

VÅR FÅGELVÄRLD

ÅRG. 16

1957

NR 4

INNEHÅLL:

B. DANIELSSON: Verksamheten vid Ottenby fågelstation 1956 p. 241. — Gräshoppssångare (*Locustella naevia*) och kornknarr (*Crex crex*) i Sverige år 1957 p. 269. — L. WALLIN & I. FRYCKLUND: Iakttagelser på övervintrande gråsiskor i Uppsala p. 287. — T. BRANDER: Erfarenheter av fågelholkar p. 291. — S. REGNELL: En liten fågelsjö i Östergötland med häckande svarthalsad dopping (*Podiceps nigricollis*) p. 299. — Rättelser p. 290. — Meddelanden: 1. Brunhuvad gulspurv (*Emberiza aureola*), en för Sverige ny fågelart, iakttagen i Torne lappmark p. 303. — 2. Ett egendomligt boplatsval av koltrast (*Turdus merula*) p. 304. — 3. Ornitologiska notiser från Gävletrakten p. 305. — 4. Beträffande rörsångarens (*Acrocephalus scirpaceus*) häckningsområde p. 306. — 5. Gråtrutar (*Larus argentatus*) och hornugglor (*Asio otus*) med ovanliga jaktmetoder p. 307. — 6. Ovanligt stor flock av domherrar (*Pyrrhula pyrrhula*) vid Vetlanda p. 308. — 7. Smärre meddelanden p. 308. — Litteratur p. 314. — Ornitologiskt nytt p. 317. — Personalia p. 320. — Föreningsnotiser p. 320.

STOCKHOLM

Med detta nummer följer en bilaga

Sveriges Ornitologiska Förening

Föreningens adress: Östermalmsgat. 65, Stockholm Ö. Postgiro 19 94 99. Tel. 63 43 63. Expeditionstid kl. 9.30—13. Föreståndare för exp. kamrer G. WAHLSTRÖM. Korrespondens rörande föreningens bibliotek kan även ställas till bibliotekarien, herr SVEN ARMINGTON, Blanchegatan 18, Stockholm Ö.

Hedersledamöter: Professor em. SVEN EKMAN, Uppsala, och professor em. BERTIL HANSTRÖM, Lund.

Ordförande: Professor SVEN HÖRSTADIUS, Uppsala.

Vice ordf.: Generallöjtnant AXEL LJUNGDAHL, Stockholm.

Sekreterare: Regeringsrättssekr. BENGT H. GIRELL, Bråviksvägen 28, Johanneshov.

Skattmästare: Direktör RAGNAR WITTHOFF, Helgag. 30, Stockholm Sö.

Övriga styrelseledamöter: S. ARMINGTON, Stockholm; G. CHRISTIANSSON, Kalmar; K. CURRY-LINDAHL, Stockholm; O. ELOFSON, Sundsvall; A. ENEMAR, Lund; S. GARPINGER, Lund; B. HAGLUND, Stuvsta; T. MALMBERG, Lund; G. OTTERLIND, Lysekil; E. ROSENBERG, Örebro; S. ÖSTERLÖF, Näsbyark.

Medlemsavgifter: för årligt betalande medlemmar kr 15: —, för familjemedlemmar kr 2: 50 och för ständiga medlemmar kr 250: —. Medlemmar (utom familjemedlemmar) erhålla Vår Fågelvärld utan särskild kostnad.

Föreningens lokalavdelningar och ombud:

Skåne: Skånes Ornitologiska Förening, Zool. Inst., Lund, tel. 105 56.

Halland: Ingenjör O. F. REUTERWALL, Drottninggat. 5, Varberg, tel. 1522.

Göteborgstrakten: SOF:s lokalavd., c/o Byggmästare K. G. ARKELSJÖ, S. Johansson & Son, Kungsgat. 56, Göteborg C, tel. 13 53 74 (bost. 19 97 64).

Bohuslän: Postkontrollör B. RUNNERSTRÖM, Postkontoret, Uddevalla, tel. 138 90.

Skaraborgs län och Dalsland: Lektor N.-G. KARVIK, Bäckhagen, Lidköping, tel. 207 26.

Örebrotrakten: Stadsombudsman B. GEIJER, Nämndhuset, Örebro, tel. 197 80.

Västeråstrakten: Verkmästare H. AVELIN, Haga Parkg. 6, Västerås, tel. 419 32.

Jönköpings län: Norra Smålands Ornitologiska Förening, c/o Herr HALDUR WIGSTEN, Scoutvägen 3, Huskvarna.

Kalmartrakten och Öland: SOF:s lokalavd., c/o Komminister G. CHRISTIANSSON, Pilgat. 1, Kalmar, tel. 128 24.

Gotland: Herr GÖSTA HÅKANSSON, Tranhusgat. 35, Visby, tel. 13006.

Linköpingstrakten: Fil. kand. BERTIL J. O. WAHLIN, Hagagatan 1, Malmslätt, tel. Lkg 992 31.

Valdemarsvikstrakten: Läroverksadj. VIKING OLSSON, Axvägen 2 F, Valdemarsvik, tel. 503.

Stockholmstrakten: SOF:s lokalavd., c/o Byråassistent P. A. ÅKERLUND, Margaretaav. 16, Jakobsberg.

Norräljetrakten: Köpman TORE ANDERSSON, Hantverkargat. 30, Norrtälje, tel. 103 17.

Södra Dalarna: Läroverksadj. GÖTE NYHLÉN, Myrgat. 38 B, Avesta, tel. 582 33.

Jämtlands län: Apotekare SVEN NORSTRÖM, Gröngat. 6, Östersund, tel. 103 43.

Hälsingland: Arkivarie Bo WITT-STRÖMER, Storhaga, Ljusdal, tel. 110 48.

Medelpad: Lektor O. ELOFSON, Ludvigsbergsv. 3, Sundsvall, tel. 114 19.

Ångermanland: Läroverksadj. E. BARTLER, Villagat. 38, Örnsköldsvik, tel. 117 27.

Södra Lappland: Landsfiskal RUNE THORÖ, Åsele.

Övre Norrland: Häradsskrivare BJÖRN HOLM, Kyrkogat. 5, Kiruna C, tel. 113 88.

Föreningens utländska ombud:

Danmark: Landsrettsagfører E. TOBIESEN, Ny Vestergade 13, København.

Finland: Docent L. v. HAARTMAN, Zool. Inst., Universitetet, Helsingfors.

Norge: Cand. real. S. HAFORN, Museet, Zool. Avd., Trondheim.

Vår Fågelvärld

Redaktör och ansvarig utgivare: Fil. lic. GUNNAR OTTERLIND, Järnväggsgat. 5 E, Lysekil.

Redaktionsmedlemmar: A. ENEMAR, G. MARKGREN och S. ULFSTRAND, Lund, samt V. OLSSON, Valdemarsvik.

Distribution: SOF:s expedition, Östermalmsgat. 65, Stockholm Ö (se ovan).

Manuskript, notiser och annonser sändas direkt till redaktören. Förfrågningar rörande tidskriftens distribution samt adressanmälningar o. dyl. ställas direkt till SOF:s expedition.

Prenumerationspris: 22 kr; medlemmar i SOF erhålla tidskriften gratis (se ovan). Utkommer med 4 häften per år.

Verksamheten vid Ottenby fågelstation 1956

(Meddelande nr 22 från Ottenby fågelstation)

Av

BENGT DANIELSSON

Det tionde verksamhetsåret vid Ottenby inleddes redan den 29 mars och fortsattes efter ett uppehåll 10—23 april till den 31 oktober. Dessutom ägde observation av sträcket genom Kalmarsund rum, men för denna verksamhet kommer separat redogörelse att lämnas.

Arbetet vid fågelstationen under 1956 möjliggjordes tack vare ett anslag, som beviljats av Kungl. Maj:t via viltforskningsrådet för ersättning åt observatörer och ringmärkare. En genomgripande inre upprustning av stationen kom under försommaren till stånd genom ett anslag från statens naturvetenskapliga forskningsråd. Vadarfällor och annan fångstmateriel inköptes under året för medel, som tilldelats föreningen från Konung GUSTAF VI ADOLFS 70-årsfond för svensk kultur och från HIERTA-RETZIUS' fond för vetenskaplig forskning.

Följande personer tjänstgjorde som observatörer eller ringmärkare: STIG HELLGREN (stationschef under större delen av verksamhetstiden), ROLF GILLIN, GERHARD HERRMANN, GÖRAN HÖGSTEDT, EDDIE KARLSSON, JÖRGEN KARLSSON, GÖRAN LILJEDAHL, JAN W. MASCHER, OLLE MAURITZON, LARS MELANDER, HARRY MYHRBERG, JERRY NYMAN, SVEN REILAND, STAFFAN REINIUS, LARS WAHLFRIDSSON, LEIF WOLLGÅRD, STEN ÖSTERLÖF och TORGNY ÖSTGREN.

Sträcket 1956

Vårsträcket visade anmärkningsvärda likheter med förhållandena 1955. Sålunda var järnsparven även 1956 påfallande talrik, och kalluftsinbrott med åtföljande retursträck förekom även nu. Den märkligaste likheten med 1955 visade sig dock den 28 maj, då återigen en enorm mängd kärrensäppor (uppskattningsvis 6.000)

observerades på sträck mot NE. Av dessa iakttogs en flock på ca 5.000 komma in över Västrevet från SV och fortsätta mot NE utan mellanlandning.

Ringmärkning under vårsträcket har ägt rum sedan 1951, och för de arter, som fångats i större skala, är det nu möjligt att rita upp diagram över »normalsträcket» (jfr HYLBO 1951). I fig. 1 återges sådana diagram för törnsångare och lövsångare. Som synes kulminerar sträcket överraskande sent, för törnsångaren de sista dagarna i maj. Det är avsikten att publicera en på ringmärkningarna grundad redogörelse för vårsträcket, när dessa märkningar pågått under tio år.

Den 1 juni inleddes det sista året i den tioåriga serien av kontinuerliga dagsträcksobservationer, och den 31 oktober kunde fältarbetet i detta projekt lyckligen avslutas. Det insamlade materialet befinner sig nu under bearbetning, närmast med avseende på dygnsrytm och årsrytm. Tack vare ett storartat anslag från KNUT och ALICE WALLENBERGS stiftelse har de ekonomiska förutsättningarna för bearbetningen skapats.

Vad h ö s t s t r ä c k e t (tab. 1) beträffar skall först konstateras, att kärrsnäppan återigen ökat i antal efter fjolårets bottenrekord. Övriga *Calidris*-snäppor var emellertid liksom 1955 mycket fåtaliga och kustsnäppans sträcksiffra var endast hälften av det normala. Övriga vadare uppträdde i ungefär normal utsträckning.

För gravand registrerades 1955 en oväntat låg sträcksiffra, och det har förmodats (EDELSTAM & RAMEL 1956, p. 35), att nedgången berodde på den katastrof, som drabbade beståndet på eftersommaren 1954 genom övningsbombfällning på ruggningsplatsen Grosser Knecht-sand vid Elbe-mynningen. Lokalen har sedermera som bekant fredats under ruggningstiden, och denna naturskyddsåtgärd kan vara orsak till att 1956 medförde nytt sträckrekord för arten vid Ottenby.

Ovanligt höga siffror noterades för trädpiplärka, nämligen 12.300 ex., varav 6.800 den 1.9., och backsvala (13.500 ex.). Även skärfläcka passerade i relativt högt antal, vilket tyder på att arten befäst sin ställning som häckfågel i Östersjö-området. Däremot var rovfåglarna mycket fåtaliga. T. o. m. fiskgjusen — en av de få rovfåglar, för vilka Ottenby-siffrorna varit av någorlunda samma storleksordning som vid Falsterbo — svek detta år, i det att endast hälften av normalt antal inräknades.

Utsträckande invasionsfåglar saknades i stort sett under 1956.

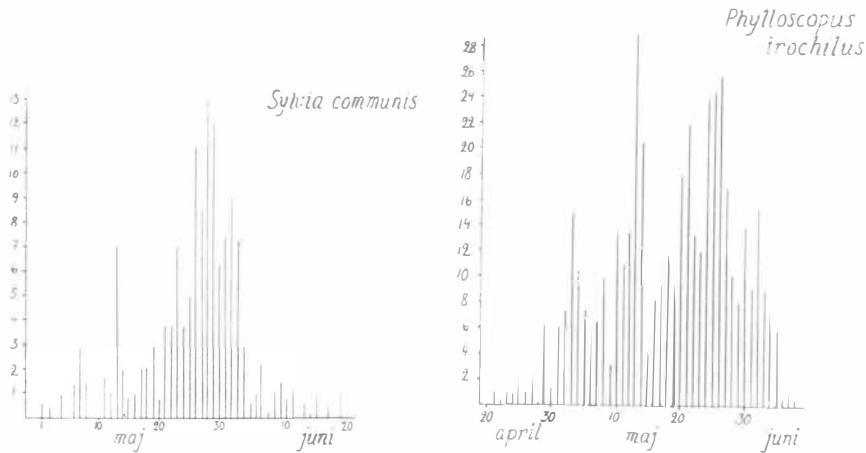

Fig. 1. Vårsträcket av törnsångare och lövsångare 1951—56 såsom det åskådliggöres av medeltalet märkta exemplar per dag vid Ottenby. (Passing frequency of *Sylvia communis* and *Phylloscopus trochilus* in the springs 1951—56 as illustrated by the average of specimens ringed per day at Ottenby.)

Korsnäbb observerades visserligen allmänt i hunden i juni och början av juli, men endast ett 50-tal konstaterades sträcka. Som framgår av ringmärkningsresultaten uppträdde större hackspett och särskilt stjärtmes i större antal än vanligt, dock utan att företa annat än misslyckade sträckförsök.

Tornsvalan noterades — både vad ut- och insträck beträffar — i ungefär samma antal som 1955. Endast under två dagar sågs mer än 10.000 ex. på utsträck, nämligen den 27 och 28 juni, då resp. 30.000 och 20.000 passerade.

Särskilt under oktober förekom flera goda sträckdagar. Ejdersträcket kulminerade den 7.10., då över 8.000 fåglar observerades. Även den 27.10. passerade andfåglar i stort antal, bl. a. 3.400 ejdrar, 1.000 alfåglar, 800 sjöorrar och 640 vitkindade gäss. Den 4.10. bokfördes 7.000 bofinkar och den 28.10. 5.700 starar (gamla fåglar). Ungstarnas sträcktopp kom den 5.7. (7.000 ex.).

I ett nyligen publicerat arbete (NISBET 1957) har sträckobservationerna vid Ottenby och Falsterbo under hösten 1954 satts in i ett större sammanhang, i det att sträcksiffrorna jämförts med motsvarande data från andra observationspunkter i Nordeuropa. NISBET hävdar bl. a. att Ottenby och Hiddensee (på Rügen), men däremot

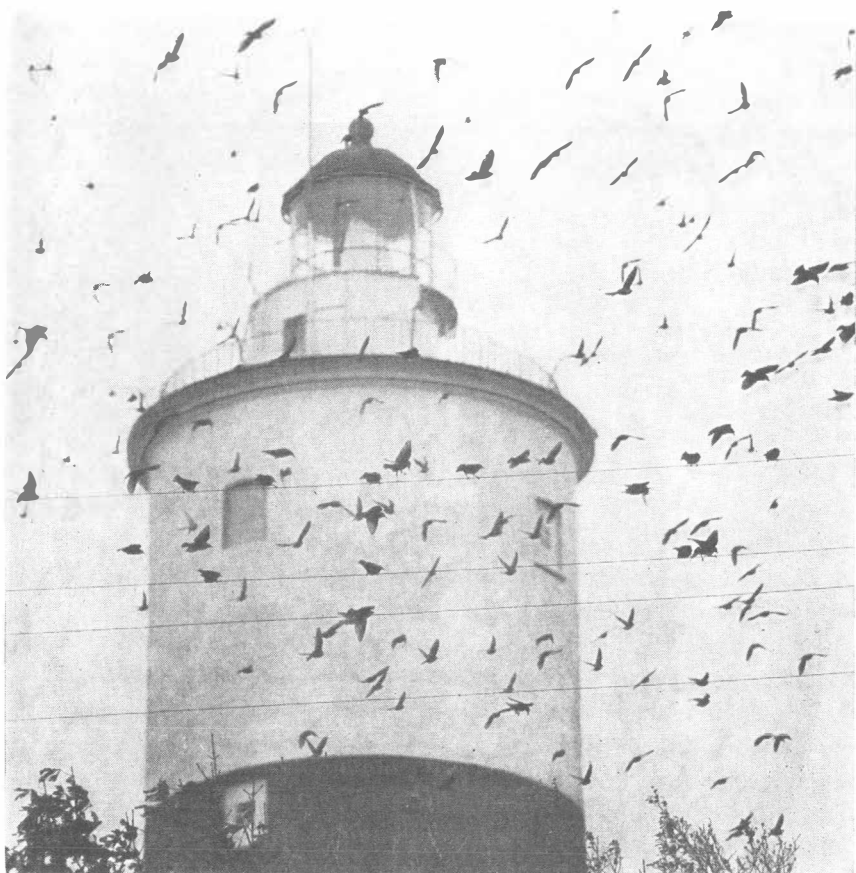

Fig. 2. Under 1956 passerade 43.000 starar stationen. — Rastande starar i fyrträdgården. Foto: BORIS ENGSTRÖM. (In 1956 43.000 *Sturnus vulgaris* passed the Bird Station on autumn migration. — Starlings roosting in the lighthouse garden.)

i regel icke Falsterbo, i stor utsträckning passeras av samma populationsgrupper. En sträcktopp vid Ottenby följdes nämligen i flera fall efter 2—3 dagar av ett motsvarande maximum vid Hiddensee. Det gällde ett antal dagsträckande arter, nämligen bofink, trädpip-lärka, ladusvala och backsvala. Det primärmaterial, som ligger till grund för denna generalisering, förefaller dock att vara alltför begränsat både vad artantal och utsträckning i tiden beträffar. Såsom senast framhållits av ULFSTRAND (1956) måste tillfälliga omläggningar av sträckvägen tas med i beräkningen, då sträcket kan devi-

eras av vind eller andra meteorologiska faktorer. Det är också lätt att presentera data, som visar, att vissa andra arter passerar både Ottenby och Falsterbo på sin väg ut ur landet. Se t. ex. kartan över återfynd av sparvhök (fig. 5) och tofsvipa (EDELSTAM & RAMEL op. cit., p. 40).

Tabell 1. Totalsumma vid Ottenby dagsträckande fåglar

1 juni—31 oktober 1956

Endast sådana fåglar har här medtagits, vilka av observatören iakttagits sträckande ut över havet eller i vissa fall insträckande därifrån, kallat —sträck (minus-sträck eller insträck). Siffrorna är minimisiffror och omfattar endast dagsträck. (*Total number of diurnal migrants seen flying south over the sea at Ottenby Bird Station between June 1st and October 31st, 1956. Birds arriving over the sea from the south on »reversed migration» are listed with a minus sign before the figure.*)

	ex.		ex.
Kråka (<i>Corvus corone cornix</i>) ...	163	Obest. svalor (<i>Hirundo, Delichon, Riparia</i>)	3.600
Råka (<i>C. frugilegus</i>)	8	Obest. tättingar (<i>Passeriformes spp.</i>)	220
Kaja (<i>C. monedula</i>)	128	Tornsvala (<i>Apus apus</i>)	121.000 — 6.800
Nötskrika (<i>Garrulus glandarius</i>) ..	12	Större hackspett (<i>Dendrocopos major</i>)	2
Stare (<i>Sturnus vulgaris</i>)	43.000	Gök (<i>Cuculus canorus</i>)	1
Grönfink (<i>Chloris chloris</i>)	370	Hornuggla (<i>Asio otus</i>)	1
Steglits (<i>Carduelis carduelis</i>)	17	Pilgrimsfalk (<i>Falco peregrinus</i>) ..	6
Grönsiska (<i>C. spinus</i>)	70	Lärkfalk (<i>F. subbuteo</i>)	21
Gräsiska (<i>C. flammea</i>)	50	Stenfalk (<i>F. columbarius</i>)	18
Vinterhämpling (<i>C. flavirostris</i>) ..	6	Tornfalk (<i>F. tinnunculus</i>)	36
Hämpling (<i>C. cannabina</i>)	5.200	Obest. falkar (<i>Falco spp.</i>)	8
Korsnäbb (<i>Loxia spp.</i>)	55	Skrikörn (<i>Aquila clanga/pomarina</i>)	1
Bofink (<i>Fringilla coelebs</i>)	9.300	Fjällvråk (<i>Buteo lagopus</i>)	43
Bergfink (<i>F. montifringilla</i>)	400	Ormvråk (<i>B. buteo</i>)	4
Obest. finkar (<i>Fringilla spp.</i>) ...	125	Brun kärrhök (<i>Circus aeruginosus</i>) ..	7
Gulspurv (<i>Emberiza citrinella</i>) ...	1.050	Blå kärrhök (<i>C. cyaneus</i>)	1
Kornspurv (<i>E. calandra</i>)	1	»Stängshök» (<i>C. pygargus/macro-urus</i>)	5
Ortolanspurv (<i>E. hortulana</i>)	6	Obest. kärrhökar (<i>Circus spp.</i>) ..	1
Sävsparv (<i>E. schoenicius</i>)	2	Duvhök (<i>Accipiter gentilis</i>)	4
Lappspurv (<i>Calcarius lapponicus</i>) ..	3	Sparvhök (<i>A. nisus</i>)	106
Snöspurv (<i>Plectrophenax nivalis</i>) ..	28	Brun glada (<i>Milvus migrans</i>) ...	1
Trädlärka (<i>Lullula arborea</i>)	7	Bivråk (<i>Pernis apivorus</i>)	32
Sånglärka (<i>Alauda arvensis</i>)	1.500	Obest. vråkar (<i>Buteo/Pernis</i>) ...	1
Berglärka (<i>Eremophila alpestris</i>) ..	81	Fiskgjuse (<i>Pandion haliaetus</i>) ...	15
Trädpiplärka (<i>Anthus trivialis</i>) ..	12.300	Obest. rovfåglar (<i>Falconiformes spp.</i>)	2
Ängsapiplärka (<i>A. pratensis</i>)	630	Häger (<i>Ardea cinerea</i>)	20
Rödstrupig pipplärka (<i>A. cervinus</i>) ..	1	Sångsvan (<i>Cygnus cygnus</i>)	264
Skärpiplärka (<i>A. spinoletta</i>)	7	Knölsvan (<i>C. olor</i>)	8
Obest. pipplärkor (<i>Anthus spp.</i>) ..	40	Obest. svanar (<i>Cygnus spp.</i>) ...	71
Gulärta (<i>Motacilla flava</i>)	3.500	Grågås (<i>Anser anser</i>)	688 — 179
Sädesärta (<i>M. alba</i>)	15.500		
Obest. ärlor (<i>Motacilla spp.</i>)	3		
Talgoxe (<i>Parus major</i>)	5		
Ladusvala (<i>Hirundo rustica</i>)	4.600		
Hussvala (<i>Delichon urbica</i>)	8.900 — 300		
Backsvala (<i>Riparia riparia</i>)	13.500		

	ex.		ex.
Sädgås (<i>Anser fabalis</i>)	114	Spovsnäppa (<i>C. ferruginea</i>)	67
Vitkindad gås (<i>Branta leucopsis</i>)	800	Småsnäppa (<i>C. minuta</i>)	24
Prutgås (<i>B. bernicla</i>)	346	Mosnäppa (<i>C. temminckii</i>)	7
Obest. gäss (<i>Anser/Branta</i>)	700	Sandlöpare (<i>C. alba</i>)	28
Gravand (<i>Tadorna tadorna</i>)	6.010—38	Brushane (<i>Philomachus pugnax</i>)	580
Gräsand (<i>Anas platyrhynchos</i>)	640	Myrsnäppa (<i>Limicola falcinellus</i>)	3
Kricka (<i>A. crecca</i>)	280	Drillsnäppa (<i>Tringa hypoleucos</i>)	12
Bläsand (<i>A. penelope</i>)	5.400	Grönbenä (<i>T. glareola</i>)	1.500
Stjärtand (<i>A. acuta</i>)	1.600	Skogssnäppa (<i>T. ochropus</i>)	46
Skedand (<i>A. clypeata</i>)	102	Rödbena (<i>T. totanus</i>)	4.200
Obest. <i>Anas</i> -änder (<i>Anas spp.</i>)	153	Svartsnäppa (<i>T. erythropus</i>)	117
Brunand (<i>Aythya ferina</i>)	8	Gluttsnäppa (<i>T. nebularia</i>)	355
Vigg (<i>A. fuligula</i>)	42	Obest. storsnäppor (<i>Philomachus/Tringa spp.</i>)	195
Bergand (<i>A. marila</i>)	45	Större strandpipare (<i>Charadrius hiaticula</i>)	1.500
Obest. <i>Aythya</i> -änder (<i>Aythya spp.</i>)	60	Mindre strandpipare (<i>Ch. dubius</i>)	1
Knipa (<i>Bucephala clangula</i>)	96	Obest. småvadare (<i>Small waders spp.</i>)	2.300
Alfågel (<i>Clangula hyemalis</i>)	1.660	Ljungpipare (<i>Pluvialis apricaria</i>)	170
Ejder (<i>Somateria mollissima</i>)	23.000	Kustpipare (<i>P. squatarola</i>)	490
Sjöorre (<i>Melanitta nigra</i>)	1.300	Obest. <i>Pluvialis</i> -pipare (<i>Pluvialis spp.</i>)	10
Svarta (<i>M. fusca</i>)	1.400	Tofsvipa (<i>Vanellus vanellus</i>)	1.600
Ejder/Sjöorre/Svarta	5.400	Skärfläcka (<i>Recurvirostra avosetta</i>)	142
Storskrake (<i>Mergus merganser</i>)	93	Strandskata (<i>Haematopus ostralegus</i>)	6.600
Småskrake (<i>M. serrator</i>)	60	Trana (<i>Grus grus</i>)	1.080
Obest. skrakar (<i>Mergus spp.</i>)	270	Svarttärna (<i>Chlidonias niger</i>)	75
Obest. andfåglar (<i>Anseriformes spp.</i>)	8.800	Skranttärna (<i>Hydroprogne tschegrava</i>)	39
Skäggdopping (<i>Podiceps cristatus</i>)	6	Kentsk tärna (<i>Sterna sandvicensis</i>)	32
Svarthalsad dopping (<i>P. nigricollis</i>)	1	Fisk-/Silvertärna (<i>St. hirundo/paradisaea</i>)	3.800
Obest. doppingar (<i>Podiceps spp.</i>)	5	Småtärna (<i>St. albifrons</i>)	336
Storlom (<i>Colymbus arcticus</i>)	18	Dvärgmås (<i>Larus minutus</i>)	11
Smålom (<i>C. stellatus</i>)	6	Skrattmås (<i>L. ridibundus</i>)	3.200
Obest. lommar (<i>Colymbus spp.</i>)	272	Fiskmås (<i>L. canus</i>)	125
Ringduva (<i>Columba palumbus</i>)	1.020	Gråtrut (<i>L. argentatus</i>)	440
Skogsduva (<i>C. oenas</i>)	625	Silltrut (<i>L. fuscus</i>)	145
Obest. duvor (<i>Columba spp.</i>)	400	Havstrut (<i>L. marinus</i>)	47
Myrspov (<i>Limosa lapponica</i>)	1.100	Obest. måsar (<i>Larus spp.</i>)	235
Rödspov (<i>L. limosa</i>)	19	Labb (<i>Stercorarius parasiticus</i>)	7
Storspov (<i>Numenius arquata</i>)	1.970	Obest. alkor (<i>Alca/Uria</i>)	1
Småspov (<i>N. phaeopus</i>)	194		
Stor-/småspov (<i>Numenius spp.</i>)	280		
Enkelbeckasin (<i>Capella gallinago</i>)	34		
Roskarl (<i>Arenaria interpres</i>)	94		
Kustsnäppa (<i>Calidris canutus</i>)	360		
Kärnsnäppa (<i>C. alpina</i>)	11.200		

Häckande och rastande fåglar

Då stationskommittén detta år beslutat att icke ringmärka boungar av tättingar, förekom inget organiserat sökande efter bon, varför säkra upplysningar om häckningar i stor utsträckning saknas.

Liten flugsnappare, som synes vara att räkna med som årsviss häckfågel i Ottenby lund, häckade 1956 troligen med två par i södra

delen. Hökfärgad sångare har också ett säkert tillhåll i buskmarkerna S om lunden. Vid flera tillfällen observerades stenkäck — även sjungande, men häckning kunde för året icke konstateras. Som-margylling, som årligen brukar visa sig i lunden, iakttogs även i år. den 18.6. t. o. m. i 4 ex., men ej heller nu påvisades häckning. Svårigheterna att hitta boet är ju också synnerligen stora i denna vidsträckta och högvuxna ekskog. Skärfläckan var icke så talrik häckfågel i området som 1955. På revlarna i Sandvik hittades åtta bon, därav tre med övertaliga ägg.

Den förnämsta rariteten för året var en biätare, som visade sig invid fågelstationen den 29.6. och den 3.7.¹⁾ En annan »praktfågel», härfågeln, uppträdde även i år vid två tillfällen i april och maj.

En sällsynt andart, rostande, iakttogs den 9—10 sept. Det ifrågavarande exemplaret var mycket skyggt, varför det troligen inte var en förrymd parkfågel. Av övriga sällsyntheter kan nämnas svart kråka (19.5.), rosenfink (5.8.), kornsparv (flera tillfällen under maj—juni), fältpiplärka (6.5.), ringtrast (28.4.—14.5.), skrikörn (9.8.), svarthalsad dopping (1 ex. på utsträck den 29.7.), skärnäppa (fram till 26.4. och fr. o. m. 7.10.) och vittrut (1 ad. ex. den 31.3.).

Fångst och ringmärkning 1956

År 1956 fick karaktären av ett uppladdningsår inför den intensifierade märkningsverksamhet, som blir möjlig, då den tioåriga serien av sträckobservationer nu avslutats. Ringmärkningssiffran blev förhållandevis låg, men i stället uppfördes en ny fangstryssja, och den gamla murryssjan ombyggdes helt.

För medel ur Kungafonden och från en privat givare kunde en ny stor fälla (»A-fällan») av Helgolandtyp byggas Ö om krattryssjan. För att den bättre skulle motstå väder och vind, uppfördes den på betongfundament med helsvetsade stålrör, som målades med rostskyddsfärg. (Fig. 3.) Vid arbetet gjordes berömvärda insatser — förutom av stationspersonalen — av lokalavdelningen i Kalmar samt

¹⁾ Enl. vad som meddelas av tandläkare LARS BROBERG i Strängnäs iakttogs en biätare redan den 24.7.1947. Fågeln sträckte kl. 06.40 över södra udden från NV till SO på ca 75 m höjd. Den blev då obestämd genom att fågelns rätta färger och den långa smala näbben ej framträdde mot den blå himlen. Däremot noterades biätarens upprepade korta prytt, prytt, plytt, den karakteristiska silhuetten med mycket spetsiga vingar och lång stjärt samt flygsättet med tämligen hastiga vingslag omväxlande med seglande (gärna i svängar) och fällande av vingarna intill sidorna. Full visshet om arten har BROBERG senare nått bl. a. efter besök vid en biätarkoloni i Camargue juni 1954.

Fig. 3. Den nya helgolandfällan uppfördes med en stomme av helsvetsade stålrör.
Foto: ARNE ORVELIUS. (*A new Heligoland trap with a frame of steel piping was built in 1956.*)

av SUNE BERG, GUSTAV HOLMSTRÖM och LARS-ERIK SKEPPSTRÖM. Fällan stod i huvudsak färdig i god tid före småfåglarnas höststräck.

På initiativ av stationschefen STIG HELLGREN och tack vare ett uppoffrande arbete av hela stationspersonalen kunde också murryssjan N om stationen fullständigt ombyggas. Även denna gjordes i stålrör och dessutom vändes den, så att den nu kan drivas från söder (fig. 4).

Under hösten gjordes preliminära fångstförsök med de japanska nylonnät, som så framgångsrikt använts vid Capri fågelstation. De har den stora fördelen framför vanliga spegelnät att kunna manipuleras i måttlig blåst, och dessutom är de relativt lättskötta. Under 1957 kommer metoden att sättas in i större omfattning, och man kan hoppas bli i tillfälle att ringmärka arter, som mer sällan låter sig fångas i Helgolandryssjor (t. ex. finkar och sparvar).

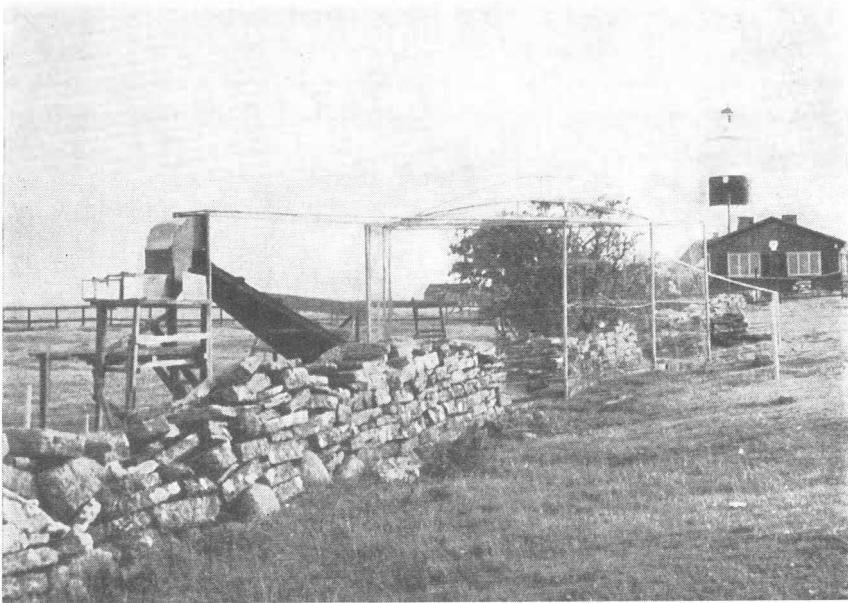

Fig. 4. Murryssjan efter omkonstruktionen. Foto: ARNE ORVELIUS. (*Heligoland trap at Ottenby.*)

Årets resultat blev 8.481 märkta fåglar och totalsumman uppgår nu till 107.595 (tab. 2). Fågel nr 100.000, en rödstjärthane, kunde bokföras den 17 maj.

Fångsten av *Calidris*-snäppor visade åter stigande tendens, men kärnsnäppan nådde endast siffran 1.092 trots att 20 nya vadarfällor anskaffats från Vetlanda ornitologiska klubb. Nya, förnämliga rekord noterades dock för myrspov och större strandpipare, och vidare erhöles goda resultat för brushane, grönbena och roskarl. Fyra kustpipare kunde också förse med ring, och av andra, mer sällan märkta vadare kan nämnas två ex. av vardera morkulla och dvärgbeckasin samt ett ex. av skärnsnäppa, sandlöpare och smalnäbbad simsnäppa.

Av arter med invasionskaraktär nåddes nytt rekord för stjärtmes (113 ex. mot sammanlagt 116 tidigare), medan mindre korsnäbb, svartmes och större hackspett endast fångades i ringa utsträckning. Dessutom kan nämnas, att 734 rödstjärtar märktes, vilket är det bästa resultatet hittills.

Tabell 2. Vid Ottenby märkta fåglar

(Birds ringed at Ottenby)

Art (Species)	Antal märkta t. o. m. 1955 (Number ringed up to 1955)	Märkta 1956 (Ringed 1956)	Total- summa (Total sum)	Aterfynd (Recoveries)
Kråka (<i>Corvus corone</i>)	1	1	2	—
Kaja (<i>Corvus monedula</i>)	2	—	2	1
Skata (<i>Pica pica</i>)	1	2	3	—
Nötkråka (<i>Nucifraga caryocatactes</i>) .	6	—	6	—
Nötskrika (<i>Garrulus glandarius</i>)	54	1	55	1
Stare (<i>Sturnus vulgaris</i>)	4.719	358	5.077	66
Stenknäck (<i>Coccothraustes cocco- thraustes</i>)	8	—	8	—
Grönfink (<i>Chloris chloris</i>)	432	5	437	1
Steglits (<i>Carduelis carduelis</i>)	23	2	25	—
Grönsiska (<i>Carduelis spinus</i>)	804	6	810	7
Gräsiska (<i>Carduelis flammea</i>)	48	—	48	—
Vinterhämpling (<i>Carduelis flavirostris</i>)	14	1	15	—
Hämpling (<i>Carduelis cannabina</i>)	302	7	309	8
Domherre (<i>Pyrrhula pyrrhula</i>)	289	7	296	2
Rosenfink (<i>Carpodacus erythrinus</i>) ..	4	1	5	—
Mindre korsnäbb (<i>Loxia curvirostra</i>)	36	7	43	—
Bofink (<i>Fringilla coelebs</i>)	828	119	947	5
Bergfink (<i>Fringilla montifringilla</i>) ..	240	28	268	1
Gulsparr (<i>Emberiza citrinella</i>)	1.321	79	1.400	8
Ortolansparv (<i>Emberiza hortulana</i>) .	45	10	55	1
Videsparv (<i>Emberiza rustica</i>)	1	—	1	—
Sävsparv (<i>Emberiza schoeniclus</i>)	172	18	190	3
Lappsparr (<i>Calcarius lapponicus</i>) ...	9	—	9	—
Snösparr (<i>Plectrophenax nivalis</i>)	1	—	1	—
Gråsparr (<i>Passer domesticus</i>)	107	1	108	—
Pilfink (<i>Passer montanus</i>)	23	8	31	—
Trädlärka (<i>Lullula arborea</i>)	1	—	1	—
Sånglärka (<i>Alauda arvensis</i>)	100	2	102	5
Berglärka (<i>Eremophila alpestris</i>)	2	—	2	—
Trädpiplärka (<i>Anthus trivialis</i>)	134	30	164	—
Ängspiplärka (<i>Anthus pratensis</i>)	740	110	850	5
Rödstrupig pipelärka (<i>Anthus cervinus</i>)	173	—	173	2
Skärpiplärka (<i>Anthus spinoletta</i>)	1.180	77	1.257	9
Gulärka (<i>Motacilla flava</i>)	1.256	44	1.300	5
Sädesärka (<i>Motacilla alba</i>)	5.414	501	5.915	24
Trädkrypare (<i>Certhia familiaris</i>)	114	14	128	—
Talgöxe (<i>Parus major</i>)	378	60	438	4

Tabell 2 forts.

Art (Species)	Antal märkta t. o. m. 1955 (Number ringed up to 1955)	Märkta 1956 (Ringed 1956)	Total- summa (Total sum)	Återfynd (Recoveries)
Blåmes (<i>Parus caeruleus</i>)	497	26	523	1
Svartmes (<i>Parus ater</i>)	337	19	356	—
Entita (<i>Parus palustris</i>)	1	—	1	—
Talltita (<i>Parus atricapillus</i>)	1	—	1	—
Stjärtmes (<i>Aegithalos caudatus</i>)	116	113	229	—
Varfågel (<i>Lanius excubitor</i>)	53	1	54	1
Törnskata (<i>Lanius collurio</i>)	1.509	182	1.691	3
Rödhuvad törnskata (<i>Lanius senator</i>)	1	—	1	—
Sidenssvans (<i>Bombycilla garrulus</i>)	13	1	14	—
Grå flugsnappare (<i>Muscicapa striata</i>)	1.029	108	1.137	3
Svartvit flugsnappare (<i>Muscicapa hypoleuca</i>)	1.292	164	1.456	7
Halsbandsflugsnappare (<i>Muscicapa albicollis</i>)	14	—	14	—
Liten flugsnappare (<i>Muscicapa parva</i>)	59	5	64	1
Kungsfågel (<i>Regulus regulus</i>)	1.433	3	1.436	—
Gransångare (<i>Phylloscopus collybita</i>)	296	22	318	—
Lövsångare (<i>Phylloscopus trochilus</i>)	5.967	538	6.505	5
Grönsångare (<i>Phylloscopus sibilatrix</i>)	495	29	524	—
Gräshoppsångare (<i>Locustella naevia</i>)	16	2	18	—
Trastsångare (<i>Acrocephalus arundinaceus</i>)	3	—	3	—
Rörsångare (<i>Acrocephalus scirpaceus</i>)	110	5	115	—
Kärrsångare (<i>Acrocephalus palustris</i>)	2	—	2	—
Sävsångare (<i>Acrocephalus schoenobaenus</i>)	320	34	354	2
Härmsångare (<i>Hippolais icterina</i>)	451	49	500	3
Hökfärgad sångare (<i>Sylvia nisoria</i>)	65	3	68	—
Trädgårdssångare (<i>Sylvia borin</i>)	954	104	1.058	4
Svarthätta (<i>Sylvia atricapilla</i>)	571	31	602	3
Törnsångare (<i>Sylvia communis</i>)	2.115	192	2.307	9
Ärtsångare (<i>Sylvia curruca</i>)	3.133	194	3.327	6
Snöskata (<i>Turdus pilaris</i>)	18	1	19	2
Dubbeltrast (<i>Turdus viscivorus</i>)	10	3	13	—
Taltrast (<i>Turdus ericetorum</i>)	1.197	119	1.316	22
Rödvingetrast (<i>Turdus musicus</i>)	157	11	168	7
Ringtrast (<i>Turdus torquatus</i>)	2	—	2	—
Koltrast (<i>Turdus merula</i>)	153	15	168	4
Stenskvätta (<i>Oenanthe oenanthe</i>)	350	23	373	3
Buskskvätta (<i>Saxicola rubetra</i>)	121	6	127	1
Rödstjärt (<i>Phoenicurus phoenicurus</i>)	4.289	734	5.023	13

Tabell 2 forts.

Art (Species)	Antal märkta t. o. m. 1955 (Number ringed up to 1955)	Märkta 1956 (Ringed 1956)	Total- summa (Total sum)	Aterfynd (Recoveries)
Svart rödstjärt (<i>Phoenicurus ochruros</i>)	37	4	41	—
Näktergal (<i>Luscinia luscinia</i>)	110	12	122	1
Blåhake (<i>Luscinia svecica</i>)	42	8	50	—
Rödhake (<i>Erithacus rubecula</i>)	12.240	1.029	13.269	61
Järnsparv (<i>Prunella modularis</i>)	117	23	140	—
Gärdsmyg (<i>Troglodytes troglodytes</i>)	380	15	395	—
Ladusvala (<i>Hirundo rustica</i>)	88	3	91	—
Hussvala (<i>Delichon urbica</i>)	4.302	2	4.304	307
Backsvala (<i>Riparia riparia</i>)	2	—	2	—
Tornsvala (<i>Apus apus</i>)	941	47	988	14
Nattskärre (<i>Caprimulgus europaeus</i>)	59	6	65	1
Härfågel (<i>Upupa epops</i>)	1	—	1	—
Kungsfiskare (<i>Alcedo atthis</i>)	1	—	1	—
Gröngöling (<i>Picus viridis</i>)	22	3	25	1
Större hackspett (<i>Dendrocopos major</i>)	70	14	84	—
Mindre hackspett (<i>Dendrocopos minor</i>)	2	—	2	—
Mellanspett (<i>Dendrocopos medius</i>)	1	—	1	—
Göktyta (<i>Jynx torquilla</i>)	85	11	96	1
Gök (<i>Cuculus canorus</i>)	24	2	26	—
Päruggla (<i>Aegolius funereus</i>)	5	2	7	—
Hornuggla (<i>Asio otus</i>)	34	5	39	5
Kattuggla (<i>Strix aluco</i>)	11	—	11	—
Pilgrimsfalk (<i>Falco peregrinus</i>)	—	1	1	—
Lärkfalk (<i>Falco subbuteo</i>)	3	—	3	—
Stenfalk (<i>Falco columbarius</i>)	9	—	9	—
Tornfalk (<i>Falco tinnunculus</i>)	16	1	17	—
Fjällvråk (<i>Buteo lagopus</i>)	3	1	4	—
Duvhök (<i>Accipiter gentilis</i>)	1	—	1	—
Sparvhök (<i>Accipiter nisus</i>)	259	11	270	45
Gravand (<i>Tadorna tadorna</i>)	205	1	206	10
Gräsand (<i>Anas platyrhynchos</i>)	177	17	194	15
Kricka (<i>Anas crecca</i>)	36	—	36	8
Ärta (<i>Anas querquedula</i>)	6	—	6	1
Stjärtand (<i>Anas acuta</i>)	57	—	57	7
Skedand (<i>Anas clypeata</i>)	42	—	42	1
Bergand (<i>Aythya marila</i>)	28	—	28	—
Fjäder (<i>Somateria mollissima</i>)	357	8	365	34
Svärta (<i>Melanitta fusca</i>)	101	—	101	7
Storlom (<i>Colymbus arcticus</i>)	1	1	2	—
Ringduva (<i>Columba palumbus</i>)	13	—	13	—
Skogsduva (<i>Columba oenas</i>)	2	—	2	—

Tabell 2 forts.

Art (Species)	Antal märkta t. o. m. 1955 (Number ringed up to 1955)	Märkta 1956 (Ringed 1956)	Total- summa (Total sum)	Aterfynd (Recoveries)
Myrspov (<i>Limosa lapponica</i>)	98	72	170	5
Storspov (<i>Numenius arquata</i>)	22	—	22	1
Småspov (<i>Numenius phaeopus</i>)	1	—	1	—
Morkulla (<i>Scolopax rusticola</i>)	2	2	4	—
Enkelbeckasin (<i>Capella gallinago</i>)	47	8	55	5
Dvärgbeckasin (<i>Lymnocyptes mini- mus</i>)	6	2	8	—
Smalnåbbad simsnäppa (<i>Phalaropus lobatus</i>)	2	1	3	—
Roskarl (<i>Arenaria interpres</i>)	392	117	509	18
Kustsnäppa (<i>Calidris canutus</i>)	590	59	649	16
Kärnsnäppa (<i>Calidris alpina</i>)	19.345	1.092	20.437	345
Spovsnäppa (<i>Calidris ferruginea</i>)	1.107	79	1.186	15
Småsnäppa (<i>Calidris minuta</i>)	450	35	485	5
Mosnäppa (<i>Calidris temminckii</i>)	223	21	244	9
Skärnsnäppa (<i>Calidris maritima</i>)	1	1	2	—
Sandlöpare (<i>Calidris alba</i>)	9	1	10	—
Brushane (<i>Philomachus pugnax</i>)	1.184	278	1.462	34
Myrsnäppa (<i>Limicola falcinellus</i>)	110	1	111	2
Tereksnäppa (<i>Xenus cinereus</i>)	1	—	1	—
Drillsnäppa (<i>Tringa hypoleucos</i>)	748	88	836	18
Grönbenä (<i>Tringa glareola</i>)	3.772	605	4.377	80
Skogssnäppa (<i>Tringa ochropus</i>)	22	5	27	—
Rödbena (<i>Tringa totanus</i>)	1.766	136	1.902	64
Svartsnäppa (<i>Tringa erythropus</i>)	31	1	32	3
Gluttsnäppa (<i>Tringa nebularia</i>)	2	—	2	—
Större strandpipare (<i>Charadrius hia- ticula</i>)	1.185	351	1.536	31
Mindre strandpipare (<i>Charadrius dubius</i>)	7	1	8	—
Ljungpipare (<i>Pluvialis apricaria</i>)	1	—	1	—
Kustpipare (<i>Pluvialis squatarola</i>)	5	4	9	—
Tofsvipa (<i>Vanellus vanellus</i>)	293	15	308	9
Skärfläcka (<i>Recurvirostra avosetta</i>)	22	—	22	1
Strandskata (<i>Haematopus ostralegus</i>)	267	1	268	6
Trana (<i>Grus grus</i>)	1	—	1	—
Fisktärna (<i>Sterna hirundo</i>)	74	—	74	3
Silvertärna (<i>Sterna paradisaea</i>)	108	—	108	9
Småtärna (<i>Sterna albifrons</i>)	1	—	1	—
Skrattmås (<i>Larus ridibundus</i>)	423	27	450	28
Fiskmås (<i>Larus canus</i>)	560	1	561	9

Tabell 2 forts.

Art (Species)	Antal märkta t. o. m. 1955 (Number ringed up to 1955)	Märkta 1956 (Ringed 1956)	Total- summa (Total sum)	Återfynd (Recoveries)
Gråtrut (<i>Larus argentatus</i>)	6	—	6	—
Silltrut (<i>Larus fuscus</i>)	13	—	13	—
Havstrut (<i>Larus marinus</i>)	12	—	12	1
Sillgrissla (<i>Uria aalge</i>)	1	—	1	—
Kornknarr (<i>Crex crex</i>)	1	—	1	—
Småfläckig sumphöna (<i>Porzana por- zana</i>)	3	—	3	—
Vattenrall (<i>Rallus aquaticus</i>)	15	—	15	—
Rörhöna (<i>Gallinula chloropus</i>)	2	1	3	—
Rapphöna (<i>Perdix perdix</i>)	161	13	174	19
Summa 161 arter	99.114	8.481	107.595	1.513

Återfynd

Under tiden 1.2.56—31.12.56 inrapporterades 143 nya fynd, var-
med totalsumman uppgår till 1.513 (= 1,4 %). Som vanligt har
närfynd i tid och rum utelämnats.

Verkningarna av den ovanligt svåra kölden i Europa under ja-
nuari—mars avspeglas tydligt i återfyndstabellen. Särskilt hårt
tycks trastar och rödhake ha drabbats. Av de inte mindre än 13
fynden av rödhake gjordes nio i januari—februari, och i ett par fall
angavs uttryckligen, att kylan var dödsorsak. En följd av denna kraf-
tiga åderlåtning blev, att rödhaken var påfallande sparsam hos oss
under 1956, enligt vad som omvittnats från flera håll. Ett av röd-
hakefynden är särskilt anmärkningsvärt, nämligen det från Turkiet,
som är vårt fjärde sydostfynd av arten.

På grund av sin sällsynthet tillhör överhuvud taget rapporter från
Orienten glädjeämnen, och särskilt glädjande är sådana fynd, där
varje tvivel om riktigheten är utesluten. Årets fynd av ärtsångare
är av denna höga kvalitet. Rapportören, en fransk kapten i den
libanesiska armén, hade nämligen vänligheten att insända hela
kadavret, väl saltat med ring och allt.

Ett av de 34 kärrsnäppfynden är också sydostligt, nämligen från
Asowska sjön. Tyvärr har det begränsat värde, då troligen fel fyndår
(»hösten 1949») rapporterats. Fågeln var nämligen märkt i augusti
1949 och det förefaller osannolikt i ljuset av vår nuvarande stora
erfarenhet om arten, att den skulle ha sträckt åt SE från Ottenby.

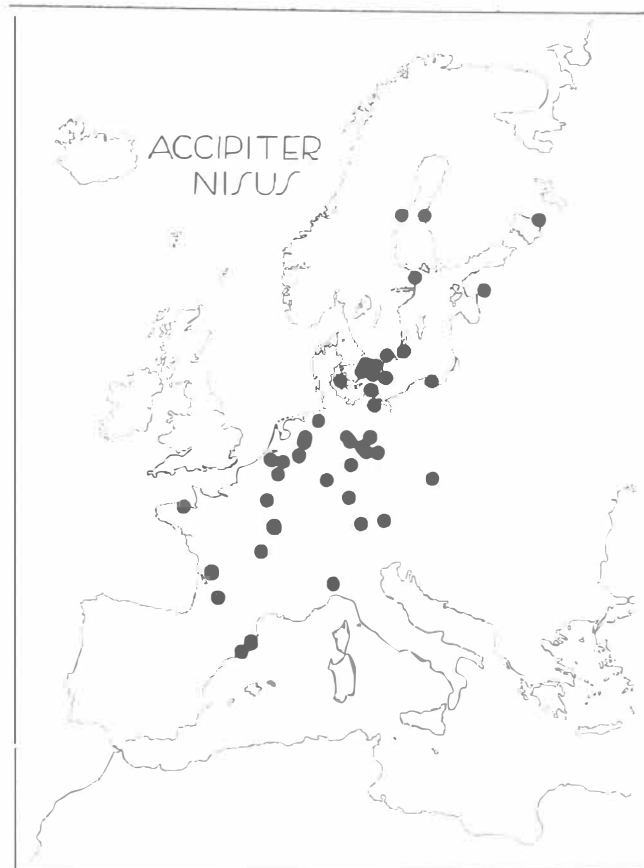
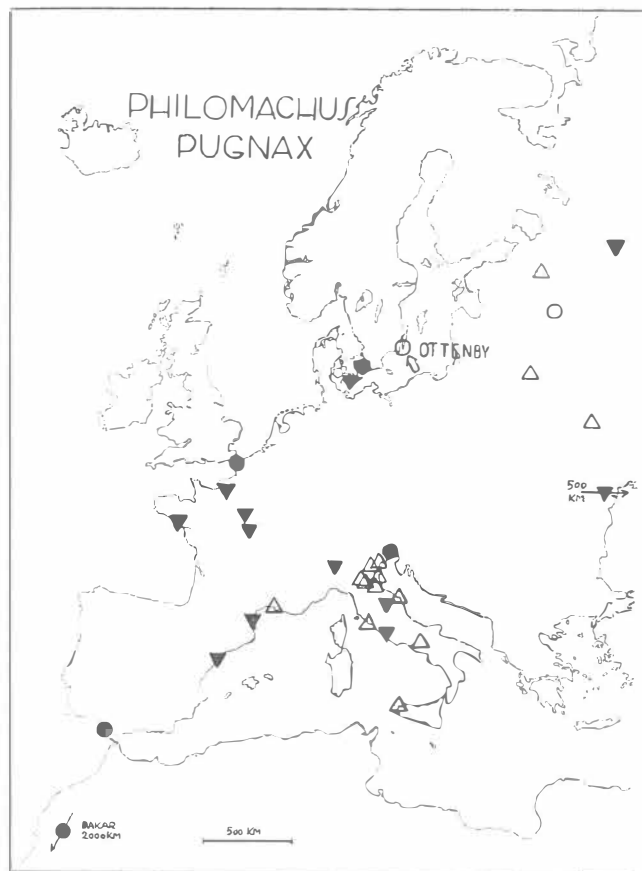

Fig. 5. Återfynd av brushanar och sparvhökar märkta vid Ottenby. Pilarna syftar på två återfynd utanför kartan. På vänstra kartan betyder ofylld triangel fynd under mars—maj, ofylld cirkel juni—juli, fylld triangel aug.—nov. och fylld cirkel dec.—febr. (Recoveries of *Philomachus pugnax* and *Accipiter nisus*, ringed at Ottenby. The arrows refer to two recoveries outside the map. On the map to the left an unfilled triangle means recovery in March—May, unfilled circle June—July, filled triangle Aug.—Nov. and filled circle Dec.—Febr.)

Dess närvaro i Sydrysland någon senare höst, då den i så fall valt en väg långt öster om Öland, är däremot högst rimlig.

Ottenby fågelstation och Revtangens ornitologiska station utanför Stavanger har under flera år haft ett ömsesidigt utbyte av kärrsnäppfynd. Det har tillgått så, att en vid den ena stationen märkt fågel en följande höst ändrat flyttningsväg och ertappats vid den andra stationen. Även hösten 1956 rapporterades en av våra kärrsnäppor från Revtangen, men det egendomliga var, att den endast två dagar tidigare märkts vid Ottenby och alltså på denna tid flugit ca 70 mil åt NV. SE-vindar rådde vid denna tid vid Ottenby men knappast av en sådan styrka, att fyndet kan förklaras som resultat av enbart vinddrift. Märkningen gjordes emellertid i slutet av september, då en stor del av kärrsnäppans sträck försiggår under dygnets mörka del. Dessa omständigheter gör en felorientering förklarlig, i synnerhet som det rörde sig om en ungfågel.

Ytterligare ett snabbfynd av kärrsnäppa redovisas, men denna gång i artens normala sträckriktning. En dag efter märkningen sköts nämligen ett exemplar på västra Jylland. — Två under tidigare år märkta kärrsnäppor kontrollerades vid stationen under 1956. Detsamma gäller en roskarl och en enkelbeckasin.

Stationens andra fynd av myrsnäppa (Frankrike) rapporteras och antyder liksom det första (Portugal), att arten är SV-flyttare. Drillsnäppan tycks däremot ibland välja en mer sydlig kurs än vad tidigare fynd givit vid handen. Ett exemplar kontrollerades sålunda med spegelnät i Sachsen, tursamt nog av en ornitolog, som var sysselsatt med en studie över just den arten.

Trots att elva nya fynd av grönbena tillkommit, får vi fortfarande vänta på upplysningar om vinterkvarterets läge. Ett mycket intressant fynd av arten gjordes emellertid i trakten av Petsamo (i maj).

De vid Ottenby märkta rödbenorna brukar på hösten vanligen påträffas i SV längs atlantkusten. Två fynd i årets rapport visar emellertid, att Ottenbymärkta rödbenor i viss utsträckning passerar tvärs över kontinenten. Ett exemplar sköts nämligen i östra Frankrike (Bourgogne) och ett elva dagar efter märkningen i Po-deltat, varvid stationen fick sitt andra Italien-fynd av arten. Den italienske rapportören meddelade, att han tidigare skjutit ringmärkta rödbenor, men att de alltid burit danska ringar. Det är ju också känt, att danska (och även skånska) häckfåglar i regel sträcker över kontinenten till bl. a. Norditalien.

Av brushane rapporteras nio fynd, som tillsammans med de 25 tidigare publicerade ger oss en ganska fyllig bild av flyttningsvägarna för de populationer, som passerar Ottenby på höststräcket (jfr fig. 5). På hösten är brushanen i huvudsak SV-flyttare till vinterkvarteret i Afrika. På våren återvänder den över Italien, men då Alperna nås, avlänkas sträcket åt öster, varefter arten påträffas i Sovjetunionen i maj och början av juni. Det tycks med andra ord röra sig om ett fall av ögleflyttning. Emellertid återstår att få ett tillfredsställande svar på frågan var häckområdet är beläget. En första exakt upplysning av detta slag erhöles 1956, då en juv. brushane med finsk ring kontrollerades vid Ottenby. Den var nämligen märkt som pull. vid Uleåborg. Huvuddelen av våra genomsträckare är dock säkerligen av betydligt östligare ursprung.

De 45 fynden av sparvhök har också sammanställts till en karta. Bilden är här mer splittrad, men en sydvästlig tendens överväger, och rekryteringsområdet tycks omfatta både Sverige, Finland och delar av Sovjetunionen.

I övrigt kan nämnas ett första fynd av gröngöling (Öland) och ett av en större strandpipare vid en ny rysk fågelstation i Estland. Närmare upplysningar om verksamheten där saknas dock t. v. Slutligen fångades den 14.10. en blåmes med riksmusei-ring. Den var märkt den 16.6.56 i en kull på 10 ungar 15 km N Kalmar. Ytterligare några fåglar med främmande ringar påträffades vid stationen, men för dessa har redan en separat redogörelse lämnats (DANIELSSON 1957).

De båda återfyndskartorna har ritats av STEN ÖSTERLÖF, för vilken hjälp förf. är mycket tacksam.

Nya återfynd

(*New recoveries*)

I följande lista har med tanke på utländska läsare symboler och förkortningar använts. I stort sett har tillämpats samma system som det HÖGLUND använt sig av i Viltrevy 1:2, p. 189—224. Följande symboler har använts:

- o märkt på häckplatsen (i boet eller dess närhet). (*Ringed in the nest or in the neighbourhood of the nest.*)
- * fångad och märkt, i de flesta fall genomflyttare. (*Trapped and ringed, most often passage migrant.*)
- pull. dununge, unge i boet. (*Nestling.*)
- juv. ungfågel. (*Juvenile, immature.*)
- + skjuten eller fångad och dödad. (*Shot or trapped and killed.*)
- x funnen död. (*Found dead.*)

v fångad och släppt efter kontroll. (*Trapped and released with the ring.*)
 [?] sättet för återfynd okänt. (*Manner of recovery unknown.*)

Ringnummer i kursiv stil anger, att ringen insänts tillsammans med rapporten. Då återfyndslagen ej är exakt känd, utmärkes den med en nolla, t. ex. 0.7.56. Datum inom parentes anger, att endast rapportens avsändningsdatum är känt. Då märkplatsen icke är angiven är denna Ottenby-området.

(*Ring numbers in italics mean that the ring has been returned together with the information on the recovery. The dates are given as day, month, year. If the month but not the day is known, an 0 is used. If the date is within brackets, only the date of the recovery report is available. When the ringing place is not mentioned, it is the Ottenby Bird Station and its neighbourhood. 56° 12' N; 16° 24' E.*)

Some common words:

fisknät — <i>fishing-net</i>	kraftledning — <i>power-line</i>
fönster — <i>window</i>	lim — <i>glue</i>
förruttelse — <i>putrefication</i>	nära — <i>near</i>
höst — <i>autumn</i>	skelett — <i>skeleton</i>
ihjälfrusen — <i>frozen to death</i>	taggtråd — <i>barbed wire</i>
katt — <i>cat</i>	vingbruten — <i>broken-winged</i>

S t a r e (*Sturnus vulgaris*)

YO 5714	* juv. 30.6.51.
	v 20.12.55. Darlington, Durham, England, 54° 32' N; 1° 33' W.
501087	* ad. 12.4.53.
	× (katt) 0.9.56. Wychbold, Worcestershire, England, 52° 18' N; 2° 7' W.
501876	* juv. 14.7.53.
	× (6.4.56.) Peterborough, Northamptonshire, England, 52° 35' N; 0° 12' W.
515041	* 30.10.54.
	v 20.2.56. Oldenburg, Niedersachsen, Tyskland, 53° 8' N; 8° 13' E.
510286	* juv. 23.7.55.
	× (skelett) ca 20.6.56. Karlskrona, Blekinge, 56° 10' N; 15° 33' E.
510296	* juv. 23.7.55.
	× 23.4.56. Nära Torpa, Småland, 56° 40' N; 13° 35' E.
511812	* juv. 4.9.55.
	+ 0.2.56. Billingham, Durham, England, 54° 36' N; 1° 17' W.
511960	* 20.10.55.
	+ 5.3.56. Billingham, Durham, England, 54° 36' N; 1° 17' W.

B o f i n k (*Fringilla coelebs*)

203317	* ♂ 5.10.55.
	× ca 15.3.56. 24 km SW Saumur, Maine-et-Loire, Frankrike, 47° 10' N; 1° 40' W.

S ä v s p a r v (*Emberiza schoeniclus*)

202714	* ad. ♂ 14.5.55.
	× 25.2.56. Beziers, Hérault, Frankrike, 43° 21' N; 3° 13' E.

T ö r n s k a t a (*Lanius collurio*)

- 204556 * juv. 19.8.56.
× 23.8.56. Mellan Torsås o. Bergkvara, Småland, 56° 24' N; 16° 3' E.

L ö v s å n g a r e (*Phylloscopus trochilus*)

- 104343 * 28.8.54.
× 28.5.56. Skyttorp, 25 km N Uppsala, Uppland, 60° 4' N; 17° 46' E.

Ä r t s å n g a r e (*Sylvia curruca*)

- 116979 * 29.8.56.
+ (på lim) 23.9.56. 12 km SE Beirut, Libanon, 33° 50' N; 35° 27' E. —
Kadavret insänt.

S n ö s k a t a (*Turdus pilaris*)

- 509640 * ad. 4.5.55.
× 12.2.56. Tulle, Corrèze, Frankrike, 45° 18' N; 1° 47' E.

T a l t r a s t (*Turdus ericetorum*)

- YO 2892 * 4.10.49.
[?] 0.2.56. Nära Coueron, Loire-Inf., Frankrike, 48° 13' N; 1° 44' W.
YO 6663 * juv. 28.9.51.
+ 1.3.55. Roquemaure, Gard, Frankrike, 44° 5' N; 4° 48' E.
511865 * 24.9.55.
× 26.1.56. Nära Cosenza, Calabria, Italien, 39° 17' N; 16° 15' E.
511901 * 2.10.55.
+ 11.1.56. Nära Avellino, Campania, Italien, 40° 55' N; 14° 48' E.
511879 * 6.10.55.
[?] 4.2.56. Bayonne, Basses-Pyrénées, Frankrike, 43° 30' N; 1° 30' W.
511898 * juv. 8.10.55.
+ 13.2.56. Bourg-sur-Gironde, Gironde, Frankrike, 45° 3' N; 0° 34' W.

K o l t r a s t (*Turdus merula*)

- 511911 * ad. ♂ 11.10.55.
× 23.1.56. 10 km SE Compiègne, Oise, Frankrike, 49° 20' N; 2° 57' E.

R ö d s t j ä r t (*Phoenicurus phoenicurus*)

- 107939 * 23.8.55.
+ ca 10.10.55. Espera, Cadiz, Spanien, 36° 52' N; 5° 46' W.

R ö d h a k e (*Erithacus rubecula*)

- 105294 * 17.10.54.
× 0.2.56. (ihjälfrusen) Nära Bastia, Korsika, Frankrike, 42° 39' N;
9° 25' E.
105539 * 24.10.54.
× 5.2.56. Ivrandi, nära Balikesir, Turkiet, 39° 35' N; 27° 32' E.
102786 * 27.4.55.
v 2.2.56. Nära Grignols, Gironde, Frankrike, 44° 23' N; 0° 3' W.
102828 * 27.4.55.
× (3.2.56.) Nära Sasso Marconi, Emilia, Italien, 44° 23' N; 11° 15' E.

- 103062 * 28.4.55.
 × (ihjälfrusen) 18.2.56. Ile d'Oléron, Char.-Mar. Frankrike, 46° 0' N; 1° 20' W.
- 109089 * 23.9.55.
 × 24.12.55. Algaida, Mallorca, Spanien, 39° 35' N; 2° 55' E.
- 109291 * 7.10.55.
 × 2.4.56. 9 km N Gifhorn, Niedersachsen, Tyskland, 52° 33' N; 10° 35' E.
- 109440 * 12.10.55.
 × 26.4.56. Lummada, Karala. Ösel, Estland, 58° 16' N; 21° 52' E.
- 109843 * 18.10.55.
 × (3.2.56) Fort-National, Algeriet, 36° 40' N; 4° 15' E.
- 109942 * 23.10.55.
 × 27.1.56. (ihjälfrusen) 22 km NW Tours, Indre-et-Loire, Frankrike, 47° 30' N; 0° 27' E.
- 110121 * 24.10.55.
 × 12.2.56. Nära Potenza, Basilicata, Italien, 40° 38' N; 15° 49' E.
- 110240 * 24.10.55.
 × 9.2.56. Nära Montpeyroux, Hérault, Frankrike, 43° 39' N; 3° 33' E.
- 118766 * 3.10.56.
 † 16.11.56. Nära Catania, Sicilien, Italien, 37° 30' N; 15° 7' E.

T o r n s v a l a (*Apus apus*)

- ZO 2706 * ad. 6.7.47.
 [?] 22.3.55. Croisic, 26 km W St. Nazaire, Loire-Inf. Frankrike, 47° 18' N; 2° 31' W.
- ZAE 3893 * ad. 23.6.52.
 [?] 10.6.55. Brunsbüttel, Holstein, Tyskland, 53° 54' N; 9° 6' E.

G r ö n g ö l i n g (*Picus viridis*)

- XO 323 * juv. 20.8.51.
 × 0.5.56. Ventlinge, Öland. 56° 17' N; 16° 24' E. (10 km N).

S p a r v h ö k (*Accipiter nisus*)

- XO 281 * ♂ 11.9.50.
 † 28.1.56. Nära Salzburg, Österrike, 47° 48' N; 13° 3' E.
- XO 418 * 13.9.52.
 v 14.3.56. Saxtorp, (vid Landskrona), Skåne, 55° 52' N; 12° 55' E.
- X 19608 * juv. ♀ 24.10.53.
 [?] 19.9.54. Viljandi, Estland, 58° 22' N; 25° 32' E.
- 800064 * juv. ♀ 4.9.54.
 × 25.10.56. Schapen, Niedersachsen, Tyskland, 52° 24' N; 7° 34' E.
- 700461 * juv. ♂ 26.10.54.
 × (vingbruten) 10.2.56. Gammalstorp, Blekinge, 56° 7' N; 14° 38' E.
- 800202 * juv. ♀ 12.9.55.
 × (fönster) (17.5.56.) Docksta, Ångermanland, 63° 2' N; 18° 22' E.
- 700907 * ♂ 3.10.55.
 × (kraftledning) (14.5.56.) Vätö, Uppland, 59° 49' N; 19° 0' E.

800206 * juv. ♀ 16.10.55.
 × 27.2.56. Wurzen, Sachsen, Tyskland, 51° 22' N; 12° 41' E.

Gravand (*Tadorna tadorna*)

TO 155 * juv. 26.9.51.
 + 18.2.56. Boulogne, Pas-de-Calais, Frankrike, 50° 43' N; 1° 37' E.
 830021 o pull. 11.7.55.
 + 3.2.56. Mont Saint Michel, Manche, Frankrike, 48° 38' N; 1° 32' W.
 885003 o juv. 8.8.55.
 × 5.2.56. Walton on the Naze, Essex, England, 51° 52' N; 1° 16' E.

Gräsand (*Anas platyrhynchos*)

TO 273 * 8.10.53.
 v (♀) 25.7.56. Ottenby fågelstation.
 885011 o ad. ♀ 18.7.56.
 + 10.12.56. Rain a/Lech, Bayern, Tyskland, 48° 41' N; 10° 56' E.

Ejder (*Somateria mollissima*)

895008 o pull. 11.8.56.
 × 12.12.56. Ön Fehmarns västkust, Tyskland, 54° 30' N; 11° 1' E.

Svärta (*Melanitta fusca*)

SO 37 o ad. ♀ 20.6.48.
 × (fisknät) 7.7.55. Ottenby fågelstation.

Myrspöv (*Limosa lapponica*)

701142 * 10.9.56.
 + 17.9.56. Tyreholm, vid Möns nordspets, Danmark, 55° 3' N; 12° 12' E.

Enkelbeckasin (*Capella gallinago*)

700630 * 21.7.55.
 v 14.7.56. Ottenby fågelstation.

Roskär (*Arenaria interpres*)

YO 1535 * juv. 28.8.48.
 [?] 28.4.56. Mesquer, Loire-Inf., Frankrike, 47° 24' N; 2° 29' W.
 883727 * ad. 29.7.53.
 v 13.8.56. Ottenby fågelstation.
 512734 * juv. 6.8.56.
 + 18.8.56. Ouistreham, Calvados, Frankrike, 49° 17' N; 0° 15' W.

Kustsnäppa (*Calidris canutus*)

513152 * juv. 18.8.56.
 + 2.9.56. Ile de Ré, Char.-Mar., Frankrike, 46° 13' N; 1° 30' W.

Kärdsnäppa (*Calidris alpina*)

ZOA 7412 * ad. 5.8.49.
 [?] »hösten 1949». Henichesk, Asowska sjön, Sovjetunionen, 46° 7' N;
 34° 50' E.

- ZOA 8579 * 16.8.49.
 + 12.2.56. St. Valéry-en-Caux, Seine-Inf., Frankrike, 49° 52' N; 0° 40' E.
 ZOB 9484 * ad. 29.7.50.
 v 28.7.56. Ottenby fågelstation.
 ZOB 9687 * 30.7.50.
 × (22.11.56.) Isla Cristina, Huelva, Spanien, 37° 12' N; 7° 19' W.
 ZV 7676 * ad. 21.7.52.
 + 24.2.56. Baie d'Orne, Calvados, Frankrike, 49° 17' N; 0° 15' W.
 YO 7541 * ad. 22.7.52.
 + (27.2.56.) Nîmes, Gard, Frankrike, 43° 50' N; 4° 13' E.
 Y 60150 * ad. 23.7.52.
 [?] 18.3.56. Nâra Croisic, Loire-Inf., Frankrike, 47° 18' N; 2° 31' W.
 ZV 7395 * ad. 1.8.52.
 × 27.4.56. Spiekeroog, Östfriesiska öarna, Tyskland, 53° 46' N; 7° 38' E.
 500094 * juv. 16.8.52.
 + 10.3.56. Ile Madame, (vid La Rochelle), Vendée, Frankrike, 46° 8' N; 1° 10' W.
 500581 * juv. 18.8.52.
 + 0.2.56. Port-de-Bouc, Bouches-du-Rhône, Frankrike, 43° 25' N; 4° 59' E.
 502152 * ad. 17.7.53.
 + 1.2.56. Mers-les-Bains, Somme, Frankrike, 50° 3' N; 1° 25' E.
 502613 * ad. 19.7.53.
 + 2.2.56. Bernières-sur-Mer, Calvados, Frankrike, 49° 19' N; 0° 23' W.
 883724 * ad. 29.7.53.
 + (3.4.56.) Santo Estêvão de Tavira, Spanien, 37° 8' N; 7° 42' W.
 G 54283 * ad. 31.7.53.
 + 12.2.56. Giens, Var, Frankrike, 43° 7' N; 6° 8' E.
 506300 * ad. 21.7.54.
 + 15.1.56. Nâra Venedig, Veneto, Italien, 45° 25' N; 12° 20' E.
 506350 * ad. 21.7.54.
 v 27.3.56. Knokke-sur-Mer, Västflandern, Belgien, 51° 20' N; 3° 18' E.
 506505 * ad. 22.7.54.
 + 27.12.55. Sutton, Lincolnshire, England, 53° 19' N; 0° 15' W.
 506783 * juv. 23.7.54.
 + 25.3.56. Authie-bukten, Somme, Frankrike, 50° 22' N; 1° 35' E.
 507264 * ad. 28.7.54.
 × 15.11.56. Nâra Chichester, Sussex, England, 50° 51' N; 0° 45' W.
 508179 * ad. 4.8.54.
 v 9.8.56. Ottenby fågelstation.
 508202 * ad. 4.8.54.
 × 0.12.55. Nâra Wilhelmshaven, Tyskland, 53° 32' N; 8° 5' E.
 508807 * ad. 10.8.54.
 × 0.10.55. Fyren Faraman, Camargue, Bouches-du-Rhône, Frankrike, 43° 20' N; 4° 44' E.
 513828 * juv. 5.9.54.
 + 24.2.56. Loix-en-Ré, Char.-Mar., Frankrike, 46° 10' N; 1° 20' W.

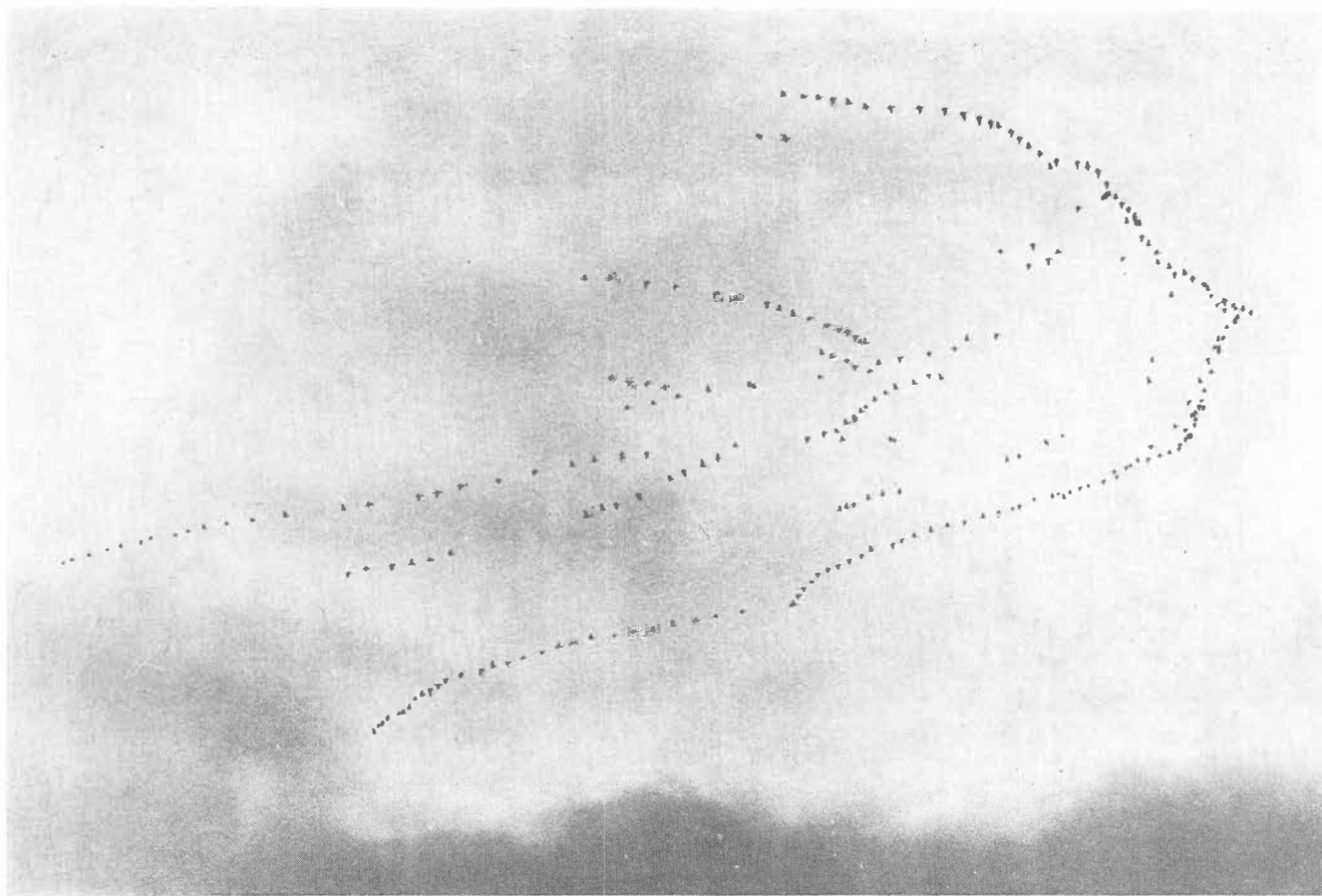

Fig. 6. Den 27 oktober 1956 sträckte 640 vitkindade gäss vid Ottenby. Foto: BORIS ENGSTRÖM. (On Oct. 27th, 1956, 640 *Branta leucopsis* were observed on migration at Ottenby.)

- 513901 * juv. 6.9.54.
+ 2.2.56. Cabourg, Calvados, Frankrike, 49° 17' N; 0° 7' W.
- 514276 * juv. 14.9.54.
× (28.2.56.) Riva-Bella, Calvados, Frankrike, 49° 17' N; 0° 15' W.
- 514304 * juv. 15.9.54.
+ 16.2.56. Croisie, Loire Inf., Frankrike, 47° 18' N; 2° 31' W.
- 514488 * 19.9.54.
× 6.6.56. Ön Schouwen, Zeeland, Holland, 51° 42' N; 4° 0' E.
- 514633 * juv. 27.9.54.
+ 30.1.56. Sainte-Marie du Mont, Manche, Frankrike, 49° 22' N; 1° 14' W.
- 509803 * ad. 2.6.55.
+ 12.2.56. St-Valéry-en-Caux, Seine- Inf., Frankrike, 49° 52' N; 0° 40' E.
- 203188 * juv. 6.9.55.
+ 4.2.56. Nära Isigny, Calvados, Frankrike, 49° 18' N; 1° 5' W.
- 203246 * 14.9.55.
+ 0.1.56. Nära Le Havre, Seine-Inf., Frankrike, 49° 29' N; 0° 8' E.
- 204466 * juv. 18.8.56.
+ 19.8.56. Ringkøbing fjord, Jylland, Danmark, 56° 0' N; 8° 10' E.
- 205451 * juv. 21.9.56.
v 23.9.56. Ornitologisk station, Revtingen, Norge, 58° 45' N; 5° 30' E.
- 206736 * juv. 6.10.56.
+ 28.10.56. Saltholm, Öresund, Danmark, 55° 40' N; 12° 45' E.

B r u s h a n e (*Philomachus pugnax*)

- YO 6571 * juv. ♀ 2.9.51.
[?] 25.8.55. Shcherbakov, Sovjetunionen, 58° 1' N; 38° 49' E.
- YE 9379 * juv. ♂ 17.8.53.
× (katt) 3.6.55. Toropets, Sovjetunionen, 56° 28' N; 31° 40' E.
- 503996 * juv. 21.8.53.
[?] 0.5.55. Shimsk (vid Ilmen), Sovjetunionen, 58° 7' N; 30° 40' E.
- 700087 * ad. ♂ 28.6.54.
× (skelett) 0.2.56. Nära Vannes, Morbihan, Frankrike, 47° 39' N; 2° 45' W
- 700161 * juv. ♂ 16.7.54.
× 21.6.56. W Ottenby lund. 3 km N.
- 700301 * ad. ♂ 7.8.54.
[?] 10.5.55. Vasilkiv, Kiev-området, Sovjetunionen, 50° 16' N; 30° 38' E.
- 700744 * ad. ♂ 3.8.55.
+ 13.4.56. Nära Venedig, Veneto, Italien, 45° 25' N; 12° 20' E.
- 700850 * juv. ♂ 23.8.55.
+ 0.5.56. Nära Forli, Emilia, Italien, 44° 13' N; 12° 2' E.
- 512978 * juv. ♀ 11.8.56.
× 3.9.56. Réal, Pyrénées-Orientales, Frankrike, 42° 37' N; 2° 6' E.

M y r s n ä p p a (*Limicola falcinellus*)

- 203054 * juv. 24.8.55.
+ 0.2.56. Nära Étaples, Pas-de-Calais, Frankrike, 50° 30' N; 1° 38' E.

Drillsnäppa (*Tringa hypoleucos*)

- 510250 * juv. 22.7.55.
 × (i förruttnelse) ca 28.5.56. Sjön Viren, Vingåker, Södermanland, 59° 0' N; 16° 0' E.
 510388 * juv. 24.7.55.
 v 23.7.56. Nära Riesa, Sachsen, Tyskland, 51° 21' N; 13° 16' E.
 510671 * juv. 3.8.55.
 + 30.4.56. Pulj, Istrien, Jugoslavien, 44° 52' N; 13° 50' E.

Grönbena (*Tringa glareola*)

- YO 709 * 19.8.47.
 + 21.4.55. Cap Ferret, SW Bordeaux, Gironde, Frankrike, 44° 37' N; 1° 14' W.
 505622 * ad. 3.7.54.
 + 10.4.56. Nära Lucca, Toscana, Italien, 43° 50' N; 10° 30' E.
 506167 * ad. 18.7.54.
 [?] 0.5.55. Nära Petsamo, Murmanskområdet, Sovjetunionen, 69° 30' N; 31° 4' E.
 510010 * juv. 9.7.55.
 + 2.4.56. Nära Ferrara, Emilia, Italien, 44° 50' N; 11° 37' E.
 510846 * juv. 7.8.55.
 + 15.11.55. Nära Venedig, Veneto, Italien, 45° 25' N; 12° 20' E.
 510903 * juv. 9.8.55.
 + 9.9.55. Port St Louis-du-Rhône, Bouches-du-Rhône, Frankrike 43° 23' N; 4° 48' E.
 511411 * juv. 19.8.55.
 + 10.9.55. Nära Arles, Bouches-du-Rhône, Frankrike, 43° 40' N; 4° 37' E
 511666 * juv. 25.8.55.
 + 9.9.55. Nära Alessandria, Piemonte, Italien, 44° 54' N; 8° 37' E.
 511677 * juv. 26.8.55.
 + 15.3.56. Nära Pavia, Lombardia, Italien, 45° 11' N; 9° 10' E.
 512498 * juv. 3.8.56.
 + 4.9.56. Nära Padova, Veneto, Italien, 45° 24' N; 11° 52' E.
 512640 * juv. 4.8.56.
 + 31.8.56. L'Albaron, Camargue, Bouches-du-Rhône, Frankrike, 43° 36' N 4° 29' E.

Rödbena (*Tringa totanus*)

- 501780 * juv. 12.7.53.
 + 7.4.56. Arès, 45 km W Bordeaux, Gironde, Frankrike, 44° 46' N; 1° 9' W.
 501969 * juv. 16.7.53.
 [?] 20.5.56. La Coubre, Char.-Mar. Frankrike, 45° 46' N; 1° 8' W.
 501981 * juv. 16.7.53.
 + 0.9.55. Verdon-sur-Mer, Gironde, Frankrike, 45° 33' N; 1° 4' W.
 502462 * juv. 18.7.53.
 + 0.5.56. Nära Rochefort, Char.-Mar., Frankrike, 45° 55' N; 0° 59' W.

- XO 490 * juv. 20.7.53.
 + 7.5.55. Biganos, 40 km SW Bordeaux, Gironde, Frankrike, 44° 38' N; 0° 58' W.
- YA 6572 * juv. 26.7.53.
 [?] 4.8.53. Nära Ouistreham, Calvados, Frankrike, 49° 17' N; 0° 15' W.
- G 54476 * juv. 1.8.53.
 + 18.4.56. Nära Caserta, Campania, Italien, 41° 5' N; 14° 20' E.
- 700669 * juv. 24.7.55.
 + 9.8.55. Bassin d'Arcachon, Gironde, Frankrike, 44° 40' N; 1° 10' W.
- 701036 * juv. 29.7.56.
 + 9.8.56. Caleri, (Po-mynningen), Veneto, Italien, 45° 6' N; 12° 18' E.
- 512892 * juv. 9.8.56.
 + 25.8.56. Vid Créancey, Côte d'Or, Frankrike, 47° 16' N; 4° 33' E.
- 512987 * juv. 11.8.56.
 × 26.8.56. Baie de Somme, Somme, Frankrike, 50° 14' N; 1° 35' E.

Större strandpipare (*Charadrius hiaticula*)

- 506825 * ad. 23.7.54.
 [?] 20.5.55. Orn. station Pucht, nära Virtsu, Estland, 58° 34' N; 23° 34' E.
- 506896 * juv. 25.7.54.
 + 15.2.56. 12 km S Jerez, Andalusien, Spanien, 36° 35' N; 6° 8' W.
- 510068 * juv. 18.7.55.
 + 6.8.56. Bouin, 45 km SW Nantes, Vendée, Frankrike, 46° 58' N; 2° 0' W.
- 205059 * juv. 1.9.56.
 + 23.9.56. Avilés, Asturien, Spanien, 43° 32' N; 5° 55' W.

Tofsvipa (*Vanellus vanellus*)

- XO 453 o pull. 31.5.53.
 × 29.3.56. Näsby, Ottenby, 7 km NNE.
- 700031 o pull. 2.6.54.
 × (skelett) 25.5.56. Nära Ås kyrka, Ottenby, 5 km NNE.

Silvertärna (*Sterna paradisaea*)

- 501333 o ad. 7.6.53.
 × 6.8.56. Nära Ockholm, Schleswig-Holstein, Tyskland, 54° 40' N; 8° 50' E.

Skrattmåsar (*Larus ridibundus*)

- UO 265 * ad. 1.7.47.
 × 29.5.56. Näsby, Ottenby. 7 km NNE.
- 800149 * 26.7.55.
 + 16.3.56. Nära Ferrara, Emilia, Italien, 44° 50' N; 11° 37' E.
- 800156 * juv. 28.7.55.
 × (skelett) 1.10.56. Fyns Hoved, Fyn, Danmark, 55° 37' N; 10° 38' E.

Fiskmåsar (*Larus canus*)

- UO 867 * ad. 3.7.50.
 × 28.4.56. Ottenby gård. 4 km N.

Rapphöna (*Perdix perdix*)

- 800136 o ad. ♂ 17.7.55.
v 1.5.56. Ottenby fågelstation.
- 800182 o pull. 25.8.55.
+ 2.10.56. S. Möckleby, Öland, 56° 22' N; 16° 24' E.
- 800187 o pull. 25.8.55.
× (taggtråd) 25.9.56. Nära Ås kyrka, Ottenby, 5 km NNE.
- 800198 o juv. 12.9.55.
v (♀) 1.5.56. Ottenby fågelstation.

* * *

Sedan stationens invigning år 1946 har följande arbeten publicerats som »Meddelanden från Ottenby fågelstation»:

1. DANIELSSON, G., EDELSTAM, C., SVÄRDSON, G. 1947. Ottenby fågelstation, dess tillkomst och verksamhet år 1946. Vår Fågelvärld 6: 38—51.
2. SVÄRDSON, G., 1948. Verksamheten vid Ottenby fågelstation 1947. VF 7: 25—44.
3. BERGMAN, G. 1948. Sträck, återflygning och övernattning hos sädesärulan (*Motacilla a. alba* L.) under hösten vid Ölands södra udde. VF 7: 57—67.
4. SVÄRDSON, G. 1949. Skruvflykt hos flyttande måsar. VF 8: 13—33.
5. SVÄRDSON, G. 1949. Verksamheten vid Ottenby fågelstation 1948. VF 8: 97—120.
6. SVÄRDSON, G. 1950. Verksamheten vid Ottenby fågelstation 1949. VF 9: 11—33.
7. SVÄRDSON, G. 1951. Verksamheten vid Ottenby fågelstation 1950. VF 10: 97—124.
8. EDELSTAM, C. 1951. The Ottenby Bird Station. Proc. Xth Orn. Congr. Uppsala. Pp. 295—309.
9. HYLBO, R. 1951. Migration Period of Some Passerines Revealed by Daily Ringing Figures at Ottenby. Proc. Xth Orn. Congr. Uppsala. Pp. 310—316.
10. SVÄRDSON, G. 1951. Swift (*Apus apus* L.) Movements in Summer. Proc. Xth Orn. Congr. Uppsala. Pp. 335—338.
11. BROBERG, L. 1952. Rödhuvad törnskata (*Lanius senator* L.) funnen på Öland. VF 11: 97—101.
12. GILLIN, R., 1952. *Emberiza melanocephala* SCOP., en för Sverige ny fågel. VF 11: 114—116.
13. SVÄRDSON, G. 1952. Verksamheten vid Ottenby fågelstation 1951. VF 11: 153—176.
14. SVÄRDSON, G. 1953. Visible Migration within Fenno-Scandia. The Ibis 95: 181—196.
15. EDELSTAM, C., SNELLMAN, J. 1953. Vädrets betydelse för uppträdandet av sällsynta fågelgäster. 1. De fennoskandiska fynden av *Lanius senator*. VF 12: 8—22.
16. JENNING, W. 1953. Verksamheten vid Ottenby fågelstation 1952. VF 12: 145—165.
17. JENNING, W. 1954. Verksamheten vid Ottenby fågelstation 1954. VF 13: 53—76.
18. PETERSSON, I. 1955. *Acrocephalus agricola* — en ny ostlig gäst vid Ottenby. VF 14: 153—154.
19. JENNING, W. 1955. Verksamheten vid Ottenby fågelstation 1954. VF 14: 201—224.
20. DANIELSSON, B. 1956. Ett fall av omvänd flyttning i april 1955. VF 15: 54—56.
21. JENNING, W. 1956. Verksamheten vid Ottenby fågelstation 1955. VF 15: 151—176.

LITTERATUR

- DANIELSSON, B. 1957. Svenska återfynd av i utlandet märkta fåglar. VF 16: 177—181.
- EDELSTAM, C. & RAMEL, C. 1956. Fåglarnas flyttning. Stockholm.
- HYLBOM, R. 1951. Se nr 9 ovan.

- NISBET, I. C. T. 1957. Passerine Migration in South Scandinavia in the Autumn of 1954. *The Ibis* 99: 228—268.
- ULFSTRAND, S. 1956. Fågelsträckket vid Falsterbo 1949—1950. *Medd. från Falsterbo fågelstation* 7. VF 15: 187—199.

Summary: The activities of the Ottenby Bird Station in 1956. (Ottenby Bird Station Report No. 22.)

The most important event in the tenth year of the Bird Station was the completion of the ten year observation series of visible migration at Ottenby. Since about one year the records are being analyzed as regards diurnal and annual rhythm.

The station was manned from the end of March to October 31. Spring migration showed many similarities with that of the previous year. As in 1955 an enormous amount of *Calidris alpina* (about 6.000) was observed migrating NE at the end of May.—No pronounced irruptions were recorded during the year. *Dendrocopos major* and *Aegithalos caudatus* were, however, trapped in greater numbers than usual, but they were not seen flying out over the sea. Most of the *Calidris* species were scarce in the year, but *C. alpina* had increased in comparison with 1955. *Tadorna tadorna* increased from 3.640 in 1955 to 6.000 in 1956, possibly a result of the protection of the moulting-place Grosser Knechtsand in the estuary of the river Elbe. — Considerable movements of *Apus apus* took place on June 27 and 28, when about 30.000 and 20.000 specimens, respectively, were counted, when flying south at the observation point.

Towards the end of the observation period, ducks and geese migrated in great numbers, e. g. on October 7 (i. a. 8.000 *Somateria mollissima*) and October 27, when i. a. 3.400 eiders, 1.000 *Clangula hyemalis*, 800 *Melanitta nigra* and 640 *Branta leucopsis* were recorded.

Among rare birds observed in 1956 may be mentioned *Carpodacus erythrinus* (ringed on August 5), *Merops apiaster* (June 29 and July 3), *Aquila clanga/pomarina* (August 9) and *Casarca ferruginea* (September 9 to 10).

During the year, 8.481 birds were trapped and ringed at the Bird Station (Table 2), bringing the grand total to exceed 100.000. As usual, *Calidris alpina* and *Erithacus rubecula* head the list of markings (1.092 and 1.029 specimens respectively). Good results were also attained for *Phoenicurus phoenicurus* (734), *Charadrius hiaticula* (351), *Tringa glareola* (605) and *Limosa lapponica* (72).

The spring migration of two nocturnal migrants as revealed by the daily ringing figures in the years 1951 to 56 is illustrated in Fig. 1. (Cf. HYLBOOM 1951.)

In the period February 1 to December 31, 1956, 143 new recoveries were reported. Short-time recoveries in the immediate neighbourhood are omitted in the list. The severe cold in the beginning of 1956 caused many recoveries of *Erithacus rubecula* (13 reports). One of the robins was reported from Turkey, giving us the fourth SE-recovery of the species. A *Calidris alpina* was found at the Sea of Azof.

Four *Philomachus pugnax* were also reported from the Soviet Union. The Ottenby recoveries of this species are given in a map (Fig. 5). The majority of the birds passing Ottenby seem to accomplish a »Schleifenzug». A map is also given for the recoveries of *Accipiter nisus*, ringed at Ottenby. This map and other recovery data, e. g. of *Vanellus vanellus* (EDELSTAM & RAMEL 1956, p. 40) indicate that the same populations of these species pass both Ottenby and Falsterbo. Thus, it seems to be an over-general-

zation to conclude (NISBET 1957) that Ottenby and Hiddensee, but as a rule not Ottenby and Falsterbo, are passed by the same groups of populations.

Other interesting recoveries are those of *Sylvia curruca* (Lebanon), *Limicola falcinellus* (France), *Tringa hypoleucos* (Jugo-Slavia) and *Tringa glareola* (the Murmansk-district, NW Russia).

Gräshoppsångare (*Locustella nævia*) och kornknarr (*Crex crex*) i Sverige år 1957

Rapporter sammanställda av ANDERS ENEMAR

Ett av syftena med VF-redaktionens upprop (VF 16: 155 och 240) rörande observationer av gräshoppsångare och kornknarr under året var att möjligen få en uppfattning om hur flitigt de av SOF-medlemmarna gjorda iakttagelserna skulle komma att rapporteras. Upprop förekommer ju ganska ofta på VF:s sista blad, och som det icke är alltför sällsynt, att en ornitologisk undersökning därmed har givit det sista offentliga livstecknet ifrån sig, fanns det alla skäl att misstänka, att lystringen inför uppropen hos medlemmarna med åren alltmer skulle ha avtrubbats med dålig rapportering som följd. Dessa farhågor har emellertid helt kommit på skam, varom rapportlistorna på följande sidor bär vittne. Det glädjande intresse som visats från VF-läsarnas sida gör tanken frestande att ett kommande år upprepa en inventering av samma typ, kanske då gällande någon eller några andra arter, i syfte att öka och precisera kunskapen om sammanställningen av och förändringarna i landets fågelfauna. Den därmed sammanhängande koncentrerings och fullständigandet av rapporteringen på vissa objekt löper ju helt vid sidan av den »ordinarie» rapporteringen till VF utan att på något sätt behöva inkräkta på denna.

Sammanlagt har inkommit 44 meddelanden — positiva eller negativa — om gräshoppsångarförekomster och 98 om kornknarr. Ett viktigt bidrag till inventeringen har lämnats av Radiotjänst genom KJELL ENGSTRÖM och NILS LINNMAN. Uppropet vidarebefordrades nämligen även till radiolyssnarna i det bekanta naturprogrammet »Gökotta». Detta blev av betydelse främst för kornknarrarnas del. 40 av de 98 rapporterna rörande denna art kom via Radiotjänst. Motsvarande antal för gräshoppsångarnas del var endast fem. Den

sistnämnda arten är ju som regel endast tillgänglig för och igenkänd av den längre komne ornitologen, och den nämnda grupperingen av rapporterna utgör därför på sitt sätt ett belägg för det kända faktum, att anslutningen till SOF bland landets ornitologer är mycket god. Men ännu finns säkert »reserver» av fågelkännare av olika grader, vilket tydligt framgår av åtskilliga brev, som sänts av icke SOF-medlemmar till Radiotjänst. Man får dock därvid hålla i minnet, att den förr så vanliga kornknarren med sitt egenartade läte är välkänd för många personer med ett mera allmänt naturintresse utan någon som helst ornitologisk specialinriktning.

Man kan räkna med att de bestämningar som ligger till grund för meddelandena, i de allra flesta fallen är riktiga. Båda arterna har karakteristiska nattliga läten. Gräshoppsångaren kan främst förväxlas med någon annan *Locustella*-art, vilket i det stora hela inte bör förrycka resultatet då de senare ju är mycket sällsynta. Kornknarren är sedan gammalt välkänd, men det har förekommit att någon trott nattskärrans läte komma från en kornknarr. I den föreliggande undersökningen har som regel även biotopen angivits i rapporten, vilket ytterligare understrukt riktigheten i artbestämningen.

Resultatet av rapporteringen ges i samlad form på två prickkartor. Det är därvid att märka, att det inte varit möjligt att inpricka två lokaler för sig, om dessa legat för nära varandra i terrängen. Varje liten prick betyder alltså den ungefärliga platsen för åtminstone ett fynd, men ofta, speciellt rörande kornknarren, kan pricken alltså betyda observationer av flera ex., ehuru dock endast ett fåtal, på samma eller närliggande lokaler. Har antalet observationer varit så många på närliggande lokaler, att antalet individer bedömts uppgå till ca tio eller däröver i området, då har detta utmärkts med en större prick. Det bör framhållas, att det inte varit möjligt att ta hänsyn till om det varit samma exemplar av arten som registrerats på två eller flera lokaler. Detta har naturligtvis i viss, okänd utsträckning varit fallet, vilket dock inte bör ha inverkat menligt på resultatet i stort. Den fördelning av arterna i landet, som framgår av prickkartorna, ger säkerligen en god uppfattning om det verkliga förhållandet under säsongen 1957.

I det följande redovisas de inskickade meddelandena i sammandragen form, ordnade landskapsvis i den följd som brukas i SOF:s fågellista. Ett par kornknarruppgifter har inkommit så sent att de

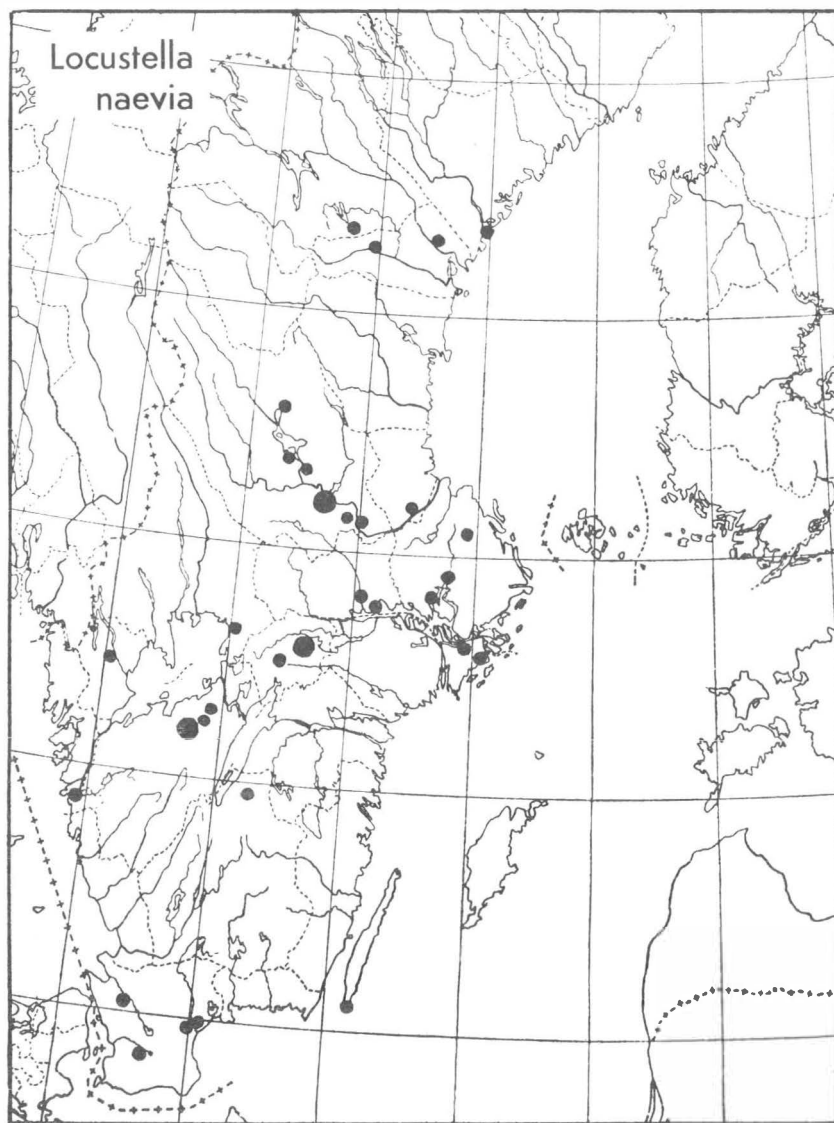

Fig. 1. Karta utvisande fördelningen av de inrapporterade fynden av gräshoppsångare (*Locustella naevia*) i Sverige 1957. Liten prick betyder fynd av ett eller några få ex. i området. Stor prick betyder att ca tio eller flera ex. konstaterats. (The distribution of localities where grasshopper warblers have been recorded in Sweden in 1957. Small dots indicate locality or adjacent localities for one or a few individuals; large dots indicate ten individuals or more.)

infogats i sammanställningen då denna förelegat i korrektur, varför de ej kan återfinnas på prickkartorna.

Gräshoppsångare

Som framgått av avdelningen »Meddelanden» i denna tidskrift har gräshoppsångaren rapporterats från allt fler platser under senare år. Se t. ex. VF 14: 179! Årets undersökning ger kanske dock en väl optimistisk syn på landets gräshoppsångarebestånd. Det har tydligen varit en av olika orsaker betingad stark inflyttning av arten i år. Detta är emellertid endast en förmodan, som har sitt främsta stöd i det faktum att gräshoppsångaren varit talrik på de platser där arten uppträder årsvisst och som tycks utgöra dess förnämsta »brohuvuden» eller kolonisationscentra, nämligen Stora Tuna sn vid Dalälven, Kvismaren och Hornborgasjön. Ett tecken härpå kan kanske även vara de inte mindre än fyra nordliga observationerna, alla i närheten av 63° n. br.

Från Blekinge meddelar CARL-IVAN CARLSSON och BO SVEINSSON att det inte varit möjligt att påträffa arten, trots att de lämpliga biotoper som finnes undersökts just med tanke på gräshoppsångaren.

I stort bekräftar rapporteringen vad man tidigare visste om artens huvudsakliga utbredning i landet: den uppträder oftast på starrmader eller torrare fält med yppig örtvegetation, båda gärna med spridda buskage, i det mellansvenska sjöbäckenet och i Dalälvens dalgång. En jämförelse mellan prickkartan över 1957 års observationer med den som uppgjorts av MELANDER (Fauna och Flora 1947, p. 238) och vilken bl. a. uppvisar antalet av de fyndorter för arten i landet, som var kända fram t. o. m. 1946, har en del att säga om gräshoppsångarens beståndsförändring liksom säkerligen även om den fältornitologiska verksamhetens tillväxt under den gångna 10-årsperioden. Antalet prickar på de båda kartorna är nästan exakt detsamma!

S k å n e

Arten har de tre senaste åren återfunnits på samma lokal, sydvästra delen av f.d. Egesidesjön, 17 km S Kristianstad. Den 26.5. 1957 sjöng 2 ♂♂ på platsen. NILS LILJA

2 ♂♂ vid Egeside gamla sjö den 26.5. (jfr. föreg. medd.). 1 ex. vardera vid Lyngsjö, O Svarta sjö, S om Helgeå-utloppet ur Hammarsjön. Enl. uppgift skall arten ha sjungit på flera ställen runt Hammarsjön.

ARNE KLEMENTSSON

Den 15.5. iakttog jag och MATS HOLMER ett sjungande ex. i närheten av Helgeåns utflöde ur Hammarsjön (jfr föreg. medd.).

STURE RIGNELL

1 ex. observerades den 2.6. på morgonen vid Rönneå i Ljungheds utkant av ERIC LINGREN och BERTIL LANDGREN. Den sjöng flitigt varje natt fram till den 9.6. Förutom av ovanstående observerades den av bl. a. SIGFRID LÅNGBERG, STEN SVENSSON och undertecknade.

HENNING GABRIELSSON ÅKE JÖNSSON

1 sjungande ex. iaktogs i de västra starraderna vid Krankesjön på kvällen den 18.6. Arten hördes på samma plats redan tidigare, den 19.5, av INGVAR LENNERSTEDT.

ANDERS ENEMAR

Småland

Under en exkursion den 16.5. i Råångenområdet hördes 1 ex. Fågeln sjöng ihärdigt varje natt på samma plats, med undantag för ett par nätter då den gjorde en kortare förflyttning till ny sångplats, fram till den 10.6., då jag hörde den för sista gången.

ALVAR GUSTAFSSON

Öland

1 ex. sjöng den 7.7. i fyrträdgården vid Ottenby fågelstation. Den 17.8. fångades och ringmärktes 2 ex. vid fågelstationen.

BENGT DANIELSSON

Göteborgsområdet

1 ex. hördes i Rya skog den 30.6. på kvällen. Vid förnyat besök på platsen de närmaste kvällarna hördes fågeln ej.

STEN BORGVALL

Västergötland

I Hornborgasjön har under maj-juni observerats minst 10 sjungande ♂♂. Av dessa höll 6 till på traditionellt område i NV delen, de övriga i S partiet av det forna sjöområdet. Häckning i flera fall trolig men ej konstaterad. På en plats, där 5 ♂♂ sjöng, synes samtliga ha anlänt natten till den 17 eller 18 maj, ty området avpatrullerades noga av HOLGER JOHANSSON och mig den 14 och av H.J. på morgonen den 16 utan att någon gräshoppsångare kunde observeras. Den 18.5. genomgick jag samma område och fann då 5 sjungande ♂♂.

P. O. SWANBERG

3 ex. hördes och sågs den 16. och 25.6. på Stenums mader vid Hornborgasjön (jfr föreg. medd.).

ERIK ALSTERHAG ÅKE BILGER KARL GUSTAV ERIXON

På Stenums mader vid Hornborgasjön konstaterades 4 ex. den 15.6. och 5 ex. den 22.6. (jfr föreg. två medd.) (B. PETTERSSON, O. SCHANDER). — 1 ex. hördes 1 km N Varnhem den 20.6. (T. LUND, E. GRAHN). — 2 ex. hördes vid sydsidan av Östen den 28.6. (B. PETTERSSON, S. GUSTAVSSON, L. MOBERG).

Skövde Fågelklubb gm STIG PETTERSSON

Den 9.6. hördes 2 ex. i sydöstra delen och den 13.6. 2 ex. utmed västra sidan av Stenum-maden (jfr föreg. meddelanden).

SVEN-OLOF GREEN

Dalsland

1 sjungande ♂♂ hördes under tiden den 5.6.—19.6. vid sjön Iväg vid Bön, Ödskölts sn.

ALGOT GUSTAFSSON BENGT WIKLUND

I Ödskölt har 3 sjungande ♂♂ hörts denna sommar. De har avlyssnats av hundratals personer.

KENT ARONSSON

Värmland

Vid Kristinehamns sopstation hördes och sågs 1 ex. den 2.6., 6.6. och 12.6. Även under tiden den 31.7.—6.8. lät 1 ex. höra sig på samma lokal.

ULF CARLSSON

1 ex. hördes från den 8.6. vid olika tillfällen till den 5.8. vid Kristinehamns soptipp, där det sjöng i en ensam videbuske i ett sankt område invid Varnumsviken (jfr ovanst. medd.). Någon hona observerades aldrig.

LARS GOLDSON GÖSTA SAMUELSSON

Närke

Under tiden den 22.5. — 18.6. hördes arten runt Västra Kvismaren. Det maximala antalet inräknades den 5.6. och 9.6., då sammanlagt 11 ex. hördes. Den 31.5. hörde HANS KÄLLANDER 1 ex. vid Råsta-kärret, St. Mellösa sn, ca 5 km NO föreg. plats. — Den 10.6. hördes 1 ex. vid Skarbysjöns sydända, Viby sn.

SÖREN SVENSSON

Västmanland

Den 14.6. hördes 1 ex. på NV sidan av Askövik.

LARS BROBERG

På en madäng i Surahammar, bevuxen med högt gräs, älgört och spridda videbuskar har 4 ♂♂ avlyssnats och iakttagits i från varandra väl avskilda revir under tiden den 9.6. — 29.7. Sången upphörde i dessa revir den 20.6., 10.7., 25.7. och 29.7. resp. Arten har iakttagits på platsen fr. o. m. 1953, men i mindre antal.

BIRGER ANDERSSON

Södermanland

Natten mellan den 25. och 26.5. samt följande natt avlyssnades 2 ex. vid V delen av sjön Trehörningen i Huddinge sn. Lokalen kontrollerades därefter inte förrän den 17.6., men någon gräshoppsångare hördes varken då eller senare i området. Så vitt mig bekant är arten ny för lokalen, vars fågelliv jag följt i decennier.

KAI CURRY-LINDAHL

1 ex. hördes på en äng med högt fjolårsgräs och tistlar vid Ribby gård i Västerhaninge, Södertörn, den 6.6. — 11.6. Vid besök på platsen den 12. och 13.6. samt enstaka tillfällen senare hördes fågeln inte längre.

BÖRJE LARSSON

Uppland

Vid Hjälstaviken hördes 1 ex. vid 3-tiden på morgonen den 26.5.

PONTUS ELDH

1 ex. finns nu, den 29.6., på ängsmarkerna mellan Dannemora och Österbybruk.

ROLAND ATTERBRAND

1 ex. hört i Dannemora den 3.6. (A. ENGLUND) och därefter regelbundet hört till den 9.8. (T. PETTERSSON). — 1 ex. hört vid Nedre Föret vid Liljekonvaljeholmen den 8.6. (L. WOLLGÅRD).

Uppsala ornitologiska klubb gm ALAN LUNDIN

Dalarna

Inom Stora Tuna sn har arten ökat avsevärt. Ej mindre än 22 ♂♂ har rapporterats, samtliga kontrollerade. Beståndet var huvudsakligen koncentrerat till de pålitliga tillhållen från föregående år, Lustmyren (7 ex. samtidigt hörda, bofynd med 5 ungar den 15.8.) samt Gylleslätten (4 ex. samtidigt, matning iakttagen den 21.7.). I övrigt har arten befäst sin ställning i trakten genom att ha svirrat på nya platser längre tid: 1 ex. den 21.5. vid den s. k. Fåran, en kanal som förenar Stora Holmsjön i Torsång med Dalälven, 1 ex. den 31.5. vid SÖ änden av Sellnässjön, 1 ex. i ett sankt område ca 200 m N Fornby folkhögskola, 1 ex. vid Tingså kern intill Frostbrunnsdalen i mitten av juni, 2 ex. vid de s. k. Exorna, ett myrkomplex invid Tägstens skiljeställe i Kvarnsveden, i mitten av juni; 2 ex. V Backa i Borlänge natten mellan den 17. och 18.6.; 1 ex. 300 m. Ö Strandbro by i mitten av juni; 2 ex. vid de s. k. Rudorna, en långsluttande sänkning av slätten mellan Islingsby och Dalsjö i Örnäs omkr. den 15.6.

SUNE NORSTRÖM

1 ex. höll till vid Älbyn i Äls sn. Det hördes sjunga från mitten av juni samt nästan hela juli. — Sista veckan i juni iaktogs 2 sjungande ♂♂ i Siljansnäs sn, strax V om Älviken.

GUNNAR LINDB

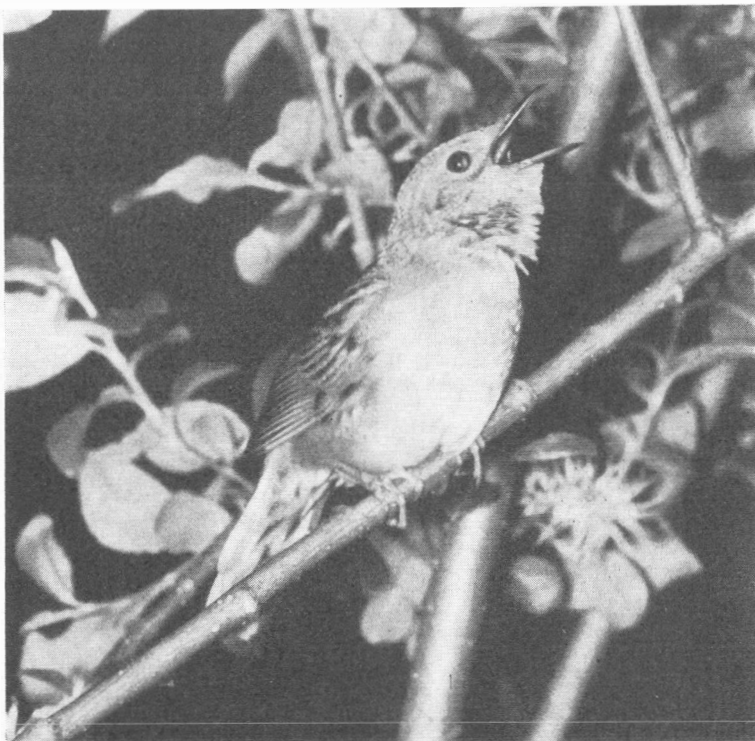

Fig. 2. Sjungande gräshoppsångare (*Locustella naevia*). Foto: KNUT EKLUND.
(*Grasshopper warbler singing.*)

1 ex. har hela sommaren haft sitt tillhåll strax V Siljansnäs kyrka. Den 27.6. sjöng 2 ex. omkring 50 m från varandra. Det var enda tillfället då mer än ett ex. hördes (jfr föreg. medd.).

ALGOT LAND GÖRAN SKARNER

Vid ett besök på ön Stackan i Hovran, Hedemora, hördes den 12.6. på em. 1 ex.

ROLF EKLUNDH

1 ex. på Brunna ön i Hovran den 6.6. (G. CARLSSON, A. BEERMANN, J. PALM) (jfr ovanstående medd.). — 1 ex. vid Solhaga, Vikmanshyttan i Hedemora landsk., den 27.6. (E. HOLMGREN). I närheten av dessa båda platser har arten iakttagits under åtskilliga somrar (E. DAHLGREN). Södra Dalarnas Naturvänner gm ELIS DAHLGREN

1 ex. påträffades under Bjärka-Säby skogsskolas exkursion vid ankomsten till Låworgården i Orsa på kvällen den 16.7. Fågeln sjöng livligt den instundande och nästföljande natt fram till vår avresa den 18.7.

BERTIL FORSBERG

Gästrikland

1 ex. — uppenbarligen en ensam ♂ — hördes sjunga i Hedesunda sn under tiden den 15.6. — 5.8. Fågeln höll till i en klövervall och efter dennas skördande i ett närbeläget sädesfält.

VEIJO PAAKKI S. SIMONSON

Medelpad

I Sillre, Borgsjö sn, observerades 1 sjungande ♂ från mitten av juni någon tid framåt. Sången har hörts från två olika, ca 1 km från varandra belägna lokaler, varför det möjligen kan röra sig om 2 ex.

OSKAR JOHANSSON

1 ex. har hörts i Sillre, Borgsjö sn, från andra veckan i juni (jfr föreg. medd.). Efter den 27.7. upphörde sången. Någon hona observerades aldrig. — Enl. uppgifter har 1 ex. hörts i grannsocknen Torp, närmare bestämt i Hångsta. GULLIK GULLIKSSON

I Västlönning, Indal, har GUSTAF ÅSLIN hört 1 ex. sjunga från slutet av maj och under större delen av sommaren. Den 18.7. avlyssnades sångaren även av mig. Vid ett par tillfällen sågs 2 fåglar. Någon häckning har ej kunnat bevisas.

H. WESTERLUND

Jämtland

I Kammen, ca 18 km VSV Bräcke, hördes 1 ex. sjunga så gott som varje kväll mellan pingst och midsommar. Fågeln har därefter ej iakttagits i området.

ANDERS ERIKSSON

Ångermanland

Under ca en veckas tid i slutet av juni observerades 1 sjungande ♂ invid färjstället på Hemön. Fågeln upptäcktes av skogvaktare ÅSLIN, som underrättade mig. Den 1.7. hörde jag den själv på samma plats

H. WESTERLUND

Kornknarr

Om det var något osäkert huruvida årets inflyttning av gräshopp-sångare var mycket talrikare än normalt, så verkar detta av åtskilliga rapporter att döma dock vara fallet med kornknarren. En påfallande vanlig kommentar i meddelandena är, att årets observation av arten var den första i området på många år. Lika påfallande är den glädje som kornknarrrens återuppdykande inneburit för rapportören. I flera fall har man t. ex. bemödat sig om fågelns trivsel och välfärd, i det att man försökt att lokalisera boet innan skörden börjat eller lämnat den del av vallen oslagen, där man tyckt sig märka att fågeln haft sitt huvudtillhåll (se t. ex. GUNNAR LARSSON, nedan pp. 283-284).

Dock har inte kornknarren ökat på alla håll. Vissa rapporter peka på motsatsen. BERTIL SVENSSON meddelar sålunda från Hidingetrakten i Närke, att kornknarren i år saknats på ett område av en kvadratmils utsträckning, där den regelbundet hörts flera föregående år. BENGT DANIELSSON har intrycket att arten varit fåtaligare än föregående år i trakten av Ottenby på södra Öland. Detsamma gäller Uppland enligt rapporter, som sammanställts av Uppsala ornitologiska klubb. Även om man lokalt kan bilda sig en uppfattning om storleken av årets inflyttning av arten, är det dock mycket svårt att med säkerhet ge en riktig karakteristik därav för landet i

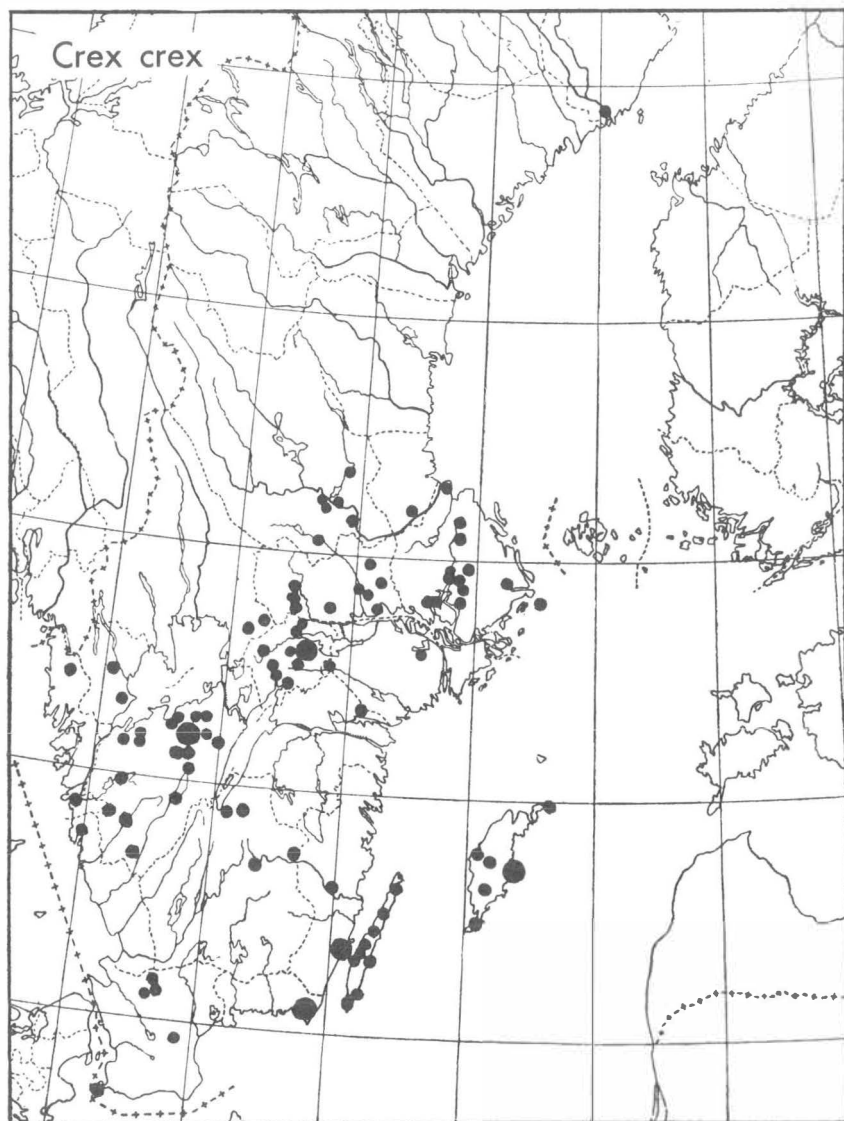

Fig. 3. Karta utvisande fördelningen av de inrapporterade fynden av kornknarr (*Crex crex*) i Sverige 1957. Förklaringar, se fig. 1. (Map showing the distribution of localities where corn-crakes have been recorded in Sweden in 1957. For details, see Fig. 1.)

dess helhet, och detta av den enkla anledningen, att ett jämförelse-material av motsvarande kvalitet från något tidigare år icke finns. I detta förhållande ligger, såsom påpekats i det första uppropet, en av motiveringarna för igångsättandet av rapportinsamling av föreliggande typ. Endast en upprepning av undersökningen kan underlätta en bedömning.

Då man betraktar prickkartan framgår det klart, att kornknarrarna rapporterats från i huvudsak två områden. Om rapporterna avspeglar verkligheten, skulle kornknarrarna under inflyttningen ha stannat upp på två parallella fronter av SV—NO sträckning: en från Ö Blekinge över SÖ Småland och Öland till Gotland och en i det mellansvenska låglandet från Västgötaslätten över Närke och S Västmanland till Uppland med avstickare upp i Dalälvens dalgång.¹⁾ Vad som i detta fall utgör ett litet mysterium är det faktum, att endast tre rapporter sammanlagt inkommit från Östergötland och Södermanland, vars odlade bygder mänskligt att döma borde kunna locka till sig kornknarrar lika väl som omkringliggande områden. De båda landskapen måste säkerligen ha överflugits av icke så få exemplar.

Tomrummet i den västra delen av avståndet mellan »fronterna» förklaras ju utan vidare av det småländska höglandets utsträckning, där lämplig terräng för arten är sällsynt. Vad beträffar den östra delen, alltså de nyssnämnda landskapen, finns där aktiva ornitologgrupper. Dessutom engagerades genom radions hjälp den stora grupp av personer, som utan att vara direkt fågelintresserade dock väl känner kornknarrrens läte. Det bör alltså icke ha fattats kompetenta rapportörer i ifrågavarande område. Dessa fakta gör, att man vill tro att frånvaron av prickar i den nordöstra delen av »frontmellanrummet» avspeglar det verkliga förhållandet, d. v. s. att kornknarren där var mycket fåtalig jämfört med slättbygderna åt V, NV och N.

Fördelningen av kornknarrfynden ger material till problemet »flyttning och utbredning», vilket utförligt behandlats i denna tidskrift (se OTTERLIND, VF 13). Här skall endast kort antydvas en möjlig schematisk förklaring till luckan i Östergötland och Södermanland. Kartan ger för det första intryck av att inflyttningen av kornknarr till Sverige i huvudsak sker från SO. Efter det att södra Östersjön överflugits ges chans till ett första uppehåll just i den första av de ovannämnda fronterna, den från Blekinge till Gotland. De fåglar,

¹⁾ I östra Blekinge uppträdde även föregående år (1956) ett stort antal kornknarrar (C.-I. CARLSSON, VF 16: 133, samt O. MOHLIN, VF 16: 308).

vars flyttningsdrift nu blivit starkt försvagad, kommer att stanna på platsen och ge upphov till den första prickanhopningen, emedan småländska höglandet för den vänstra kontingenten och Östersjön för den högra utgör hinder nog för att »avskräcka» från vidare flyttning. De fåglar, hos vilka flyttningsdriften fortfarande gör sig starkt påmint, fortsätter flyttningen med eller utan uppehåll i nämnda område i huvudsakligen NV riktning. Den vänstra kontingenten måste forcera höglandet för att nå större områden med lämpliga biotoper, vilket sker i och med att Västgötaslättan uppnås. Den bromsas där av Vänerens vattenområde och det nordsvenska skogslandets sydvästra utlöpare. Den högra kontingenten har efter passagen över Östersjön kommit in bl. a. över Östergötland och Södermanland. Dessa exemplar har dock i ringa utsträckning varaktigt stannat i detta område utan rörelsen har tydligen hållits igång (inget hindrar att detta skett i små etapper i detta på lämpliga biotoper rika område) och bromsats upp först i de slättområden, »bakom» vilka det nordsvenska skogslandets barriär reser sig. Sträckinducerande väder torde ha bidragit till att hålla flyttningen igång. Detta förhållande, att kornknarrarna icke stannat enbart av skälet »uppnådd lämplig biotop» utan av sådan i kombination med hinder för vidare framfart, har gjort att fynden ansamlats i de odlade bygder som gränsar mot det nordsvenska skogslandets södra del, vilken ju har en sträckning från SV mot N●.

Fördelningen av fynden på två fronter kan vara ett stöd för den inledningsvis gjorda förmodan, att arten i år flyttat in talrikare än normalt. I så fall skulle en mycket stor del av fåglarna vara pionjärer, d. v. s. kornknarrar, ofta kanske ettåringar, som genom prolongerad flyttning når landet för första gången. De skulle därmed icke vara bundna av någon ortstrohet och därför ge ett klarare utslag på verkan av de krafter som de utsätts för, nämligen flyttningsdriften, huvudflyttningsriktningen och en rad omvärldsfaktorer. Anhopningar och oregelbundenheter i utbredningen skulle därmed lättare bli följden av »invasionen».

Skulle kornknarrarnas inflyttning till landet ske från söder, hade man väntat sig en större ansamling av observationer i norra Skåne. Men arten har där i år varit påtagligt fåtalig (NILS LILJA). Ett annat sätt att läsa prickkartan är att förutsätta en insträckriktning från SV. I så fall skulle frånvaron av kornknarrar i Östergötland och Södermanland kunna förklaras av att dessa områden råkar ligga

i den »sträck-skugga», som av småländska högländet kastas i NO riktning. Men då skulle en ansamling observationer ha skett bl. a. i Halland inför det hindrande högländet, vilket dock tydligen icke varit fallet. Kornknarrens insträck från SO förefaller troligast.

Skåne

Vid Svensköp på Linderödsåsen har arten hörts i åtskilliga år, även 1957, enligt ortsbefolkningen. Vid Bönhult, 5 km längre söderut, uppges den ha knarrat ofta och intensivt om nätterna.

INGEBORG WIDERBERG

Efter tre års uppehåll har kornknarren i år på försommaren åter hörts vid min sommarstuga i Skånes Vårsjö, Röke sn. Det var ett enstaka ex., som mycket flitigt lät höra sig om kvällar och förnätter.

ALGOT ANDERSSON

I ett par veckors tid i mitten av juni hördes i Röke, 20 km V Hässleholm 1 ex. Arten har förekommit på just samma plats för ett 25-tal år tillbaka.

TORE JÖNSSON

Arten har uppenbarligen gått starkt tillbaka i Perstorpsområdet. Från innevarande år föreligger endast ett fynd. Den 16.5. hittades 1 dött ex. på en väg, som genomkorsar ett klöverfält. Fågeln hade sannolikt flugit emot en stängseltråd.

NILS LILJA

1 dött ex. upphittades i Falsterbo den 14.8. av personalen vid Falsterbo fågelstation.

ANDERS ENEMAR

1 ex. hördes en timmes tid före midnatt på en sandig åker just norr om Verkeån vid Haväng den 15.6.

GUDMUND SMITH

Blekinge

Efter flera års bortovaro har kornknarren i juni i år åter hörts i trakten av Stenshaga, Rosenholm.

ZENTA SEGER

Följande observationer av kornknarr har gjorts mellan den 4.6. och 20.7. Johannisus, Hjortsberga sn, 1 ex. (H. WACHTMEISTER). Fridlevstad sn 1 par (enl tidningen Expressen 5.7.57). Allatorp, Nätraby sn 1 ex. Fäjä-Bäckagården, Lösen sn 4 ex. Slätten kring kyrkan i Ramdala sn 5 ex. Vid riksväg 4 i Jämjö sn 2 ex. Samtliga lokaler ligger i Karlskrona-trakten.

CARL-IVAN CARLSSON

Från Karlskrona-trakten kan följande observationer rapporteras (jfr. föreg. två medd.): Rosenholm, ca 1 km NV Karlskrona, 1 ex.; Lyckeby sn, 3 ex; Ramdala sn, 5 ex.; Jämjö sn, 3 ex. Årets första kornknarr hördes den 4.6. vid Ramdala Jämjö.

BO SVENSSON

Halland

Vid tiden kring midsommar hördes 1 ex. vid Hammargård, Kungsbacka.

CARL V. JOHANSSON

Småland

Den 15.5. hördes 1 ex. i Dörby utanför Kalmar.

DAGMAR NILSSON

Arten har ej hörts i trakten på många år, men vid midsommar detta år lät 2 ex. höra sig mellan Åby och Björnö, någon mil N Kalmar.

BIRGER FURNER

1 ex. hördes vid byn Konungaryd, Trekanten, 15 km V Kalmar från ca mitten av juni till åtminstone mitten av augusti. Enligt ortsbefolkningen har arten icke hörts på många år. — 1 ex. hördes den 3.7. i en havreåker vid Mortorps by, Mortorps sn, 20 km SV Kalmar.

GERT KNUTSSON

Följande observationer har gjorts i Kalmar med omnejd: Stävlö, Åby sn, 3 ex. samt Björnö, Åby sn, 1 ex. (T. CARLSSON); Bottorp, Ljungby sn, 1 ex. (T. CARLSSON); Tyska bruket, Kalmar, 2 ex. (G. CHRISTIANSSON); Svaneberg, Kalmar, 1 ex. (G. CHRISTIANSSON); Ebbetorp, 1 ex., Änggärdet, 2 ex. samt Ingelstorp, 1 ex., alla i Dörby sn (M. ERLANDSSON).

ELVING WELANDER

Vid midsommartid hördes 2 ex. vid Viredatorp, ung. 4 km från Huskvarna. Arten har annars icke hörts den senaste 10-årsperioden.

ALICE EKFELDT

Några kvällar före midsommar hördes 1 ex. vid Jutaholm, Huskvarna. Mig veterligen har arten icke hörts de senaste 25 åren i dessa trakter.

BERTIL KARLSMO

Arten har hörts vid flera tillfällen i en klövervall vid Pauliström, Järnforsen.

ENAR CARLSSON

Från Aneby-gruppen av Norra Smålands ornitologiska förening kan rapporteras 2 ex., ett i Bredestad och ett i Askeryd.

ALVAR GUSTAFSSON

I Vetlanda-trakten har 1 ex. hörts den 1.6. i Nävelsjö, 10 km VSV Vetlanda, samt den 5.7. 4 ex. i Ryningsnäs, 10 km S Mörlunda.

Vetlanda Ornitologiska Klubb gm JERRY NYMAN

1 ex. hördes första veckan i juli i en havreåker nära Algutsboda kyrka.

GUDMUND SMITH

Ö l a n d

1 ex. hördes på Schäferiängarna vid Ottenby lund den 12.6.

OLLE LILJEDAHL

1 ex. hördes och stöttes upp den 8.6. vid pirfästet i Beijershamn vid Vickleby.

RUTGER MOLL TOMAS MOLL

Under tiden den 13.6.—20.7. hördes 1 ex. i f. d. Marsjö mosse och 1 ex. omedelbart norr därom i ett sädesfält, båda i Föra sn.

CURT MOSSBERG

De sista dagarna i juli hördes 1 ex. vid Ölands Skogsby.

RUNE BOLLVIK

Arten har flera gånger hörts på våra ägor på Skedemosse i Köpings sn.

BRITTA HILDEBRAND

1 ex. har låtit höra sig alldeles intill jägmästarebostaden Skäftekärr, Böda sn. Mig veterligt har arten ej observerats någon gång de 11 år jag bott här.

PER-GUNNAR ARNE

Under säsongen har följande observationer av kornknarr gjorts (jfr delvis ovanstående meddelanden): Gräsgård sn, 1 ex., Mellby, Segerstad sn, 1 ex., Juta, Kalkstad, 1 ex. (S. MÅHLÉN), Beijershamn, Vickleby sn, 4 ex. (S. MÅHLÉN), N. Möckleby sn, 2 ex. (Å. PERSSON), Öj, Köping sn, 1 ex. (Å. PERSSON), Röhälla, Glömminge sn, 1 ex. (G. CHRISTIANSSON), Lenstad, Torshunda sn, 1 ex. (M. ERLANDSSON), samt Ås sn, 4 ex. (Å. PERSSON).

ELVING WELANDER

Kornknarrobbservationer vid Ottenby (jfr delvis ovanst. meddelanden): 1 ex. hört den 8.6. på N. Schäferiängen, 1 ex. hört den 13.7. i Ottenby lund, mellersta delen, 2 ex. hörda i Ottenby lund den 14.7. på samma lokal som ovan, 1 ex. hört den 22.7. på N. Schäferiängen samt 1 ex. hört den 16.8. i S. Ottenby lund. Mitt bestämda intryck är att arten var betydligt vanligare vid Ottenby 1956.

BENGT DANIELSSON

G o t l a n d

Den 28.6. hördes 1 ex. vid Vamlingbo.

EVERT LUNDQVIST

1 ex. hördes kväll efter kväll i slutet av juli vid inkörsvägen till Kronholmens pensionat i det smala bältet mellan landsvägen söderut från Visby och Paviken.

MÄRTA KÖHLER

1 ex., det första på många, många år, har i år hörts nära Holmudden, Fårö, ca 1 km V Fårö fyr.

ARNE LARSSON

1 ex. hördes om kvällarna på Harvide ägor, knappt 1 km Ö Stånga järnvägsstation.

FREDRIK RUNDHY

Genom samtal med några lantbrukare samt genom egna iakttagelser har det framkommit att kornknarren hörts längre tid på elva olika platser samt dessutom tillfälligt på ytterligare ett par platser, alla belägna på Östergarnshalvön.

ERIK MONTELIUS

För första gången på många år har kornknarren i sommar hörts i Kvarmyr i Atlingbo.

AUGUSTA PETTERSSON

Göteborgsområdet

Den 14.6. hörde jag 1 ex. i Sannegården på Hisingen, endast 20 m från en livligt trafikerad gata. Tyvärr hade jag inte tillfälle att besöka platsen senare.

STIG JACOBSSON

Bohuslän

1 ex. hördes vid Kläppan, Tegen i Naverstad sn den 8.7.

ALGOT GUSTAFSSON

Västergötland

Utmed västsidan av den forna Hornborgasjöns område har av SVEN FREDRIKSSON, HOLGER JOHANSSON och mig observerats 10 skilda »snärpande» kornknarrar under tiden den 14.5.—14.7.

P. O. SWANBERG

Från Falköpings Fågelklubb kan följande observationer, förutom några som gjorts vid Hornborgasjön (se föreg. medd.), anmälas: 1 ex. ca 300 m NO Sjötorpssjön den 10.7. (E. ALSTERHAG, K. G. ERIXON, B. LARSSON), 1 ex. strax Ö Falköping den 20.—23.7. (K. G. ERIXON), 1 ex. ihjälkört av slättermaskin vid Skattegården, Ullene, V Falköping omkring den 1.7. (J. NILSSON). Dessutom hörd under häckningstiden i Odensberg och vid Örbytorp, Vilske-Kleva sn (K. G. GUSTAVSSON).

KARL GUSTAV ERIXON

Den 19.5. hörde jag åtta kornknarrar vid Hornborgasjön (jfr ovanst. medd.). — 1 ex. har även hörts på gården Mariedal i närheten av Lundsbrunn 9 km N Skara under juni månad.

GUSTAV VIRGIN

Förutom vid Hornborgasjön (jfr föreg. meddelanden) har följande observationer gjorts: 3 ex. den 25.5. på sydsidan av sjön Östen, öster om Ösan (B. PETTERSSON, L. MOBERG, O. SCHANDER), 2 ex. på samma plats den 1.6. (B. P., L. M.).

Skövde Fågelklubb gm STIG PETTERSSON

1 ex. hördes den 13.6. i hörnet av Fläns-Härlingstorpskanalen i Hornborgasjön.

SVEN-OLOF GREEN

I Kälvene, ca 13 km S Falköping, har arten hörts vid flera tillfällen. Minst ett par torde det röra sig om.

LARS ÅRTURSSON

Hörd den 2.6. i sank äng vid Källbyån i Källby sn. Ej hörd där på många år enl. uppgift. Uppgiften vid samma tid även från grannsocknen Skeby. Enl. notis i ortstidning (Skarab. läns tidn.) den 3.7. hörd vid flera tillfällen i Ryda sn, likaledes enl. samma tidning hörd den 2.8. vid Lilla Hindsbo invid Skara, där den ej skall ha hörts sedan 1930-talet.

NILS-GERHARD KARVIK

Den 20.5. hörde jag på förmiddagen 1 ex. mellan Ardala och Marum i Skara-trakten. Vid förnyat besök på kvällen hördes det ej.

YNGVE DAHLQVIST

Arten har hörts i Kinna men tystnade där och hördes en vecka senare, den 2.—4.7., i Fritsla.

ARNE GUNNARSSON

Fig. 4. Kornknarr (*Crex crex*) vid boet. Foto: DAVID SJÖLANDER. (Corn-crake at the nest.)

Härmed meddelas att vi i år hört kornknarren flera gånger på olika platser här i Vårgårda, NO Alingsås.

VILMA NORSTRÖM

1 ex. har hörts så gott som varje kväll sedan den 25.6. (rapporten daterad den 3.7.) i ett klöverfält vid Hyared, Marbäcks sn, 10 km SÖ Ulricehamn.

ENAR OSCARSON

I Låstad, strax norr om Billingsens norra ände, har arten, troligen flera ex., hörts under sena kvällar och nätter, bl. a. i ett rågfält. Jag har aldrig hört kornknarren förr här under de senaste 15 åren.

FOLKE JOHANSSON

Efter att ha lyst med sin frånvaro i ca 15 år har nu kornknarren de två senaste säsongerna hörts här i Sunnatorp, Främmestad.

ELSA ALFREDSSON

En natt (ung. månadsskiftet juni—juli) hördes i Rävlanda 3 ex. i »full verksamhet» efter många års bortovaro.

INGVAR LINDGREN

1 ex. hördes kvällen den 17.6. på gården Björkåsen i Ö. Frölunda sn, 25 km S Svenljunga. Enl. gårdsägaren PER MAGNUSSON, född på stället, har arten hörts vid Björkåsen så länge han kunnat minnas.

NILS-MAGNUS NILSSON

Den 29.6. hörde jag 1 ex. i ett klöverfält vid gården Tegalund i Ryda sn. Knarrandet fortsatte även senare och var begränsat till ett område om ca 75 m radie. Då området genomsöktes den 3.7. av markägaren J.-E. BORGLUND för att möjligen finna boet och skona dess omgivning vid slättern, visade sig två fåglar. Ett område avsattes också men genom felbedömning låg ej boet i detta utan den 14.7. fann jag det inpå det slagna området med rester av ett eller ett par ägg. Knarrandet fortsatte emeller-

tid oavbrutet i 8—10 dagar från en angränsande rågåker. Vid rågslättern den 21.—22.8. sprang också 5—7 svarta kornknarrungar omkring försökskommet. Även en av föräldrafågeln visade sig.

GUNNAR LARSSON

På kvällen den 25.5. hördes en kornknarr från fälten vid Ön, V. Tunhems sn. Förmiddagen den 27.5. hördes den åter men sedan var allt tyst, trots flera kvällars lyssnande.

LEIF NYSTRÖM JAN GRAHN

På försommaren hörde ARNE NYMAN kornknarren vid ett tillfälle i Korsberga, Fröjeredskommun. Den 23.9., då havren mejades, sökte en fågel skydd bland kärvarna då sista skåran på fältet mejades. Den infångades och kunde därför säkert bestämmas till kornknarr av NYMAN och mig. Fågeln ruggade tydligen starkt emedan åtskilliga fjädrar lätt lossnade då vi tog den, och det var väl därför som den hade förlorat flygförmågan. Ingen i trakten har på många år hört arten. BÖRJE LÖFVING

Östergötland

1 ex. på försommaren vid Stockholmsvägen inte långt från landskapsgränsen Östergötland-Södermanland.

BENGT OLE RÖKER

Dalsland

1 ex. har under juni månad hörts vid Åsen i Steneby efter minst 20 års bortovaro från trakten.

ALGOT GUSTAFSSON

Jag har i år hört arten på två olika platser på ung. 2 km avstånd från varandra i Dals Grinstad, 13 km S Mellerud. Kornknarren har här ej hörts på ca 10 år.

N. H. NILSSON

Värmland

12 km V Karlskoga vid en vik av sjön Alkvettern hörde jag 1 ex. den 30.6. Enl. uppgift från andra skall arten ha hörts många gånger på samma plats i sommar.

ERIC CARLSSON

1 ex. vid Skrämmen, NO Karlskoga, den 14.6., enligt meddelande till

ERIK ROSENBERG

Närke

1 ex. har hörts flera kvällar i sommar i en veteåker på gården Wängstre, Lillån. Det är minst 15 år sedan sist.

LINNÉA PERSSON

13 ex. hörda vid Kvismaren. Hörd första gången den 17.5., 4 ex. (H. HYTEBORN). Senare hördes upp till 11 ex. på en och samma kväll. Alla höll till ute i sjöns mader eller just på gränsen mot åkrarna. Bo funnet i en mad den 13.6. (ROGER GYLLIN). — 1 ex. vid Mosjön (jfr följ. medd.). — 1 ex. vid Mariedam.

Rapportkommittén gm HANS KÄLLANDER

Förutom observationer av arten vid V. Kvismaren (se ovanst. medd.) kan följande data lämnas: Vid Kvismaren hördes kornknarrarna åtminstone fram till den 29.6. i enstaka ex. — Den 10.6. hördes 1 ex. vid Vibysjöns nordända, Viby sn. — Den 15.6. hördes 1 ex. vid Mosjön, Säbylund, Kumla sn.

SÖREN SVENSSON

Från V. Kvismaren föreligger även följande rapport:

12 ex. i V. Kvismaren den 4.6., av vilka 6 ex. kunde höras samtidigt. Kornknarrarna satt som tätast på 50 m avstånd från varandra.

TORSTEN GUSTAFSSON

1 ex. hördes en gång i juni i Ervalla.

ERIC ÅBERG

1 ex. den 28.6. i Gammelhyttan, Mullhyttan. — 1 ex. den 1.7. vid Förlunda, N Örebro. — 1 ex. den 10.7. i Ålsta, Hallsberg. — 1 ex. den 24.7. i Tycke, Snavlunda. Alla enligt meddelanden till

ERIK ROSENBERG

Västmanland

1 ex. hördes den 14.6. på norrsidan av Askövikens.

LARS BROBERG

1 ex. hördes och sågs vid Asköviken den 30.5. och kunde sedan höras till slutet av juni (jfr föreg. medd.)

HANS-OLOF HELLKVIST

Under juni månad har arten låtit sig höras vid södra Ingelshyttan, Storå.

HELMER CARLSSON

I Grängen, ett par mil N Nora, har kornknarren låtit höra sig sedan några dagar (30.6.). Det är många år sedan denna art hördes i våra trakter. ANNA PERSSON

Den 22.7. hade jag glädjen att få lyssna till en kornknarr vid byn Grängen (jfr föreg. medd.).

BERTIL RUNDKVIST

I Rällsälvs, Rällså, hade jag nöjet att varje dag under semestertid höra den sedan många år saknade kornknarren.

FILIP MALMBERG

1 ex. har hörts i trakten av Sättra-Brunn föregående vecka (rapporten avfattad den 22.7.).

BROR PETERSSON

1 ex. har låtit höra sig vardera vid byarna Hedåker och Knutshyttan i norra Västerfärnebo sn. Det är sju å åtta år sedan jag sist hörde arten.

HÅKAN HELLSTRAND

I Seglingsberg, Ramnäs sn, har 1 ex. hörts sedan pingsthelgen i en klöveråker efter att arten har varit borta i 17 år, det senare enligt uppgift på orten.

GEORG KARLSSON

1 ex. hördes den 24.6. från en åker i Seglingsberg, Ramnäs (jfr föreg. medd.).

ARNE PERSSON

Vid Stormossen, Ramnäs, hörs 1 ex. varje kväll från sin uppehållsplats i en kornåker.

ERNST JOHANSSON

1 ex. den 16.6. på Finnåkers gård, 25 km V Köping, enl. medd. till

ERIK ROSENBERG

S ö d e r m a n l a n d

1 ex. hört i Sponga, Vingåker, den 9.6.

HARRY OLSSON

Den 29.6. hördes 1 ex. upprepade gånger i en timotejvall på Taxinge-Näsby gods marker nära Mariefred. Det är minst 15—20 år sedan jag sist hörde denna fågel.

ALLAN ZETTERBERG

U p p l a n d

Den 8.6. hörde jag 1 ex. vid Övre Föret i Danmark sn. — Den 9.6. hörde jag tillsammans med STEN FORSELIUS 1 ex. vid N. Malma i Estuna sn. — På kvällen den 29.6. och i gryningen den 30.6. hörde jag 1 ex. 500 m SO Marna, Lagga sn.

GÖRAN SVANFELDT

1 ex. hört vid flera tillfällen i juni (L. WOLLGÅRD) samt den 5.7. (A. LUNDIN) vid Övre Föret, S Uppsala. — 1 ex. hört under större delen av juni vid Nedre Föret, 2 km S föreg. plats (L. WOLLGÅRD). — Mellan Danmarks och Lagga kyrkor, ca 10 km Ö Uppsala, 2 ex. hörda den 26.6. (A. LUNDIN). — Ulva, ca 10 km N Uppsala, 1 ex. den 16.6. (A. LUNDIN). — Dannemora, 2 ex. den 25.5. — 1.7. hörda regellundet (TORSTEN PETERSSON).

Uppsala ornitologiska klubb genom ALLAN LUNDIN

Den 26.5. hörde jag vid Hjälstaviken vid ett tillfälle på morgonen 3 ex. på en gång och senare på morgonen vid flera tillfällen 2 ex. samtidigt.

PONTUS ELDH

1 ex. hört den 27.5. på västsidan av Hjälstaviken (jfr föreg. medd.).

LARS BROBERG

1 ex. har hållit till på en tuvängsmark strax söder om Örbyhus. Arten har funnits de senaste åren men var tidigare totalt försvunnen under ett 20-tal år.

ROLAND ATTERBRAND

1 ex. hördes två kvällar i början av juni vid Nedre Föret, Fyrisån, mellan Ultuna hamn och Liljekonvaljeholmen.

STEN DREBORG

Efter många års frånvaro hörs arten åter omkring Ultuna. Det tycks röra sig om 2 å 3 ex. med tillhåll dels mellan Ultuna och Liljekonvaljeholmen (jfr föreg. medd.), dels på andra sidan Fyrisån vid Nontuna.

G. KJELL

I Gårdskär, Älvkarleby sn, har jag hört kornknarren sedan den 8.6. och den är fortfarande kvar här (omkr. 1.7.).

IVAR HELZENIUS

På Skoby marker i Olands kommun har vi i år hört kornknarren igen efter det att arten varit försvunnen från trakten i många år.

MÄRTA GILLE

Kornknarren har hörts flera kvällar i rad vid Årsta i Rasbo sn.

MARGIT SANDKVIST

Vid Enkelja by, 15 km Ö Enköping, har kornknarren hörts alltsedan den 11.7. (rapporten daterad 25.7.). Vissa kvällar har man kunnat höra flera ex. men de senaste nätterna har blott ett kunnat höras. Förr i tiden har vi haft gott om denna art här, men från 1940-talets början har den saknats.

ERIK STRAND

2 ex. hördes den 1.6. vid Garnsvikens västra del.

ANDERS KÖLING SVANTE KÖLING

Vid besök å Vidinge, en ö ca 10 km SO Kappelskärs fyr på Rådmansö i Roslagens skärgård, den 29.5.—2.6. hördes och sågs en kornknarr. Den spelade praktiskt taget dygnet om.

STIG EKSTRÖM

Dalarna

1 ex. från 17.6. lång tid framöver i ett område norr om landsvägen Borlänge-Matsknuts. — 1 ex. observerades invid Romme travbana den 5. och 6.7.

SUNE NORSTRÖM

Den 17.6. hördes 1 ex. i en veteåker i Kyrkberget, Stora Skedvi. Den 27.6. hördes åter en kornknarr på helt annat håll i Kyrkberget. Någon kornknarr har annars inte hörts här på många år.

GERDA ERIKSSON

Efter kanske 20-årig bortovaro har kornknarren i sommar hörts om kvällarna i Boda, Svärdsjö.

ELOF ANDERSSON

Från Boda, Svärdsjö, har uppenbarligen samma ex. rapporterats även av EMMA BRANDT.

I Vilmören, 2 km från Smedjebacken, hörs kornknarren varje kväll.

HENRIK ERIKSSON

Arten hördes i Västerby, Hedemora landsk., den 12.7. (E. HOLMGREN).

Södra Dalarnas Naturvänner genom ELIS DAHLGREN

Gästrikland

I Hedesunda sn hördes på samma plats 1 ex. den 18.6. och 20.6. Ytterligare kontroller gjordes ej.

VEIJO PAAKKI S. SIMONSSON

Västerbotten

1 ex., ♀, påträffades skadad i Tegs municipalsamhälle den 16.6. Höger vinge och näbben hade skadats av troligen en telefonledning. Fågeln bar ägg av 3 cm diameter.

HANS HOLMSTRÖM

Två rapporter har inkommit från utomsvenska områden :

Finland: Kornknarren hördes dagligen varje kväll såväl på Bäcks gård i Sjundeå som på Brödtorp gård i Pojo, Porkala-området. Arten uppträdde först i fjol efter att ha varit borta 10 år.

MARGARETA SEGERCRANTZ

Norge: På Lista-halvön hördes arten i 4 ex. den 26.5., 4 ex. den 30.5. och 3—4 ex. den 3.7.

HALVDAN MÖLLER

Tillägg: I Svenska Jägareförbundets tidskrift »Svensk Jakt» nr 8, 1957, finns fem rapporter om kornknarr: en från Blekinge, två från Uppland och två från Närke, vilka samtliga faller in i den bild av förekomsten, som framgår av prickkartan, och vilka delvis gäller samma ex. som rapporterats ovan.

Summary: Grasshopper Warbler (*Locustella naevia*) and Corn-Crake (*Crex crex*) in Sweden in 1957.

The readers of this journal were requested to send in all observations concerning the above-mentioned species made in Sweden in 1957. The result of this request can be seen on the maps, pp. 271 and 277. It should be noted that both species are relatively rare in Sweden. The grasshopper warbler has appeared in Sweden fairly recently and has increased in number during the last few decades. During the same period of time the Swedish population of corn-cranes has diminished catastrophically. The species was very common up to the first decades of the twentieth century. In 1957, the corn-cranes and probably also the grasshopper warblers »invaded» the country in larger numbers than normal, probably owing to favourable weather conditions during the migration period. The distribution of the reports recorded indicates that the corn-cranes reach Sweden mainly from SE.

Iakttagelser på övervintrande gråsiskor i Uppsala

Av

LARS WALLIN & INGEMAR FRYCKLUND

Under vintern 1956—57 uppträdde rikligt med gråsiskor i Uppsalatrakten. Jämfört med föregående två vintrar, då endast enstaka observationer gjordes, var denna allmänna förekomst ännu mer iögonfallande. Det är också tydligt, att den stora massan av gråsiskor kom österifrån under hösten, då de tidigaste observationerna är gjorda vid kusten och då även direkta insträck utifrån Östersjön där kunnat konstateras.

Kringströvande gråsiskor kunde under vintern ses överallt i Uppsalatrakten, men de största flockarna koncentrerades till vissa gynnsamma näringsställen. Detta möjliggjorde fångst med slagnät och spegelnät för ringmärkning på fyra olika platser runt Uppsala (fig. 1):

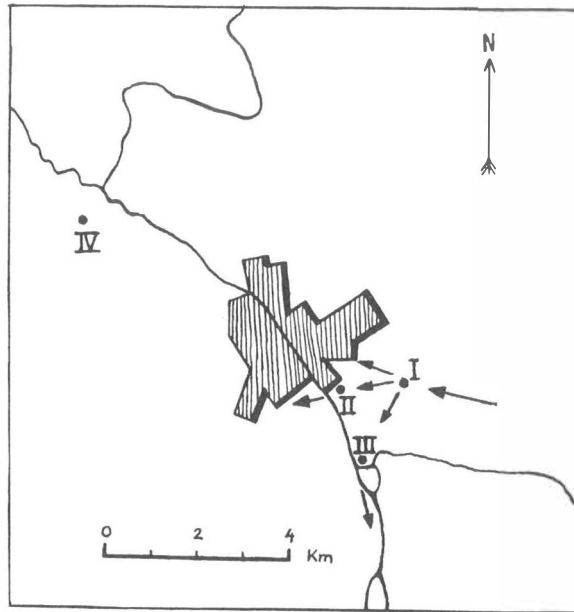

Fig. 1. Kartskiss över Uppsalatrakten, utvisande de fyra ringmärkningsplatserna (I—IV). Pilarna anger iakttagna flygriktningar under »morgonsträcket». (Map showing the Uppsala area with the four places (I—IV) plotted where redpolls were caught and banded. The arrows indicate observed flight-directions during the »morning-track».)

- I. Renhållningsverket; ogräsmarker.
- II. Reningsverket; ogräsmarker och avskrädeshögar.
- III. Övre Föret; högar av kasserat vete och tröskavfall.
- IV. Börje soptipp; ogräsmarker.

Under den tid ($1\frac{1}{2}$ månad) som ringmärkningen pågick gjordes en del kontroller, som visade, att gräsiskorna var mer stationära i Uppsalatrakten än vad som framgick av den kontinuerliga tillgången vid de »säkra» ställena. Diagrammet (fig. 2) visar tid och plats för ringmärkningar och kontroller. Förutom förff. deltog i detta arbete även K. FREDGA, J. HÖJER och J. NORBECK.

I början tycktes de naturliga ogräsmarkerna och björkarna locka mest som fourageringsställena, men alltefter frötillgången sinade där, flyttade flockarna, dock ej till andra trakter, utan till de skräphögar — II och III — som senare under säsongen var de mest givande fångstplatserna. Gräsiskorna var hela tiden ungefär likartat fördelade mellan de olika matplatserna, men att individerna rörde sig

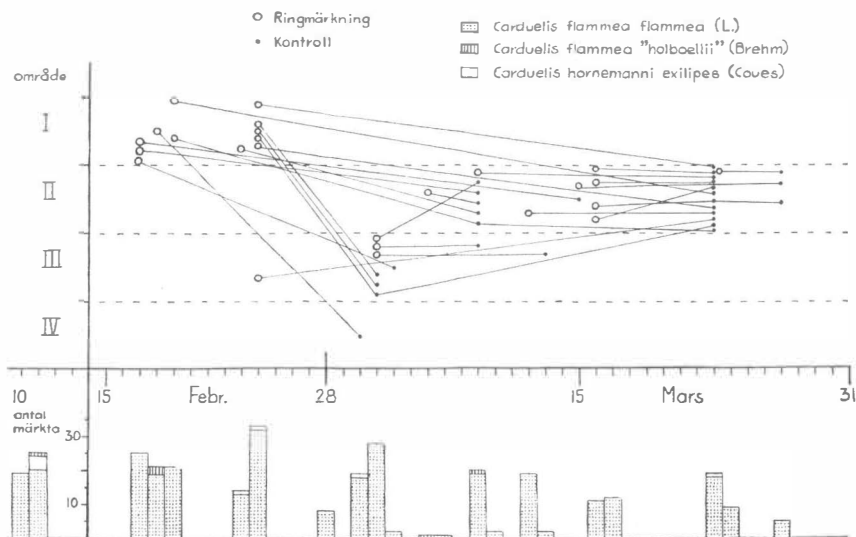

Fig. 2. Diagram över dels antalet ringmärkta gråsiskor, dels tid och plats för ringmärkning och kontroll av de fåglar, som kontrollerats minst en gång. (The lower part of the diagram shows the number of redpolls ringed from February 10 to March 27. antal märkta = number ringed. Upper part shows place and time for banding and control of the redpolls which were recovered at least once. område = place (I—IV, see Fig. 1.). ○ = banding, ● = control.)

från det ena stället till det andra framgår av kontrollerna. En fågel märkt den 24.2. har också konstaterats på tre olika ställen. Diagrammet visar i övrigt, att av de längre tidsintervallen mellan märkning och kontroll utgöres två av 32 dagar, tre av 27 dagar och två av 26 dagar. Den ganska stora flock (200—400 st.) gråsiskor, som uppehöll sig i ogräsmarkerna vid Renhållningsverket i början av märkningsperioden, spred sig så småningom åt olika håll och en individ kunde t. o. m. konstateras 10 km åt NV vid Börje soptipp.

Det relativt stabila förhållandet med en stationär övervintrings-stam tycks inte ha uppnåtts förrän efter den 15.2., då först därefter kontroller av märkta fåglar börjat göras. En översikt av observationerna vid I, Renhållningen, ger också en antydning om detta: den 1.2. började gråsiskor anlända (denna dag 50 st.), den 10.2. uppskattades antalet till 1000 st., den 11.2. hade det minskat till 400 st. och den 17.2. inräknades 200 st.

Ett intressant förhållande är att en stor mängd av de stationära gråsiskorna föreföll att ha ett gemensamt övernattningsområde

några km SO om Uppsala. Flockarna infann sig, särskilt vid I och II, från en östlig riktning och varje morgon sågs över fälten vid I, Renhållningsverket, ett västgående »sträck», i vilket även en del flockar fortsatte förbi område I. Pilarna på fig. 1 anger iakttagna flygriktningar.

Den efter en blidvadersperiod inträffande starka kylan (15.3.—25.3) med kraftigt snöfall minskade inte antalet kontroller av långt tidigare märkta fåglar. Fr. o. m. 12.3. hade gråsiskorna sällskap av starar och lärkor vid II, Reningsverket. Från den 27.3. blev vädret stadigt varmare och antalet gråsiskor minskade snabbt vid II och den 30.3. var de försvunna därifrån.

Bland de 318 märkta siskorna ingick åtta snösiskor, *Carduelis hornemanni exilipes* (COUES), och fyra mycket stora gråsiskor — 1 cm över genomsnittet — med lång och spetsig näbb, alltså av en typ som skulle hänföras till den omdiskuterade rasen *Carduelis flammea holboellii* (BREHM).

S u m m a r y : Observations on redpolls at Uppsala in the winter of 1956—57.

In contrast with conditions in the previous two winters, redpolls were seen in great numbers in the surroundings of Uppsala in 1956 to 1957. Track-observations at the coast of Uppland showed that a great part of them arrived from the east. By means of banding and recatching it could be confirmed that the redpolls, which from February 17 occurred in rather constant amounts in four places (I—IV in Fig. 1) in the vicinity of Uppsala consisted of a stationary population. The individuals, however, moved freely between the four food-places. A great part of the redpolls wintering at Uppsala seemed to have a common sleeping-place, situated east of the town. In the mornings a »track» from one and the same direction could be seen at banding-station No. I. When the flocks reached No. I, they spread in various directions, mainly towards the food-places known (Fig. 1). 306 redpolls (*Carduelis flammea flammea* (L.)), 8 arctic redpolls (*Carduelis hornemanni exilipes* (COUES)) and 4 individuals which had the measurements of the disputed race Holboëll's redpoll (*Carduelis flammea holboellii* (BREHM)) were banded.

Rättelser (Corrections)

En förnyad undersökning av foton, som togs på den uggle, som den 7 november 1954 törnade mot ett fönster på en gård i Nyborg vid Kalix, och vilken i VF nr 1, 1957, sid. 14—16 och 20 omnämnes såsom Minervas uggle (*Athene noctua*), har givit till resultat att det med all sannolikhet i stället är fråga om sparvuggla (*Glaucidium passerinum*). På detta tyder bl. a. undersidans fläckteckning, den väl kraftiga fotbefjädringen samt stjärtteckningen. Minervas uggle är således i Sverige hittills endast påträffad i Skåne.

(In VF 16, No 1, 1957, pp. 14—16 and 20, an owl, found near Kalix during a snow

storm, was identified from photographs as a little owl, *Athene noctua*. Further consideration and comparisons have, however, led to the conclusion that the bird in all probability was a pygmy owl, *Glaucidium passerinum*.)

Kalix den 24 oktober 1957.

STIG LUNDBERG

I föregående häfte av VF hade ett tryckfel insmugit sig. I artikeln om flyttfågelsträcket över Falsterbo hösten 1953, tab. 3, p. 200, står för ringduva (*Columba palumbus*) i andra kolumnen 16.1; skall vara 46,1.

(In VF 16, No. 3, 1957, p. 200, in the Table headed »Maximal daily figure etc.» line for *Columba palumbus*, read 46,1 % instead of 16.1 %.)

RED.

För att få in litet nya idéer i det svenska fågelskyddsarbetet, kan det många gånger vara givande att ta del av erfarenheter från andra länder. Dr T. BRANDER berättar här om en del finska rön i holksfrågan.

RED.

Erfarenheter av fågelholkar

Av

TORILD BRANDER

Billiga naturholkar

Om framställning av brädholkar finner man anvisningar i de flesta fågelskyddsbroschyrer. Även om jag ej kan godkänna allt vad man nuförtiden kan finna i sådana publikationer, torde dock brädholksframställningen kunna lämnas åsido med en hänvisning t. ex. till KARIN JANSSON: »Fågelskydd», eller V. OLSOY: »Kort handledning i fågelskydd». Jag skall här blott gå in på holkar gjorda av träkubbar, s. k. »n a t u r h o l k a r», då de med orätt allmänt betraktas som svåra att framställa och följaktligen dyra. I sydvästra Tavastland, där mina erfarenheter gjorts, har vi dock haft enbart goda erfarenheter av dem.

Föreställningen om svårigheten av att för rimliga kostnader kunna framställa en naturholk återgår väl till de klassiska holkarna av VON BERLEPSCH. Bohåligheten hos dem var flaskformad med avrundad botten och väggarna var försedda med trappstegsformade lister, vilket allt med våra dagars arbetslöner och pris på maskiner för länge sedan hör historien till. I Tavastland har vi gått in för en förklarad form för behandling av träkubben. Vi gör helt enkelt en cy-

linderformad bohåla genom trækubben. Om en längre trädstam står till förfogande, framställs ett rör av densamma, varefter detta kapas av i lämpliga bitar för varje holk. Övre skäret kan göras snett, men golvet måste självfallet göras vinkelrätt mot väggen. Bottnen blir alltså plan, vilket är en nackdel gemensam med brädholken, men i motsats till den senare har vi nu inga nämnvärda springor eller fogar. En annan fördel med naturholken är, att den ser lika snygg ut som VON BERLEPSCHS ursprungliga modell, och den passar alltså bra t. o. m. i den finaste park.

I sydvästra Tavastland svarar en krigsinvalid för sådan holkframställning. Han använder sig av en cylinderformad såg som helt enkelt sågar ut den centrala delen av kubben. I dessa trakter gör man också pumpar för brunnar av grova trärör, vars hålighet borras ut för hand, men det är ett mycket tungt arbete och så grova »hål» som det skulle behövas för starholkar, får man ej med den metoden. Sådana pumpar har också visat sig intressera hålhäckare så pass mycket, att man alltid måste stänga för hålen i dem med metalltrådsnät, annars går talgoxar, rödstjärtar, svartvit flugsnappare m. fl. in i brunnen genom dem och omkommer.

Vi förser konsekvent våra holkar med skydd av korrugerad plåt runt flygöppningen för att gardera oss mot skadegörelser genom ekorre och större hackspett. Plåtskydden kan målas i samma färg som holken i övrigt, så sticker den ej av mot omgivningen. Bottnen gör vi av runda skivor som fästes vid den ihåliga kubben med tillhjälp av två märlor och en i ena ändan vinkelböjd, mjuk metalltråd. Sådana holkar får vi för ett pris, motsvarande 2—3 kr i svenskt mynt. Priset gäller mes- och starholkar, där prisskillnaden är obetydlig. För större modeller (för skogsduva m. fl.) blir det naturligtvis ett högre pris. Likaså är det klart, att sågbettet bör göras speciellt för varje diameter av bohålet, alltså skilt för holkar ämnade för mesar, starar, knipor m. fl. arter.

Liknande »naturholkar» kan man också tillverka själv. Om man t. ex. varit tvungen att av någon anledning fälla ett träd med ett bohål, sågar man helt enkelt ut stycket med den naturliga bohålan och förser den med nödigt tak och eventuellt också golv. Man har därigenom återställt den skada man gjort i naturen, men någon egentlig vinst ur fågelskyddssynpunkt är det ej, då det ju är det samma som att ge med ena handen, vad man tagit med den andra.

Man kan däremot öka antalet bohålor i naturen genom att vid

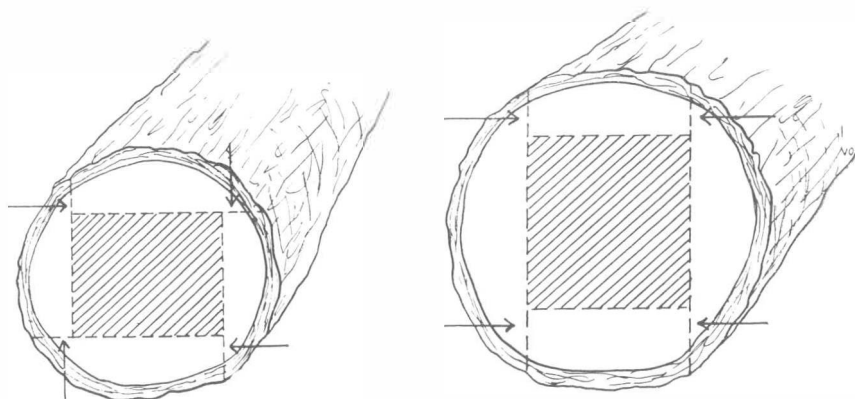

Fig. 1. Två stockändar med sågsnitt (streckade linjer), som visar hur mittpartiet (streckat) kan bortskaffas, varefter sammanfogningen sker med spik vid de punkter och i de riktningar som pilarna anger.

avverkningar tillvarataga alla stammar med kärnröta av lämpliga dimensioner och med ett stort stämjärn avlägsna de centrala partierna i önskad omfattning. Efter avkapning i lämpliga längder behöver därpå bara golv och tak påsättas.

En mellanform mellan sådana »naturholkar» och brädholkar, vilken ser lika trevlig ut som de förstnämnda, men som har de sistnämndas nackdel beträffande springorna, kan man göra så, att man avlägsnar det centrala partiet enligt fig. 1, varpå de fyra barkförsedda sidpartierna sammanfogas exakt och spikas ihop. Man får då naturligtvis en fyrkantig bohåla, vilket i och för sig ej behöver vara ett minus. Arbetet kan utföras antingen med en bredbladig yxa (mindre exakt), eller med en såg (handsåg eller maskinellt).

Flygöppningen bör vid alla dessa metoder helst göras före bohålan, annars blir snittytan ojämn. Denna öppning göres en aning lutande nedåt-utåt. Man skall dock icke — åtminstone ej på knipholkar och större modeller över huvud taget — med kniv jämna till flygöppningens undre kant, än mindre bör man polera den eller behandla den med sandpapper. Den skall vara skarp (något spetsig vinkel) och sträv, men ej stickande med tanke på att ungarna skall ha lättare att i sinom tid taga sig ut ur holken.

Man kan också från början avlägsna barken, så att holken ser ut som en bit barkad props. Det kan vara till fördel i trakter där större hackspetten är mer än vanligt besvärlig, ty den har för ovana att

bearbeta ytan av naturholkar, så att barken hänger i fula flagor. Den helbarkade holkytan »målar» man med lervälling, en färg som passar nästan alla boträdstammar.

Beträffande holkarnas dimensioner har jag haft de bästa erfarenheter av BERLEPSCH's klassiska mått, dock torde de kunna betraktas som minimimått. I holkar med fyrkantig botten får denna gärna vara rektangulär, så att längden är något större än bredden, likaså är det ej till skada, om flygöppningens höjd är en aning större än dess bredd. Alla slags »trappor» under flyghålet skall man undvika, de är enbart till förfång. Den försiktiga knipan t. ex. går aldrig i en holk med sådana arrangemang.

Upphängning

Det borde vara i lag förbjudet att hänga upp fågelholkar med järnspik. Eventuellt kan kopparspik eller tappar av ek, en eller något annat mycket hårt träslag komma ifråga, men aldrig järn. Mer än ett sågverk har tillfogats kännbara skador när stockar innehållande järnspik efter kanske för 25 år sedan upphängda fågelholkar, fördärvat sågbladen. Det är också farligt för sågpersonalen, ty kringflygande järnsplitter kan förorsaka skador. Kopparspik är ej lika skadlig för sågklingorna och träpluggar helt ofarliga, men de är alla lika skadliga för träden.

I Tavastland har vi gått in för holkupphängning med enbart metalltråd. Det är kanske en aning besvärligare, men så mycket naturskyddare bör varje fågelvän vara, att allmänna naturskyddsprinciper alltid beaktas. Ändamålet helgar ej alls medlen ens när det gäller fågelholkar. Man går inte omkring i skogen och slår in spik i vårbjörkar för sitt nöjes skull, ej heller i hopp om ett rikare fågellev. Det gäller bara att se till, att metalltråden ej någonstades kommer i direkt kontakt med trädstammen, så att saftcirkulationen där stagnerar. Det åstadkommer man genom att placera ett antal (sällan behövs flera än fem) spjälor ($1/2 \times 1\frac{1}{2}$ tum t.ex.), lika långa som holken är hög, mellan trädstammen och metalltråden. Listerna impregneras med något lämpligt ämne, t. ex. carbolineum. Den finländske knipforskaren SIRÉN har rekommenderat itusågning av björkslanor om ca 5 cm i genomskärning för detta ändamål. Det är utan tvivel en mycket elegant metod, ehuru något tidsödande. (Jfr fig. 2.) I samband med den årliga putsningen av holkarna kon-

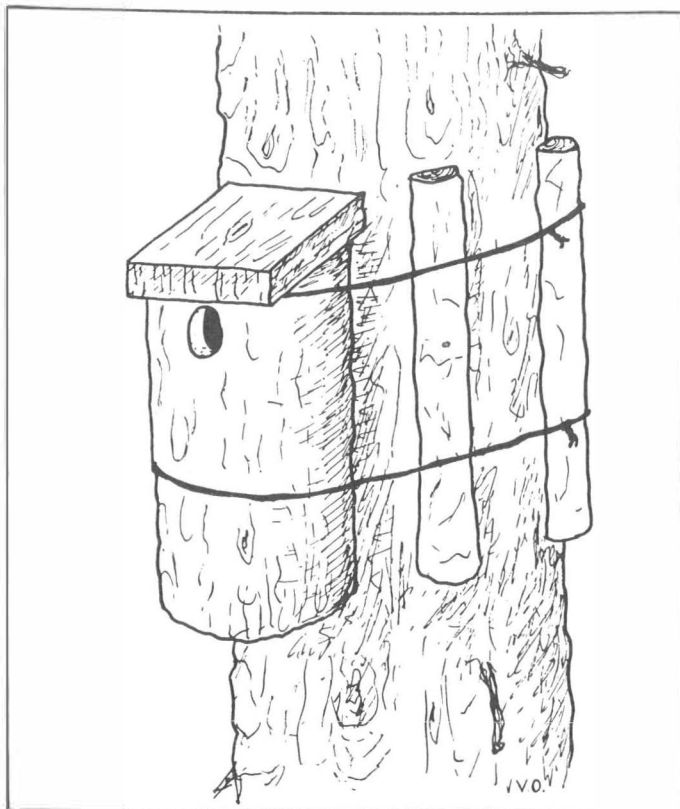

Fig. 2. En i Finland mycket använd, och för holkträdet skonsam upphängning av stamholk med järntråd.

trolleras även att metalltråden är lagom spänd, brusten tråd ersättes med ny o. s. v. För mindre holkmodeller duger balningstråd, för större tar man hellre elektrisk ledningstråd. Men den bör framför allt vara mjuk. Bäst, ehuru dyrast, är koppartråd.

Man skall ej falla för frestelsen att använda bekväma upphängningsmetoder, t. ex. att utnyttja boträdets levande grenar eller grenfragment. Ej heller skall man någonsin experimentera med handtagslika upphängningsanordningar, som på sina ställen fortfarande rekommenderas, ty en fågelholk skall ej skaka och slå för varje vindpust. Nej, varje holk skall fästas stadigt! Glöm ej det lilla lutet framåt (nedåt).

Då granen skuggar för mycket, är detta trädslag det minst lämpade för holkupphängning i Finland. Tåta lövträdkronor undviker man också av samma orsak. Det tåta grenverket är till hindern för fåglarna när de flyger ut och in i holkarna och glesa lövtråd och tålar är därför vanligen bäst. Men med tanke på för stark solbelysning och rovfågelfaran skall man ej heller använda helt kala trådstammar. Våggar åt söder är av samma orsaker bäst att undvika. Det visar sig att hackspettarna och vissa småfåglar hugger ut sina bohål så växlande betråffande våderstrecken, att det är svårt att få fram bestämda regler. Flygöppningens riktning beror av så många omständigheter, av trådstammens beskaffenhet lika väl som av omgivningens utseende.

De flesta holkar hänges upp i trådgårdar och parker, och ofta leder detta till för tät fågelbosättning med ty åtföljande konkurrens om revir och föda. Man kan gärna hänga star- och småfågelholkar i skogsgläntor och hagar nära bosättningen, längs kanter av odlingar och vindskyddade stränder. Men man skall ej med lämpliga holkar locka starar att bosätta sig långt från närmaste åker, deras egentliga näringsbiotop, ej heller skall man följa något stelt schema med så och så många holkar per hektar. Mes- och flugsnapparholkar bör ej placeras intill bigårdar eller odlingar av frövåxter, beroende av insektpollination. En bortsnappad bidrottning under pågående svärmning, eller talgoxbesök på bikupsflustren under den kritiska vårvintern har fått mången fågelvänlig trådgårdsodlare negativt instållt till småfågelskyddet. Lastageplatser för trävaror är vanligen mycket lämpliga platser för holkar med tanke på alla skadeinsekter, dock är katt- och sparvplågan på sådana stållen ofta ånsenlig. Det finns alltså en mängd missråkningar för den oerfarne holkentusiasten. Såsom en allmän regel vid all fågelskyddsverksamhet skall man försöka bortse från sina egna önskemål och främsta hänsyn till fåglarnas levnadsvånor och livsbetingelser.

Holkarnas skötsel

I motsats till många andra ånser jag, att fågelholkar skall hängas upp och rengöras på hösten och inte på våren, så som man vanligen gör. Härigenom är de till nytta också för övervintrande fåglar. Om hösten är det också lättare att

röra sig i terrängen med stegar o. dyl. tillbehör än på våren, då snön ofta ligger i djupa drivor i skogsbackarna till kort före fåglarnas ankomst. Vanligen finner man i fågelskyddsskrifterna rådet att början av april är en lämplig tidpunkt för dessa göromål. Utan tvivel är det mycket trevligare att göra detta arbete en vacker vår än en dyster höstdag, men man bör, som nyss nämnts mera tänka på det som är effektivt än på det som är trevligt. T. o. m. så långt norrut som i Tavastland händer det, att tofsmesen har ägg redan i slutet av mars, varvid dessa löper fara att bli utkastade i samband med den traditionella vårputsningen. Visserligen bär ekorren, ibland i besvärande grad, in kvistar, skägglav och annat skrymmande bomaterial i starholkar om hösten för att ha det varmt under vintern, likaså kan det inträffa, att en sparvuggla fyller en starholk under vårvintern med smågnagare, näbbmöss och småfågel. Men också i dessa fall är det bäst att lämna dessa arrangemang i fred på våren, ty kastar man ut ekorrems bo, kan den bli besvärlig på annat håll och stör man sparvugglan, flyttar den vanligen bort från hela trakten. Nej, hösten är nog ur alla synpunkter lämpligast!

Huvudändamålet med den årliga rengörningen är ju ej att avlägsna ris, kvistar o. a. bomaterial och »skräp», utan att rensa ut sådant som kan vara direkt hälsovådligt. Skogsduvan, staren och göktytan t. ex. är ganska osnygga, vilket även kännes av den stank som tränger ur deras bohål. Där kan bortstädning av även grövre bo-rester vara på sin plats. Men underligt nog är det ej alls ägarna till de smutsigaste bona, som är mest behäftade med loppor och andra ektoparasiter. Svartmesen är t. ex. en av de arter, som ej sällan hyser sådana massor av loppor i sina bohål, att dessa kan sitta som en svart fläck i närheten av flygöppningen på yttre sidan. Där sitter de och lurpassar och kastar sig över allt som närmar sig, t. ex. föräldrafåglarna. I vilken omfattning de tar livet av ungarna känner jag ej till, men förmodar, att förlusterna härvid är ansevärda. För man in handen i en sådan holk, kan det bränna som eld, trots att loppor i allmänhet håller sig till sina värddjur. Mot de insektsägg som finns i den gamla bohålan, och ur vilka dessa parasiter kläcks under den tid holken är bebodd, kan man ej åstadkomma mycket med sedvanlig grovstädning av holken. Här gäller det att få ut allt innehåll, också från alla springor och hörn. Det går alltså ej alls att »putsa» genom flygöppningen. Medan man drar ut det grövre skräpet, faller parasitäggen ner på holkbotten. Det går ej heller bra att effektivt

städa en sådan modell, där endast taket är löstagbart. Det enda rationella är att ha golvet löstagbart eller en vägg så anpassad, att dess nedre del kan förskjutas utåt. Det finns många metoder att åstadkomma detta, men tyvärr står alltjämt alldeles för många konstruktioner med det löstagbara taket till förfogande i handeln.

I förhållande till arbetet med framställningen och upphängningen av en holk, är det en bagatell att hålla den ren om den är rätt konstruerad.

De som mera tänker på egen bekvämlighet än på fåglarnas bästa, rekommenderar ofta DDT-preparat mot holkohyra. För min del är jag högst skeptisk mot allt vad kemiska metoder i naturen heter. Jag är en svuren fiende till hormonbesprutning av vägkanter, likaså till giftfångst av kråka och räv och har också mina dåliga erfarenheter av bruket av DDT-preparat. Ett exempel: För ruvning av fasanägg använde jag en sommar höns av vanlig blandras. Bland dem som stod till buds fanns sådana, som var behäftade med ohyra (hönslöss). De besvärade ej hönsen, men jag var rädd att de skulle angripa de späda fasankycklingarna, varför hönsen underkastades en vanlig DDT-behandling strax före ruvningen. Sedan placerades de avlusade, men ännu med DDT inpyrda hönsen i sina rena ruvlådor. Men av dessa ägg kom det ej många fasankycklingar, medan kläckningsprocenten för de med DDT icke behandlade hönsen var normal. DDT är ju ett allmänt djurgift, möjligen är fostret ömtåligare än kläckta kycklingar och möjligen är fasanen känsligare för detta gift än t. ex. höns. Min iakttagelse är ju inte absolut bevisande, men jag hade ej lust att experimentera i större skala utan föredrager nu att ej låta DDT komma i kontakt med ruvägg. Med lämplig konstruktion av holken och en god borste bör holkväggarna kunna avlusas rent mekaniskt utan att man behöver taga någon risk med kemiska medel.

Effektiviteten av en viss holkmodell eller ett visst upphängnings sätt kan ej bedömas efter hur många procent av de olika kategorierna som blir bebodda, utan enbart av hur stort antal unga r i medeltal som nådde flygfärdig ålder i varje holkkategori. Vanligen nöjer man sig t. ex. med att konstatera, att nog bodde det starar i år i den eller den holken, trots att man använt DDT. Men hur många ungar blev det?

En liten fågelsjö i Östergötland med häckande svarthalsad dopping (*Podiceps nigricollis*)

Av

STEN REGNELL

Ungefär 3 km OSO Finspång ligger en liten sjö, Ölstadkärret, med rikt fågelliv. Det nuvarande »kärret» utgjordes förr av en sjö, Ölstadsjön, som under slutet av 1800-talet (troligen 1870-talet) utdikades; dagens »kärr» är den sista resten av den gamla sjön. Klarvattenytan är numera obetydlig, av storleksordningen 100×50 m, medan relativt vidsträckta vassar utbreder sig kring den, framförallt i västlig riktning. Det regnrika året 1957 har helt naturligt haft som följd, att klarvattenytan varit större än normalt. Andra år har vattenspegeln enligt de kringboendes uppgifter varit mycket obetydlig; längre tillbaka (1900-talets första årtionden) lär kärret t. o. m. ha varit praktiskt taget torrt. En höjning av grundvattennivån synes sålunda ha ägt rum, eventuellt på grund av igenslamning av utloppet.

Växtligheten domineras av stora fält bredkaveldun (*Typha latifolia*) samt, i något mindre grad, av jättegröe (*Glyceria maxima*) och bladvass (*Phragmites communis*). F. ö. växer där vecketåg, brunskära, fackelros, sumpnoppa, vattenmynta, kärrtistel m. fl.

Den tid jag hållit kärret under någorlunda regelbunden observation omfattar månaderna mars—september 1957 med ett en och en halv månad långt avbrott i maj och juni.

Översikt av fåglarna

Det mest markanta beträffande Ölstadkärrets fåglar är det stora individantalet; antalet arter är däremot inte anmärkningsvärt stort. En kortfattad summering av i eller i omedelbar närhet av kärret under år 1957 häckande fåglar lämnas först. Jag vill här anmärka, att de vaga häckningsuppgifterna m. m. beror på att jag ej velat tränga in i vassen och störa fåglarna; observationerna är gjorda på avstånd med hjälp av en stativtub med 40× förstoring.

Doppingarna representeras av svarthakedopping (*Podiceps auritus*), troligen 3 par, och svarthalsad dopping (*Podiceps nigricollis*), troligen 1 par. Gräsandstammens (*Anas platyrhynchos*) storlek är liksom krickans (*Anas crecca*) svår att bestämma; dock torde antalet häc-

kande gräsandpar ej vara större än 5, medan krickorna är betydligt talrikare. Skedanden (*Anas clypeata*) häckar sannolikt, i så fall 1 par. Av dykänder finns vigg (*Aythya fuligula*), troligen 3 par, och brunand (*Aythya ferina*) i c:a 5 à 6 par. Knölsvan (*Cygnus olor*) häckar med 1 par (antalet ungar var inte mindre än 10, det största antal jag någonsin sett). Fr. o. m. maj månad uppehöll sig blott 2 ad. individer i sjön (det nyssnämnda paret), men vid islossningstiden och strax därefter syntes enstaka andra svanar, och revirstrider kunde iakttagas. Rörhönan (*Gallinula chloropus*) är företrädd med några par, medan sothönan (*Fulica atra*) är mycket talrik. Tofsvipa (*Vanellus vanellus*) och enkelbeckasin (*Capella gallinago*) förekommer i några par. Skrattmåsen (*Larus ridibundus*) är kärrets karaktärsfågel med uppskattningsvis c:a 300 häckande par; i början av maj inräknades vid ett tillfälle c:a 700 ex. och vid andra kontrollräkningar 500—600 ex. Rörsångaren (*Acrocephalus scirpaceus*) och sävsångaren (*Acrocephalus schoenobaenus*) häckar sannolikt i vassarna.

Något om Ölstickärrets doppingar

Svarthakedoppingen har enl. uppgift (av MARGIT AGRELL) i flera år häckat i kärret. År 1957 anlände de första till kärret under den sista veckan i april. MARGIT AGRELL såg 1 ex. redan den 22.4. Antalet häckande par var troligen tre. Den 13 maj iaktogs 8 ad. individer, men att mer än tre par häckade har jag ej kunnat konstatera. Under en längre tid i maj—juni hade jag som ovan nämnts ej tillfälle att besöka kärret. Vid mitt första besök därefter, kring månadsskiftet juni/juli, hade med säkerhet två par svarthakedoppingar fått ut sina ungar, som då uppskattningsvis var 2—3 veckor gamla (vilket innebär, att de skulle kläckts någon gång den 10.—15.6.). Den 27 juli noterades ytterligare en kläckt svarthakekull; de bägge juv. i kullen bedömdes vara 4—6 dagar gamla (kläckta den 21.—23.7.). Samtidigt låg i olika delar av kärrets klarvattenytor fyra stora svarthakeungar från de bägge ovan nämnda kullarna. Om de nykläckta utgjorde en omlagd kull efter misslyckad första häckning, eller om det blott berodde på ovanligt sen äggläggning är omöjligt att avgöra.

Den 30 april fick jag till min förvåning och glädje se att en svarthalsad dopping låg på klarvattnet ett stycke från svarthakarna. De närmaste dagarna infriade förväntningarna; först sågs 2

Svarthalsad dopping
(*Podiceps nigricollis*)
med inslag av vinter-
dräkt

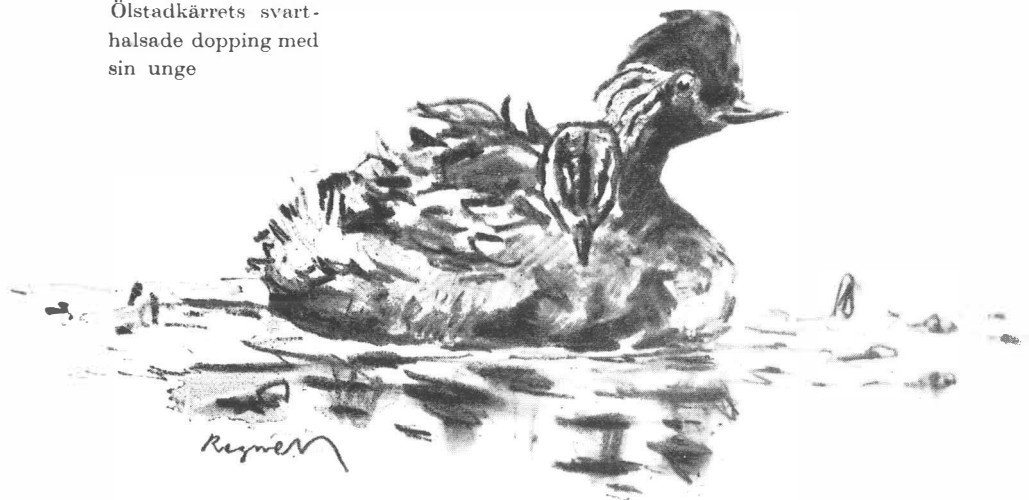

E. Å. Regnell

Regnell
-57

Ölstadkärrets svart-
halsade dopping med
sin unge

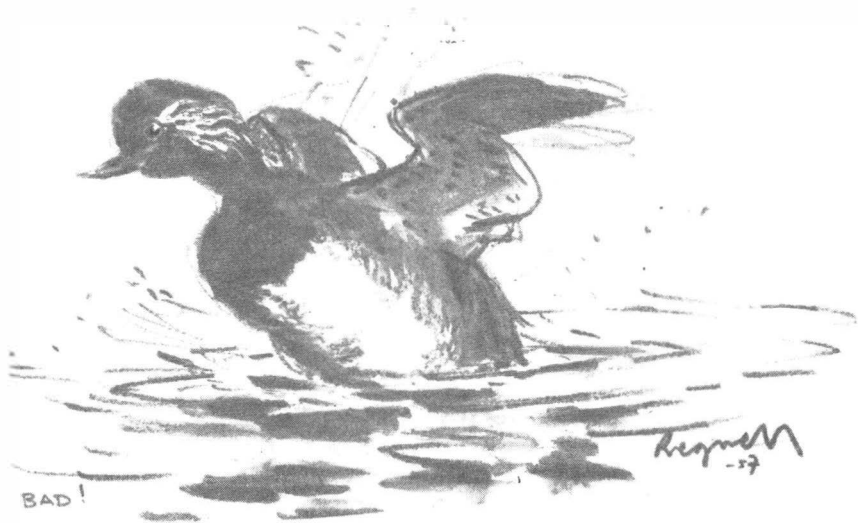
Regnell

Svarthakedoppingarnas (*Podiceps auritus*) parningsceremonier

Svarthakedopping. Ölstadkärret d. 13.5.1957

Svarthalsad dopping (*Podiceps nigricollis*)

ex. och så den 5 maj 3 ex. svarthalsad dopping. Nu kunde också vissa parningsceremonier iakttagas.

När jag kring månadsskiftet juni/juli återupptog de avbrutna observationerna, verkade de svarthalsade doppingarna nästan försvunna; blott en gång iakttogs ett ensamt ex. Hade den häckning jag hoppats på misslyckats? Men så på morgonen den 23 juli låg bägge de svarthalsade doppingarna ute på klarvattnet, och en av dem bar en unge på sin rygg. Efter en stund gick ungen i vattnet, och bägge föräldrarna dök efter mat åt den. Denna juv. var troligen blott 3—4 dygn gammal och skulle således ha kläckts den 19.—20.7. Under den närmast följande tiden iakttogs blott 1 ex. ad. svarthalsad dopping, varje gång tillsammans med 1 juv.; sålunda sågs exempelvis under fem timmars observation av klarvattenytan på morgonen den 27.7. inga fler svarthalsade utöver det nämnda exemplaret med juv. Men den 4 augusti, då den ensammar svarthalsade med sin nu ungefär två veckor gamla unge under drygt en timma hållits under observation, visade sig ytterligare en adult svarthalsad dopping; den sam ut från vassen och låg sedan länge stilla invid en uppgrundning i klarvattnet. Strax därefter simmade det andra exemplaret

med ungen tätt förbi den ensamma, men ingen som helst ändring i beteendet hos någon av parterna kunde iakttas.

Det gavs rika tillfällen att jämföra svarthakedoppingens och den svarthalsade doppingens beteende. Generellt verkade den svarthalsade betydligt livligare. Detta yttrade sig bl. a. också i matningen av ungarna. Svarthaken matade sina ungar under relativt korta perioder, medan den svarthalsade kunde hålla på oförtrutet under mycket långa tidrymder. Den 27 juli matade exempelvis den ensamma svarthalsade doppingen sin enda, då ungefär veckogamla unge, oavbrutet från kl. 05.50 till kl. 07.05, d. v. s. 1 tim. 15 min. Matningsfrekvensen var också markant olika för de bägge arterna. För svarthaken noterades följande intervall mellan matningarna (2 ad. matade 2 juv.; varje matning räknad oavsett vilken individ som matade eller matades, då det var omöjligt att på det stora avståndet skilja individerna åt): 15, 23, 22, 30, 21, 39, 40, 30, 16, 24, 32, 58, 50 sek.; en annan dag (2 ad. matande 2 juv.): 80, 77, 34, 26, 40 sek.; en tredje dag (1 ad. matande 1 juv.): 30, 14, 26, 34 sek. Medelvärdet av de 22 matningarna blir att de skedde med 35 sek. intervall. För den svarthalsade erhöles följande serie (tagen mitt i den ovan nämnda, 1 tim. 15 min. långa, oavbrutna matningen; 1 ad. matande 1 juv.): 24, 26, 11, 31, 15, 10, 23, 22, 10, 24, 16 sek.; en annan dag (1 ad. matande 1 juv.): 20, 15, 16, 19, 21, 18 sek. Medelvärdet av intervallen mellan dessa 17 matningar blir 19 sek. De matade ungarna var i alla de fem serierna 1—3 veckor gamla. Någon bestämd tendens beträffande intervallens storlek som funktion av ungarnas ålder förefanns ej. Om dessa mätserier kan anses representativa, innebär de, att den svarthalsade doppingen matar sina ungar ungefär dubbelt så ofta som svarthakedoppingen: 19 sek. resp. 35 sek. mellan varje matning. Biologiskt sett är denna iakttagelse inte av större värde; för att få ett begrepp om näringsproblemet måste ju totala antalet matningar per dygn samt mängden varje gång intagen föda också vara kända, och det torde vara mer eller mindre omöjligt att få kännedom om dessa förhållanden. Men som en siffermässig bekräftelse på den svarthalsades större, lätt iakttagbara aktivitet kan den kanske vara av ett visst värde.

Slutord

Ölstadkärret är både vår och höst en god rastplats för sträckande fåglar. Då jag emellertid endast ett halvår bott i Finspång med möj-

lighet att studera kärret och därför inte har så omfattande material och framförallt ej jämförelsematerial för att avgöra, om gjorda iakttagelser är för kärret normala eller ej, torde det vara lämpligare att personer, som längre tid bott i närheten, ger en sammanfattande rapport härom.

Som fallet är med så många andra goda fågellokaler svävar också denna i fara; de kringboende bönderna avser att genom invallning helt torrlägga kärret. Vinsten härav synes mig obetydlig; förlusten oersättlig. Låt oss hoppas att denna fina lilla fågelsjö, denna nya lokal för den sällsynta svarthalsade doppingen får vara kvar orörd!

Illustrationerna av författaren.

S u m m a r y :

Black-necked Grebe (*Podiceps nigricollis*) found breeding in Östergötland in 1957.

In 1957 a pair of *Podiceps nigricollis* was found breeding in a little swamp near Finspång. This species has previously bred also in Lake Tåkern in the same province. The author noted that the black-necked grebes, compared with Slavonian grebes (*P. auritus*) showed a more intense activity in feeding their young (of approximately equal age in the two species).

Meddelanden

1. Brunhuvad gulsparrv (*Emberiza aureola*), en för Sverige ny fågelart, iakttagen i Torne lappmark

Under tiden 4.6.—19.6.1957 var undertecknad varje dag i tillfälle att se och höra en hane av brunhuvad gulsparrv, en art som jag tidigare gjort bekantskap med i Östkarelen. Exemplaret uppehöll sig på ett större, delvis bränt hygge, omgivet av sumpmarkspartier och blandskog, ställvis med täta bestånd av ungbjörk. Detta område låg på en sluttning av Iso Torrivaara, ca 65 km SE Gällivare.

Sparven var påfallande skygg och flyttade sig ofta från träd till träd, ibland till synes helt omotiverat. Förflyttningen skedde vanligen blixtnabbt och lågt över marken. De karakteristiska vita vingbanden framträdde särskilt tydligt i flykten. Fågeln sjöng flitigt och intensivt — även i regnväder — stundtals nästan utan intervaller mellan stroferna. Sången var ljudlig och omväxlande, i vissa avseenden påminnande om ortolansparvens, vilket kunde konstateras, då denna art också sjöng i närheten. Drillar som erinrade om hämplingens, fastän betydligt högre och gällare, förekom även, medan det snabba tempot och variationerna förde tanken på gärdsmyg. Under sången lät den ej störa sig av att en i grannskapet boende tornfalk passerade över eller stannade och ryttlade. Sparven hade avgränsat ett revir, som den energiskt försvarade mot andra fåglar. Någon häckning kunde dock ej konstateras trots boletande i området. Jag hade senare på sommaren tyvärr ej möjlighet att vidare besöka lokalen.

OLOF PALMGREN

Koltrastboet i Karlskrona, beläget i ett vassbälte, omkring 17 m från stranden. Foto: Bo SVENSSON. (*Nest of blackbird, situated in a zone of reed, about 17 metres off the shore.*)

Den brunhuvade gulspurvens utbredningsområde sträcker sig från Japan, över Sibirien och Nordryssland fram till trakterna av Onega, Smolenskområdet och Kirgisstäpperna. I Finland har arten häckat på Hailuoto samt i (det nu ryska) Ladogaområdet. Normalt tillbringar den vintern i nordligaste Indien, Burma och Indokina men har tillfälligtvis setts i Schlesien, Böhmen och Österrike denna årstid. Enstaka höstfynd föreligga från Mellan-, Syd- och Västeuropa, men såvitt känt har arten ej anträffats i Skandinavien tidigare. Det är närmast förvånande, att denna *Emberiza* ej tidigare noterats i Sverige, då arten väl rimligtvis från sitt stora och välbesatta utbredningsområde bör ha företagit åtskilliga framstötter västerut och därvid även nått skandinaviska halvöns nordligaste del. Måhända är det lätt att förbise honor och ungfåglar, som kunna förväxlas med andra *Emberiza*-arter, men en utfärgad hane såsom i ovanstående fall torde lätt kunna identifieras. Hans bruna rygg och hjässa, svarta ansikte, höggula bröst med mörkt tvärband samt de vita vingbanden skiljer honom från besläktade arter. (Se även FRITZÉN, *Ornis Fennica* 34: 64—69.)

G. M.

2. Ett egendomligt boplatssval av koltrast (*Turdus merula*)

Koltrasten är ju känd för att ibland lägga sitt bo på underliga ställen (jfr VF 15: 61). Här är ytterligare ett sådant fall.

Omkring den 25.4. hade ett koltrastpar tagit revir vid strandkanten på nordöstra Långö, en stadsdel i Karlskrona. Hanen, som f. ö. var ringmärkt och möjligen en av de koltrastar jag märkte i Karlskrona vintern 1956—57, sjöng ivrigt från några alar i närheten. Under de första dagarna av maj observerade jag båda makarna leta efter bobyggnadsmaterial vid strandkanten, och de uppehöll sig speciellt vid några

avbrutna vasstrån, som de bet av i lagom stora bitar. Fåglarna flög sedan till min stora förvåning långt ut i vassen med stråbitarna. Att koltrastarna skulle bygga bo därute föreföll dock ytterst osannolikt, i synnerhet som det inte var någon brist på lämpliga boplatser i omgivningen. När jag den 9.5. hittade boet, befanns detta icke desto mindre vara placerat ute i vassen, ca 17 m från land. Vasstrån, rottågor och gräs hade utgjort byggnadsmaterialet. Boet innehöll denna dag tre ägg, men vid ett senare besök fann jag det till min besvikelse tomt. Troligen hade småpojkar, som ofta uppehåller sig i vassarna, plundrat boet. Sommartid är här ute i regel ganska torrt, men åtminstone några dagar var det sådant vattenstånd, att halva boet låg under vatten.

Den 19.5. observerade jag ånyo koltrastarna söka bomaterial och även denna gång alldeles nära stranden. Emellertid blev de även i fortsättningen störda, varför någon fullbordad häckning aldrig ägde rum.

BO SVENSSON

3. Ornitologiska notiser från Gävletrakten

Grågåsa (*Anser anser*). 1 par mellan den 19. och 25.5.1956 i östra delen av Gävle Inre Fjärd.

Kungsfalk (*Aquila chrysaetos*). 1 juv. ex. den 14.10.1956 vid Backa, W Gävle.

Pilgrimsfalk (*Falco peregrinus*). 1 ex. den 30.3. 1956 vid norra Inre Fjärden.

Dvärgbeckasin (*Lymnocyptes minimus*). 1 ex. stöttes upp ur starren i norra Inre Fjärden den 20.10.1956.

Korv (*Corvus corax*). Ett flertal observationer vid Naringens soptipp och Mårdängssjön våren och hösten 1956.

Råka (*Corvus frugilegus*). 2 ex. iaktogs tillsammans med kråkor vid norra Inre Fjärden den 15.4.1956.

Koltrast (*Turdus merula*). Ett 30-tal jämte 4 rödingetrastar (*Turdus musicus*) så sent som den 6.1.1957 vid Bönans lotsstation, NE Gävle.

Gräshoppsångare (*Locustella naevia*). 2 sjungande ♂♂ och ytterligare åtminstone en fågel vid Mårdängssjön den 26.5.—3.6.1956.

Rörsångare (*Acrocephalus scirpaceus*). Allmän under häckningstiden vid östra Inre Fjärden och Mårdängssjön. Nordligaste observationen vid Hamrångefjärden, 3 mil N Gävle.

Rödstrupig pip-lärka (*Anthus cervinus*). Vårsträcket 1956 var mycket mindre omfattande än 1955. Endast 3 observationer föreligger från slutet av maj 1956. Den 25.5. sjöng en mycket klart färgad fågel på Avasältan, vid norra Inre Fjärden.

Sävsparv (*Emberiza schoeniclus*). Både vintern 1955—56 och 1956—57 har omkring ett 10-tal ex. iakttagits vid Inre Fjärden.

Rosenfink (*Carpodacus erythrinus*). 1 sjungande, ej utfärgad ♂ iaktogs i ett björkbestånd vid östra Inre Fjärden den 2.6.1956.

Norra delen av Inre Fjärden hyser, som framgår av ovanstående, åtskilliga intressanta fågelgäster vid olika årstider. Emellertid är det risk att området fördärvas som fågellokal. Planer föreligger att använda hela norra Inre Fjärden som avstjälpningsplats. Inflytelserika ornitologer och medlemmar av Svenska Naturskyddsföreningen rekommenderas att besöka området, särskilt i maj—juni och augusti—oktober. Det lokala naturskyddet behöver i denna sak all hjälp, som står att få.

KNUT KÄLLSTRÖM

Rörsångare (*Acrocephalus scirpaceus*) vid sitt bo i Pålsundet. Foto: SVEN OLOF SANDBERG. (Reed warbler at the nest in Pålsundet.)

4. Beträffande rörsångarens (*Acrocephalus scirpaceus*) häckningsområde

Då jag i tillgänglig litteratur konstaterat, att rörsångaren endast skulle häcka i insjöar (och således inte vid Östersjön), vill jag i händelse upptäckten kan vara av intresse nämna, att jag den 10.7.1957 fann ett rörsångarbo med 4 ungar i ett 3—5 m brett vassbälte vid Östersjön, närmare bestämt i Pålsundet (gamla färjläget) mellan Mörkö och fastlandet, ca 6 km fågelvägen NE Tullgarn slott. Boet var beläget 60 cm över vattenytan och upphängt i 4—5 vasstrån, omkring 3 m från fast mark. Ungarna lämnade boet den 15.7.

ALLAN JULIN

Arten torde häcka flerstädes efter Östersjökusten vid fjärdar o. dyl. med lämplig vassvegetation. Jfr föreg. medd.!

RED.

5. Gråtrutar (*Larus argentatus*) och hornugglor (*Asio otus*) med ovanliga jaktmetoder

1955 konstaterades vid Falsterbo ett jaktsätt hos gråtrutar och hornugglor, som jag tycker är så ovanligt, att ett publicerande därav är motiverat. Fall I: gråtrutar fångande starar (*Sturnus vulgaris*) i luften, observerade jag nästan dagligen i månads-skiftet juni—juli (toppsåsong för starsträcket), medan fall II: hornugglor fångande småfåglar i fyrlyuset, blott observerades vid ett fåtal tillfällen nämligen den 18 okt. och några kvällar därefter. Tillsammans med NIELS TH. ROSENBERG, Danmark, skall jag i fortsättningen redogöra för de båda fallen var för sig.

I. — I månadsskiftet juni—juli rådde ett intensivt utsträck av ungstarar och dagar med över 30.000 sträckande exemplar, voro vid denna tid inte någon ovanlighet. Vid nämnda tidpunkt kunde man se de gråtrutar, vilka brukade frekventera vattnet mellan Nabben och Måkläppen, uppföra sig som veritabla rovfåglar och nästan dagligen dyka in i de flyttande starflockarna och knipa sig en fågel i näbben. Bytet fångades i regel under uppgåendet i en störtcykling, men ibland kunde man också se huru ända upp till tio gråtrutar från alla håll attackerade ensamma starar, som flögo lågt över vattenytan. I sådana fall tvingades staren ner på vattnet, där den naturligtvis var alldeles chanslös och snabbt kunde uppfångas av någon av trutarna. Dylika manövrar gävo dock ej intryck av något »organiserat» samarbete (i stil med storskrakarnas fiske), men visa, att den ovanliga jaktmetoden ej var begränsad till ett fåtal individer.

En stare har ju en flyghastighet som betydligt överträffar den klumpigare och långsammare gråtrutens, och att dessas attacker så ofta gävo lyckat resultat, får väl tillskrivas starflockarnas väldiga numerär (ofta över 2.000 ex.) vilket gjorde det nästan omöjligt för trutarna att inte träffa någon av fåglarna i en flock. Sedan stararna fångats i näbben svaldes de med »hull och hår», och aldrig såg jag några trutar söka sig till den närlägnade stranden för att där i lugn och ro söka sönderdela det förhållandevis stora bytet.

II. — Natten mellan den 18 och 19 oktober pågick ett livligt utsträck av trastar, rödhakar, kungsfåglar och andra nattflyttare. På morgonen, sistnämnda datum, befunno sig stora mängder dylika fåglar på halvön. Vid ett besök i fyrträdgården konstaterades också att ett stort antal ugglor hade nått Falsterbo under natten. I den lilla plantagen inräknades ej mindre än c:a 15 hornugglor och 1 tornuggla (*Tyto alba*), den sistnämnda f. ö. observerad på mindre än tre meters håll. Efter denna iakttagelse beslöt en grupp danskar, vilka gästade fågelstationen, att bege sig ut till fyren efter mörkets inbrott, för att ev. se ugglorna jaga. Fantastiska ting fick det lilla sällskapet åse i skymningen och om dessa förtäljer gruppens ledare NIELS TH. ROSENBERG:

»Kl. 19.00 indfandt vi os ved fyret og i den time vi opholdt os her blev vi vidne til et enestående og imponerende skuespil. Vejret var temmelig fugtigt og en svag vind blaste fra SE. Et jaevnt drosseltraek gik for sig og ofte sås en drossel som et lysende stjernes kud flyve i fyrets lyskegle. I øvrigt var der betydelig flere *Turdus ericetorum* end *T. musicus*. Pludselig sås en spøgelsesagtig figur i lyskeglen og da kikkerten blev rettet mod den viste det sig at være en af uglerne. Flere gange var der 3 i luften samtidigt, et syn, der hensatte tilskuerne i måløs tavshed. Snart hørtes det første gennemtrængende dødskrig fra en drosselfugl, og snart blev vi også »jenvidner til et sådant

drama. Pludselig begyndte en ugle at forfølge en drossel. Med en fantastisk behændighed forfulgte den fuglen, manøvrerede med en forbavsende elegance, opførte utrolige akrobatnumre, for endelig at jage sine kløer i fuglen. Endnu mens dodekriget hærger i luften fløj den ned på golfbanerne med sit bytte. I den time vi var ved fyret blev ialt 7 fugle taget og altid med en usvigelig sikkerhed. Havde en ugle uptaget forfølgelsen var det meget sjældent at byttet slap fra den. — Den næste dag gik jag til fyrplantagen og opsamlede nogle klumper gylp der ved undersøgelse viste sig at indeholde mange interessante ting.»

De spybollar ROSENBERG samlat visade sig vid hans undersökning innehålla diverse delar av de vid fyren rastande fågelarterna, vilket visar på en för hornugglorna väl utvecklad anpassningsförmåga till rådande livsbetingelser. 9 st. spybollar av hornuggla innehöllo rester av följande:

rödhake (*Erithacus rubecula*) 9 ex., taltrast/rödvingetrast 3 ex., *Phylloscopus* sp. 2 ex., sångare (icke *Phylloscopus*) 1 ex., kungsfågel (*Regulus regulus*) 1 ex., stare (*Sturnus vulgaris*) 1 ex. och åkersork (*Microtus agrestis*) 1 ex.

En spyboll som tillvaratogs från tornugglan visade sig innehålla rester av: 1 mindre skogsmus (*Apodemus sylvaticus*), 1 åkersork (*Microtus agrestis*) samt 1 vattennäbbmus (*Neomys fodiens*), samtliga djurarter som mycket ofta torde ingå i tornugglans diet.

ROLF ANDERSSON

6. Ovanligt stor flock av domherrar (*Pyrhula pyrhula*) vid Vetlanda

Vid en bilresa den 19.1.1957 mellan Vetlanda och Nässjö iakttog jag i trakten av Ekenässjön en ovanligt individrik domherreflock. Fåglarna höll till på en äng intill vägen, där de klängde i stånd av rölleka och tistel. Minst 75 domherrar kunde iakttas på detta ställe, och tack vare det anmärkningsvärt kraftiga inslaget av hanar var det en praktfull syn, när hela flocken flög upp i några rinfrostpudrade björkkronor. Såvitt mig bekant, är domherreflockar av denna storleksordning en sällsynthet.

GUNNAR BRUSEWITZ

7. Smärre meddelanden

Gråtrut (*Larus argentatus*). Arten häckade första gången i Storsjön i Västmanland sommaren 1955, närmare bestämt på ett stort stenblock nära Baggbron. Fåglarna sågs första gången den 27.4., kläckningen började den 31.5., ungarna var flygfärdiga ung. 16.7., och trutarna sågs av mig sista gången den 18.10.

ERLAND GREEN

Lunnefågel (*Fratercula arctica*). Ovanligt många alkfåglar (tobis- och sillgrisslor) kunde iakttas i Skälderviken före isläggningen 1955. Den 20.11. hittades en svårt massakrerad lunnefågel på Skäldervikens badstrand, och den 4.12. sågs på samma plats ytterligare 1 ex., som var mycket illa däran. Det tillvaratogs men dog efter någon timme. Vid tiden för dessa båda fynd hade vädret varit stormigt.

LEIF BJÖRN

Kornknarr (*Crex crex*). 3 ex. hördes under juli och första hälften av augusti 1956 inom ett begränsat område (50 ha) å Göholms gård, 10 km S Ronneby i Blekinge.

OLOF MOHLIN

Den 16.7.1956 blev 1 ♂ ihjälkörd under höslåtter vid Fornby i Siljansnäs sn i Dalarna. 1 ex. hördes också vid Limsjön i Leksands sn fram till slutet av juni.

GUNNAR LIND

Rörhöna (*Gallinula chloropus*). Den 3.5.1955 hittade jag i bladvass vid Kronöns strand i Storsjön i Västmanland ett bo med 9 ägg. 7 ägg kläcktes den 23.5. Rörhönsfamiljen sågs sista gången den 14.9. Det var första gången arten observerats vid Kronön.

ERLAND GREEN

Sothöna (*Fulica atra*). Förvintern 1955 gjorde jag ett par vinterfynd av arten vid Sandö i norra Halland: den 17.12. hittades 1 ex. i en snödriva, förmodligen överraskat av den tidiga snöstormen, samt den 24.12. sågs 1 ex. vid stranden av en sjö.

LENNART PETERSSON

Vaktel (*Coturnix coturnix*). Vid Malma plantskola, 5 km N Västerås, hörde jag på kvällen den 12.6.1955 1 ex. i tät gräsvegetation.

GUNNAR TIBBLING

Gråhakedopping (*Podiceps griseigena*). 1 ex. i vinterdräkt observerades 3.3.1956 tillsammans med storskrakar och en salskrake vid gamla Hisingebron i Göteborgs hamn. Fågeln stannade några dagar.

STIG JACOBSSON

1 ex. iakttogs den 14.6.1956 i Änstasjön i Turinge sn, Södermanland.

ALF NILSSON

Smådopping (*Podiceps ruficollis*). I Visby hamn observerades 1 ex. den 17.2. 1956. Det fiskade tillsammans med ett 10-tal alfåglar och lika många viggår.

STURE ENGQUIST

Havssula (*Sula bassana*). 1 dött ex. påträffades den 26.9.1948 i Torpa sn, SW Ljungby.

IVAR G:SON EBBERSTEN

Den 29.3.1956 påträffades ett dött och ilanddrivet ex. vid Lomma hamn i Skåne. Fågeln var fullt utfärgad och hade bukfjädrarna nedsmorda av olja.

ALF WALLERSTRÖM

I Båstad påträffade HÅKAN KIMARK och undertecknad 1 oljedödat ex. den 8.1.1957. Den 11.1. funno vi en stormfågel på samma ort.

LASSE BERG

Rördrom (*Botaurus stellaris*). Arten har för fjärde året i följd hörts av flera personer i Säbyviken i Mälaren, ett par km E Kungsör. I sällskap med folkskoll. D. NORRHAMMAR hörde jag 1 ex. den 16.5.1956. På kvällen fick min hustru och jag både se och höra fågeln. Den 3.6. observerades den åter på samma plats.

ÅKE SÖDERSTRÖM

1 ex. hördes av undertecknade i Ågestasjön i Södertörn den 14.5.1957 mellan kl. 22 och 23. Den 19.5. hördes fågeln fortfarande på samma lokal.

F. NILSSON

GÖSTA ÖHRNBORG

Svart stork (*Ciconia nigra*). 1 ex. iaktogs den 21.6.1955 vid Långhammars Hammar på N Fårö. Fågeln kom troligen in från havet från N eller NE. Den förflyttade sig söderut först med lugna vingslag sedan seglande i den rådande kraftiga termiken. Den försvann i S på mycket stor höjd.

HANS KÄLLANDER

JAN SONDELL

Stjärtand (*Anas acuta*). Den 8.1.1954 observerades 2 ex. i Rönneå vid järnvägsbron i Skälderviken, Skåne. Fåglarna kunde här studeras i en veckas tid. Vintern var detta år ovanligt mild fram till början av febr., då en kraftig köldknäpp satte in.

LEIF BJÖRN

Sjöorre (*Melanitta nigra*). På morgonen den 4.5.1956 observerades 6 honor på Essinge-fjärden i Stockholm utanför Gröndalslandet.

ALF NILSSON

Gravand (*Tadorna tadorna*). Vid besök på Skansudd, N Visby den 27.5.1956 observerades ett par av denna art. Vid förnyat besök på lokalen kunde fåglarna ej återfinnas.

OVE ANDERSON

Bläsgås (*Anser albifrons*). 3 ex., varav 2 juv., uppehöll sig vid Rud, Askim. S Göteborg under tiden 4.1.—18.1.1956. De vistades huvudsakligen i en grön höst-rågåker.

YNGVE DAHLQVIST

Kanadagås (*Branta canadensis*). 1 ex. observerades av undertecknad i Kungsbackaan i Halland den 23.3.1957. Fågeln uppehöll sig sedan här en tid och verkade föga skygg. En notis med bild av gåsen var införd i ortspressen den 26.3.

LENNART PETTERSSON

Brun glada (*Milvus migrans*). Över Perstorps fiskdammar seglade 1 ex. den 15.4.1956. Den arttypiska färgen och stjärtformen kunde tydligt iakttagas på gott kikarhåll.

HILBERT OLSSON

Den 5.9.1956 observerades 1 ex. vid Sångletorp, E Håckeberga i Skåne. En vanlig glada uppenbarade sig även, och vid ett tillfälle kunde båda arterna iakttagas på endast några meters avstånd från varandra.

C. H. JOHNSON

Havsörn (*Haliaeetus albicilla*). Den 26.2.1957 observerades 1 juv. ex. på ett av skären vid Vänerns utflöde i Göta älv. Öرنen lyfte senare och flög i NE riktning ut över Väneren.

GERHARD HERRMANN

Småfläckig sumphöna (*Porzana porzana*). På kvällen den 9.7.1956 hördes 1 ex. i de igenväxande dammarna vid sopstationen. Skräppekärr, vid Göteborg.

YNGVE DAHLQVIST

Kornknarr (*Crex crex*). 1 ex. hördes på en mindre åker E Kils station i Värmland den 5.7.1949; vid Flan, Trestena invid Hornborgasjön 1 ex. den 20.6.1955 och 2 ex. den 7.6.1956; vid Luttra kyrka, S Falköping 1 ex. den 2.7.1955.

KARL GUSTAV ERIXON

Strandskata (*Haematopus ostralegus*). Den 16.7.1955 iaktogs 1 ex. i Vänern, strax S f. d. Margretebergs Tegelbruk, Vänersnäs.

Fritz O. Borg

Dubbelbeckasin (*Capella media*). Den 14.7.1956 påträffade jag 1 ex. vid en liten vattensamling, 2 km E Abisko Östra station. Fågeln flög upp två gånger tätt framför mig och fällde snabbt igen. Iögonfallande voro framför allt de vita yttre stjärtpenmorna och den jämna mjuka flykten. LUNDEWALL anger i »Birds at Abisko» (1952), att dubbelbeckasinen endast anträffats två gånger i Abisko-området, nämligen 1911 vid Vassijaure och 1950 på Nuolja.

JOES RAMSOE JACOBSEN

Vittrut (*Larus hyperboreus*). Den 12.7.1956 iaktogs 1 ad. ex. liggande förolyekat på stranden nedanför Holmhällar på SE Gotland. Av tillståndet att döma torde fågeln ha omkommit någon gång under vinterhalvåret 1955—1956. Mätningar gav vid handen, att längden säkert överstigit 73 cm. Ex. finnes fotograferat.

GUÐRÚN och ÅKE ULANDER

Dvärgmåsa (*Larus minutus*). 2 juv ex. observerades vid Kävsjön, Småland, den 14.5.1956.

YNGVE DAHLQVIST

Tretåig måsa (*Rissa tridactyla*). Vid Stångehuvud utanför Lysekil observerade jag 1 ex. den 7.1. och den 11.1.1957. Det ex., som iaktogs vid det senare tillfället var ej fullt utfärgat.

GERHARD HERRMANN

Småtärna (*Sterna albifrons*). Ett par iaktogs i Vänern den 20.7.1956. Fågerna uppehöll sig på en liten ö, strax W f. d. Margretebergs Tegelbruk, Vänersnäs.

Fritz O. Borg

Skogsduva (*Columba oenas*). 2 ex. iaktogs den 1.1.1957 tillsammans med en flock ringduvor vid Örgryte gamla prästgård, Göteborg.

YNGVE DAHLQVIST

Turturduva (*Streptopelia turtur*). Under ett besök vid Björkesåkrasjön i Skåne den 27.7.1956 observerades på eftermiddagen en liten flock, bestående av 7 skogsduvor och 2 turturduvor, som mycket bestämt sträckte mot SW, så länge de kunde följas i kikare (ca 1 km).

GUNNAR STRÖMBERG

Turkduva (*Streptopelia decaocto*). 1 ex. observerades den 14.7.1956 i Säve sn på Hisingen i Göteborg.

STIG JACOBSSON

Tillsammans med B. FRITZ, C.-I. CARLSSON och E. FALKENBERG RASMUSSEN observerade undertecknad 1 ex. i en flock skogsduvor vid Nabben i Falsterbo den 8.9.1956. Flocken sträckte kl. 07.20 mot Måkläppen men vände och försvann tillbaka över Falsterbo. En stund senare återkom en ensam turkduva, som på låg höjd sträckte ut över havet mot SW.

GUNNAR STRÖMBERG

Under sträckfågelstudier på Listerlandet och vid Ryssberget i Blekinge den 22.9.1956 observerades 2 ex. på ett fält mellan Hjärthalla och Istaby i Mjällby sn. Då fåglarna skrämdes flögo de upp i ett närbeläget träd, där de visade sig tämligen orädda.

KAI CURRY-LINDAHL

Sparvuggla (*Glaucidium passerinum*). 1 ex. iaktogs den 6.10.1956 vid Dämmor på Färö i hällmarksterräng med enbuskar och tallar. Ugglan slog till på en gärdesgårdsstör. Arten är ny för Gotland.

GUNNAR GUSTAFSSON

Härfågeln (*Upupa epops*). Den 16.9.1956 hittade min son LARS-OLOV ett dött ex. vid Trättgårde, Ås, 10 km NW Östersund.

LARS VESTLUND

1 ex. observerades 4 km N Landskrona den 1.5.1957.

NIELS MADSEN

Tretåig hackspett (*Picoides tridactylus*). Vid Högliden, Ulrika i Östergötland iaktogs 1 ex. den 13.11.1956.

JOHN ANDERSSON

Svartkråka (*Corvus c. corone*). Den 19.5.1956 iakttog jag en svartkråka tillsammans med ett 10-tal vanliga kråkor och 5 kajor på strandängarna vid sjön Panken, nära Väse kyrka i Värmland. Någon observation av rasen i Värmland finnes ej omnämnd i litteraturen, men EVERT NYQVIST har iakttagit 1 ex. vid sopstationen Sanna i Kristinehamn den 12.6.1949.

INGEMAR AHLÉN

Råka (*Corvus frugilegus*). Vid Askim, S Göteborg, observerades 1 ex. den 5.3.1956 samt 10 ex. den 9.4.1956.

YNGVE DAHLQVIST

Nötkråka (*Nucifraga caryocatactes*). Invasionsåret 1954 iaktogs 1 ex. under älgjakt vid Orrkilen i Götlunda sn, Örebro län. Enligt skogsvaktare B. HOLST, som med sällskap svarar för iakttagelsen, kännetecknades dess uppträdande av »oräddhet, gränsande till dumdristighet», varför fågeln sannolikt tillhörde den smalnåbbade rasen.

ÅKE ULANDER

Snöskata (*Turdus pilaris*). Infann sig i trakten av Ryssby, Småland, i tusental i mitten av febr. 1957. Flockarna rensade på mindre än en vecka de av bär dignande rönnarna, som dithills stått orörda. Flockar av sidensvans och mindre korsnäbb visade sig vid samma tidpunkt. När rönnarna kalätits, försvunno snöskatorna totalt.

IVAR G:SON EBBERSTEN

Näktergal (*Luscinia luscinia*). 1 ex. hördes i en trädgård vid Postmännens Semesterhem i Kungsör varje kväll under tiden 25.5.—7.6.1956. Jag spelade även in sången på band, vilket nu ingår i Kungsörs folkskolas samlingar.

ÅKE SÜDERSTRÖM

Gräshoppsångare (*Locustella naevia*). I NW delen av Krankesjön i Skåne hörde undertecknad 1 ex. den 3.6.1956.

RUNE GERELL

Lövsångare (*Phylloscopus trochilus*). I en rad handböcker (ROSENBERG; SÖDERBERG; HOLMSTRÖM m. fl.) står angivet, att lövsångaren fodrar sitt bo med vita fjädrar, medan gränsångaren skulle använda mörka fjädrar. 1 »Svenska Djur, Fåg-

larna», står emellertid inget nämnt om fjädrarnas färg. I trakten av Nynäshamn hittade jag åren 1955 och 1956 flera lövsångarbron i vilka inte en enda fjäder var vit.

LUISE KARLSSON

Svartvit flugsnappare (*Muscicapa hypoleuca*). Under sommaren 1956 bodde i en holk vid min sommarstuga i Ytternäs, ca 12 km S Uppsala, en flugsnapparahane, som till utseendet avvek från det normala i det att den saknade den karakteristiska fläcken i pannan. Varje misstag är uteslutet, då jag från slutet av maj till mitten av juli så gott som dagligen kunde studera fågeln, ofta på mindre än fem meters håll.

YNGVE ÅGREN

Enligt LARS VON HAARTMAN (Acta zool. fenn. 56, 1949, p. 69) är det känt att pannfläcken ibland saknas på de brunfärgade formerna av de svartvita flugsnapparhanarna, vilka då till förväxling likna honorna.

RED.

Summaries:

1. First Swedish record of Yellow-Breasted Bunting (*Emberiza aureola*)

A male was observed during the first half of June 1957, not far from Gällivare in Lapland. This species breeds in Siberia and North Russia and occasionally in Finland. It has been noted in several countries of the European continent in the autumn and even in the British Isles, but it has never before been observed in Scandinavia.

2. Strange nesting-place for Blackbird (*Turdus merula*). Near Karlskrona,

in southeastern Sweden, a blackbird had built its nest in a zone of reed, about 17 metres off the shore. The nest was later abandoned.

3. Ornithological notes from the regions around Gävle. Among others, observations are reported of *Lymnocyptes minimus*, *Locustella naevia*, *Carpodacus erythrinus*, and wintering *Emberiza schoeniclus*.

4. Reed Warbler (*Acrocephalus scirpaceus*) breeding at the Baltic Sea. This species is often said to breed only at inland waters in Sweden. Not far from Stockholm, however, at the Baltic, a nest containing four fledglings was found in a zone of reed. (Breeding is probable in several bays with suitable reed biotopes along the Baltic coast of Sweden south of lat. 61° N. ED.)

5. Herring Gulls (*Larus argentatus*) and Long-Eared Owls (*Asio otus*) with unusual methods of hunting. At the beginning of July 1955, near the bird observatory of Falsterbo, herring gulls several times were seen to dive into large flocks of starlings flying southwards, catch a starling with the bill and swallow it at once. — In the autumn of same year, long-eared owls on a few occasions were seen to catch migrating birds, mostly thrushes, robins, and warblers, in the light from the lighthouse of Falsterbo.

6. An unusually large flock of Bullfinches (*Pyrrhula pyrrhula*). In January 1957 a flock counting more than 75 individuals was observed among the thistles in a meadow.

7. Short notes. I. a. observations of *Ciconia nigra* on Färö, wintering *Anas acuta* in Scania, and three *Anser albifrons* near Göteborg. One *Branta canadensis* was observed in Halland and one *Picoides tridactylus* as far south as Östergötland.

Litteratur

JEAN DELACOUR: The Waterfowl of the World. Volume two: The Dabbling Ducks. Med 24 färgplanscher av PETER SCOTT och 29 utbredningskartor. Country Life Ltd, London 1956. 232 textsid. Pris inh. 126 sh.

Den andra och näst sista delen i DELACOURS verk om jordens »vattenfågel» behandlar till allra största delen släktet *Anas*, simänderna. Uppläggningsen överensstämmer helt med föregående band (rec. i VF 15: 143) och PETER SCOTT har bibehållit samma höga standard vid utformandet av illustrationerna. Verkets tyngdpunkt ligger i redogörelsen för formerna och deras fördelning på jordytan. Vad systematik och nomenklatur beträffar uppfylles säkerligen alla krav på modernitet. Däremot uppvisar redogörelserna för arternas biologi inte alltid det nyare grepp om ämnet som vuxit fram i senare tid. Änderna har ju studerats intensivt ur skilda synpunkter, men förf. har tydligen inte haft sitt huvudintresse åt just det hållet. Vid några tillfällen, t. ex. beträffande gräsand och årta, har förf. dock genom avskrift låtit KONRAD LORENZ direkt komma till tals rörande de nämnda arternas etologi. I övrigt är de biologiska uppgifterna ofta mycket knappa, vilket dock i flera fall beror på att arterna ännu är ofullständigt utforskade. Den vackra volymen svarar i första hand på frågorna: vad finns det för änder på jorden, var häckar och övervintrar de och hur ser de ut?

A. E.

PETER THOMSEN: JOHANN FRIEDRICH NAUMANN, der Altmeister der deutschen Vogelkunde. Barth Verlag, Leipzig 1957. 212 sid. 12 illustr. Pris inh. 13 DM.

Namnet BREHM är för svensk publik med intresse för zoologi, och kanske speciellt ornitologi, otvivelaktigt välkänt. BREHMS stora verk om djurens liv har haft — och har väl fortfarande — en stor läsekrets i vårt land, liksom i andra europeiska kulturländer. I realiteten har namnet BREHM fullständigt kommit att överskugga ett annat, åtminstone ur ornitologihistorisk synpunkt, odiskutabelt mera betydelsefullt tyskt namn, nämligen JOHANN FRIEDRICH NAUMANN.

Det är helt visst med rätta, som denne i THOMSENS arbete, vilket efter författarens död bearbetats och utvidgats av ERWIN STRESEMANN, tilldelats epitetet »Altmeister der deutschen Vogelkunde». NAUMANNs banbrytande insats för att utveckla tysk 1800-talsornitologi till verklig naturvetenskap belyses i stort sett utmärkt i föreliggande verk. För den som inte är direkt personhistoriskt intresserad, kan kanske inledningskapiteln med den rätt detaljerade framställningen av N:s barndom och ungdom verka något omständliga, liksom även de utförliga brevcitatet. Å andra sidan ger utdragen ur korrespondensen läsaren möjlighet att — åtminstone i förbigående — stifta bekantskap med andra av tidens ledande ornitologer, såsom BECHSTEIN, CABANIS och TEMMINCK. Däremot saknar man svenska namn, som man väntat finna i förteckningen över brevskrivare, närmast då SVEN NILSSON och CARL JAKOB SUNDEVALL, vilka i övrigt flitigt brevväxlade med utländska zoologer.

Men, det förtjänar att upprepas, NAUMANNS person och verk, inte minst hans stora insats i samband med »Naturgeschichte der Vögel Deutschlands», framträder tydligt i THOMSEN-STRESEMANNS biografi.

Papper, tryck och illustrationer av medelmåttig klass.

OLOF DIXELIUS

Natur på Öland. Under redaktion av RIKARD STERNER & KAI CURRY-LINDBL. Svensk Natur, Stockholm 1955. 355 sid. Pris häft. 54: —, inb. 62: —, halvfr. bd 74: — kr.

Natur i Västerbotten och Norrbotten. Under redaktion av FREDRIK EBELING & KAI CURRY-LINDBL. Svensk Natur, Stockholm 1956. 432 sid. Pris häft. 62: —, inb. 68: 50, halvfr. bd 78: 50.

»Natur på Öland» är kanske den allra vackraste av de hittills utkomna böckerna i denna välkända serie. Illustreringen är särdeles rik, bl. a. med en serie utomordentliga färgbilder

För den fågelintresserade läsaren finns det som alltid mycket att hämta — ett halvt dussin kapitel äro väsentligen ägnade fågelvärlden — i övrigt ges utmärkta översikter av öns naturförhållanden ur alla aspekter. — C. RAMEL berättar om öländska fågelmarker och ägnar ett annat kapitel åt kärrhökarna. Samtliga fyra i landet anträffade arter ha som bekant häckat här. C. EDELSTAM skildrar Beijershamn som fågellokal, och L. BROBERG skriver om fåglarna i Ottenby lund, bl. a. om fynd av häckande liten flugsnappare och halsbandsflugsnappare. Ottenby fågelstation och fågelsträcket över Öland har G. SVÄRDSON tagit på sin lott, och från Alvaret lämnar KNUT HAGBERG några minnesbilder.

»Natur i Västerbotten och Norrbotten» behandlar en ur natursynpunkt ej så koncentrerat rik del av vårt långa land som Öland. Boken blir emellertid ej mindre givande för det — snarare tvärtom: fågelfaunan i dessa nejder är t. ex. tidigare knappast så rikt belyst någonstades som här. Många bidrag ha sålunda stort dokumentärt värde och de, som äro av mera orienterande art, äro välkomna ej minst för fågel- och naturvänner söderut.

Av de 36 kapitlen skola vi här blott något beröra de viktigaste med ornitologiskt innehåll. B. HOLM lämnar en djurgeografisk översikt om fågelfaunan i de två landskapen och understryker härvid särskilt de förändringar som noterats under de senaste årtiondena. Skogsfågeln variationer behandlas av K. BORG och N. HÖGLUND. A. BLOMGREN medverkar med en uppsats om korp, lavskrika, slaguggla och lappuggla. Han har skrivit ytterligare ett värdefullt bidrag om vårsträcket i nedre Luledalen. BLOMGREN har där aldrig noterat bergand och svärta och anser det möjligt, att dessa arters fjällpopulationer flytta över Norge. ERIK HANNERZ skildrar fåglar och natur i Luleåtrakten. B. ÖHRN berättar bl. a. om videsparven och O. MOBERG om möten med kungsörn. Den sistnämnda artens status i Norrbotten redogör F. EBELING för: 1955—56 fanns endast ett känt häckande par, medan flera äldre häckplatser stodo tomma. Det är, som förf. säger, hög tid att fridlysningsbestämmelserna bli en levande realitet! K. CURRY-LINDBL, D. HANNERZ, C. EMSING, G. LINJESTRÖM och T. v. POST ha även lämnat bidrag med delvis ornitologiskt innehåll.

Bildmaterialet är av högsta klass, flera av de 12 färgbilderna synas dock lite väl blågröna i tonen.

Böckerna äro dyrbara men värda sitt pris.

G. O.

D. A. BANNERMAN: *The Birds of the British Isles*. Illustrated by G. E. LODGE. Vol. VI. Oliver & Boyd, Edinburgh/London 1957. 326 sid., 26 färgpl. Pris inb. (liten 4:o) 63 sh.

Sjätte bandet av detta förnämliga arbete behandlar storkar, hägrar, flamingoer samt av andfåglarna svanar och gäss. Volymen är en värdig fortsättning på de tidigare. Textutrymmet är rikligt tilltaget för alla arter, och författaren har vidare kompletterat sin egen text med för arbetet särskilt skrivna specialavsnitt. Så har t. ex. G. J. VAN OORDT skrivit om skedstorken och dess uppträdande i Holland, N. A. GLADKOV om flamingon i Sovjetunionen och R. A. H. COOMBES om gravandens ruggningsflyttning.

G. O.

Sveriges Natur. Årsbok 1957. 48:e årg. Utg. av Svenska Naturskyddsföreningen. Stockholm 1957. 192 sid., rikt ill.

Årsboken *Sveriges Natur* är säkerligen välbekant för de flesta av VF:s läsare — medlemskap i Svenska Naturskyddsföreningen är ju en kär plikt för ornitologer av alla kategorier. Man får förbluffande mycket för årsavgiften — bl. a. just årsboken, som endast den är väl värd de 12 kronorna.

1957 års bok är ägnad skogen. I text och bild tas olika aspekter på denna fundamentala naturtyp upp. En inledande allmän presentation står CARL FRIES för. Skogstypernas utvecklingshistoria och förekomst i olika delar av vårt land skildras populärt, elegant och sakkunnigt. »Lövskogens framtid i södra och mellersta Sverige» heter ett annat bidrag, av ERIK SILLERSTRÖM. Likartade problem för Norrland behandlas av FREDRIK EBELING. En naturskildring från »Skogslandet — det okända Lappland» av GÖRAN HANSSON ansluter väl härtill. Denna uppsats är illustrerad med utomordentliga bilder, varav rec. särskilt fäst sig vid en svartsnäppestudie. Om naturvård handlar ett kapitel av O. LUNDGREN, där särskilt nödvändigheten av intimare samarbete mellan landskapsplanerare och naturskydds- och naturvårdsorganisationer understrykes. Rikt illustrerad med träffande teckningar är en uppsats om berguven i skärgårdsmiljö, med många intressanta upplysningar om hytesval etc. i denna biotop. Förf., STEN REGNELL, uttrycker pessimistiska synpunkter på uvens chanser att hålla sig kvar i de av honom bekanta områdena beroende på nonchalans av fridlysningsbestämmelserna. Från Kvikkjokk berättar STEN DAHLSSKOG, från en studieresa i Nordamerika rapporterar KAI CURRY-LINDAHL och en inventering i regleringshotade trakter i Lycksele lappmark redovisas av HÅKAN DELIN, HARRY MYHRBERG och SÖREN SVENSSON. Från den sistnämnda rapporten skall särskilt citeras uppgifterna om en katastrofal nedgång i stammarna av alfägel, sjöorre och svärta.

Det enda inslag i årsboken, som rec. för sin del ställer sig en smula skeptisk inför, är den avslutande »Översikt över Sveriges däggdjurs- och fågelfauna 1956,» sammanställd av STIG LUNDBERG. Beträffande jaktbara eller i övrigt allmänt kända djur är uppgifterna kanske av något värde för bedömandet av faunans utveckling, ehuru även här rapportörerna är för glest utspridda för att uppgifterna skall kunna betraktas som signifikativa. För andra djur blir det endast frågan om strödda notiser, från vilka knappast några slutsatser angående stammarnas status kan dras.

Särskilda lovord förtjänar bildmaterialet. BORIS ENGSTRÖMS skärfläckor, RUNE KANGERS transträck, för att bara nämna några — vilka associationer från sommarstränder resp. aprilluft förmedlar de icke!

S. U.

Ornitologiskt nytt

Svensk ringmärkning har passerat million-strecket. — Under 1957 har svensk ringmärkning nått och passerat en betydelsefull milstolpe, i och med att 1.000.000 fåglar ringmärkts. Fram t. o. m. 1956 fördelade sig ringmärkningsresultaten sålunda:

Ringmärkningscentral	Verksamheten inleddes	Ringmärkt t. o. m. 1956	Återfynd t. o. m. 1956	Återfynd i %
Göteborgs Museum	1911	252.641	7.537	2,98
Riksmuseet	1913	598.720	13.075	2,18
Ottenby Fågelstation	1937	107.595	1.513	1,40
Svenska Jägareförbundet . .	1945	23.245	1.006	4,32
Falsterbo Fågelstation . . .	1947	12.578	139	1,10
Skansen	1954	383	12	3,13
Totalt		995.162	23.282	2,35

Enbart resultaten vid Ottenby fågelstation under de åtta första månaderna 1957 med 7.199 märkta fåglar är mer än tillräckligt för att utfylla mellanskillnaden fram till sjusiffrigt tal.

RAGNAR EDBERG

Smalnäbbad nötkråka (*Nucifraga caryocatactes macrorhynchos*) ringmärkt i Sverige återfunnen vid Ural. — Den invasion av smalnäbbade nötkråkor som ägde rum i vårt land hösten 1954 ledde, som VF:s läsare erinrar sig, till ett sensationellt häckningsfynd av denna ostliga ras på Gotska Sandön 1955 (jfr S. LUNDBERGS uppsats i VF 14, 1955, pp. 166—167). Ett nytt märkligt fynd rörande denna invasionsfågel har nyligen publicerats av V. FONTAINE i »Göteborgs Naturhistoriska Museums ringmärkningar av flyttfåglar 1956» (Göteborgs Musei Årstr. 1957, pp. 9—28). En fågel, som infångats nära Hedemora vid nyår 1955 (ej 1954 såsom av misstag uppgivits) och efter transport till Falun frigavs vederbörligen ringmärkt den 10 februari samma år, anträffades den 19 augusti 1955 nära staden Troitzko-Petjorsk vid Petjora strax väster om norra delen av Uralbergen. Denna nötkråka synes alltså ha återvänt till rasens häckningsområde efter tidigare vandring västerut 1954.

G. O.

För vetenskapen nya fåglar. — Utan tvivel är fåglarna den klass inom djurriket, som är noggrannast undersökt ur taxonomisk synpunkt och där taxonomen nått sin hittills högsta grad av förfining. Detta manifesteras bl. a. genom införandet av den trinära nomenklaturen, d. v. s. att fåglarnas arter uppkluvits i raser (*subspecies*) som försetts med vetenskapliga namn enligt samma regler som gäller för arterna (*species*). Flertalet av våra inhemska fågelarter är, som man kan övertyga sig om t. ex. i Förteckning över Sveriges fåglar (utg. av SOF), försedda med tre latinska namn (ex. *Corvus monedula monedula*).

Trots vad som ovan sagts om taxonomiens avancerade ställning inom »Klass Aves, Fåglar» nybeskrives årligen ett stort antal former — för vetenskapen nya arter eller raser. Visserligen händer sådant knappast i vårt land — sällan även i vår världsdal

Tab. 1. De nybeskrivna formernas fördelning på olika geografiska regioner. Ingen hänsyn har tagits till fossila fåglar.

Region	Arter	Raser
Europa (inkl. europeiska Sovjet)	—	10
Syd- och Sydostasien, Ostindiska övärlden, Stilla havet	4	301
Övriga Asien	1	35
Australien, Nya Zeeland	2	10
Sydafrika (t. o. m. Angola och Mozambique)	—	69
Övriga Afrika	4	46
Nordamerika	—	7
Sydamerika inkl. Mexico	3	159
Utan angiven eller identifierbar platsangivelse	—	50
	14	687

— här uppe är fågelfaunans taxonomi och systematik ganska noggrant undersökt, som sig bör i LINNÉs hemland. Men det kan kanske vara av intresse för svenska ornitologer att få en glimt av hur många arter och raser som årligen beskrives och var i världen flest för vetenskapen nya former står att finna. Till den ändan har fyra årgångar av Zoological Record (1952—1955) genomgåts. Zoological Record är en i England publicerad katalog över bl. a. all världens nyutkomna ornitologiska litteratur. Även om möjligen en del uppgifter ej kommit med i dessa häften, erhåller man likväl en god bild över vad som sker på den här fronten ute i världen.

Vilka delar av jordklotet är fågeltaxonomiens »vita fläckar»? Svaret lämnas i tab. 1. Det visar sig, att Syd- och Sydostasien här intar en rangplats med över 300 nybeskrivna former under de fyra år som omfattas av undersökningen. På andra platsen kommer Syd- och Centralamerika, där speciellt i Venezuela en stor mängd nya raser beskrivits. Afrika bidrar med sammanlagt c:a 120 former; anmärkningsvärt är kanske, att Sydafrika (räknat t. o. m. Angola och Mozambique) står för fler än Ekvatorial- och Nordafrika. Övriga delar av världen har levererat endast smärre antal av nya raser eller arter; norra halvklotet liksom Australien synes vara väl genomarbetade.

Ett förbehåll är dock här på sin plats. Hur många nya arter och raser som beskrives inom ett område är icke blott en funktion av hur många nya former som verkligen finnes där utan också av omfattningen och inriktningen av därvarande ornitologisk aktivitet. Detta framgår bl. a. därav, att förhållandevis få ornitologer svarar för den övervägande delen av nybeskrivningar. Bläddrar man i Zoological Record's systematiska index, möter man nästan på varje sida författarnamnen CLANCEY (Sydafrika), SALOMONSEN (Filippinerna), MAYR och medarbetare (Indonesien, Stilla havsöarna), PHELPS (Venezuela), KOELZ (Indien) m. fl. Att t. ex. Centralafrika är förhållandevis svagt representerat kan till stor del bero på en brist på systematiskt-taxonomiskt arbetande ornitologer.

Det kan också ha sitt intresse att ta reda på vilka ordningar inom klass *Aves* som f. n. är under taxonomernas speciella bearbetning. En tablå häröver ges i tab. 2. Det framgår mycket tydligt härav, att tättingarna (*Passeriformes*) eftertryckligt do-

Tab. 2. De nybeskrivna formernas fördelning på ordningarna samt på arter och raser.

Ordning	Fossila	Recenta	
	<i>species</i>	<i>species</i>	<i>subspecies</i>
<i>Sphenisciiformes</i> (pingviner)	8	—	—
<i>Procellariiformes</i> (stormfåglar)	—	1	2
<i>Colymbiiformes</i> (lomfåglar)	1	—	—
<i>Ciconiiformes</i> (storkfåglar)	—	—	1
<i>Anseriiformes</i> (andfåglar)	2	—	1
<i>Falconiiformes</i> (rovfåglar)	2	—	11
<i>Galliiformes</i> (hönsfåglar)	2	—	21
<i>Gruiformes</i> (tran- och rallfåglar)	4	—	7
<i>Lariiformes</i> (måsfåglar)	1	—	—
<i>Charadriiformes</i> (vadarefåglar)	—	—	3
<i>Columbiiformes</i> (duvfåglar)	1	1	14
<i>Psittaciiformes</i> (papegojor)	—	—	21
<i>Coraciiformes</i> , <i>Cuculiiformes</i> o. närst. (blåkråkor, tornsvalor, gökar m. fl.)	—	1	61
<i>Strigiformes</i> (ugglor)	—	1	11
<i>Piciiformes</i> o. närst. (hackspettar m. fl.) ..	—	—	29
<i>Passeriiformes</i> (tättingar)	—	10	505
	21	14	687

minerar (10 av 14 nya arter, 505 av 687 nya raser). Något annat vore ju inte heller att vänta. Rätt anmärkningsvärt är det relativt stora antalet nya former bland hönsfågarna (*Galliiformes*): denna grupps arter utgör ju populära jaktobjekt, och man skulle därför vänta sig att deras skinn vore väl företrädde i samlingarna. Inom ordningen *Passeriiformes* ligger tyngdpunkten bland sådana familjer, som inte alls är företrädde inom vår världsdel. Att räkna upp deras namn har nog inte så stort intresse.

Bland nu levande fåglar har blott ett helt nytt släkte tillkommit (bortsett från diverse omdöpningar). Det är cotingiden *Zaratornis stresemanni* från västra Sydamerika. Även beträffande för vetenskapen nya arter börjar förrådet tömmas: endast ett par fall om året. Annorlunda blir bilden om hänsyn tas till utdöda fåglar. Palaeozoologerna har beskrivit 21 nya former under den aktuella fyraårsperioden, varav 10 betecknas som nya släkten. Icke mindre än 6 fossila pingvinsläkten har sålunda upptäckts. Nya bidrag till kännedomen om fåglarnas grovsystematik torde i framtiden främst komma från de forskare, som ägnar sig åt studiet av fossila fåglar.

Till sist ska sägas, att det ingalunda är säkert att de nu beskrivna raserna kommer att stå sig i all framtid. Gränserna mellan raserna är oskarpa — detta ligger i sakens natur. Säkert kommer en del av dem att förkastas och nya att beskrivas. Nuförtiden är dock taxonomen inte längre en dammig »katalogvetenskap». Studiet av subtila skillnader mellan olika fågelpopulationer har väsentligt bidragit till den moderna uppfattningen av artbildningsproblemen etc.

S. ULFSTRAND

Personalia

DAG HANNERZ

* 22.3.1895 † 2.7.1957

Under en resa i Lappland i slutet av juni 1957 insjuknade distriktslantmätaren i Norrtälje distrikt, DAG HANNERZ, häftigt och avled några dagar senare, den 2 juli, på sjukstugan i Jokkmokk.

Med HANNERZ gick en representant för den äldre ornitologgenerationen ur tiden. Han föddes i Karlshamn 1895 men växte upp i Östergötland. Han avlade studentexamen i Linköping 1915 och tog lantmätarexamen 1922. Hans tjänstgöring förde honom härefter till sex olika landskap (se härom i Sveriges Natur 1948).

Tidigt naturintresserad, studerade han under ungdomsåren tillsammans med sin bror, ERIK HANNERZ, fågelfaunan i Linköpingstrakten, där då dubbelbeckasinen häckade i strandkärren vid Roxen, och i södra Östergötland, där gladorna ännu fanns vid Ämmern. Från denna tid stammar det första alstret av hans hand, publicerat i Fauna och Flora 1913. Sedan dess har han signerat många artiklar, ofta illustrerade med egna teckningar, men mycket material, särskilt från Värmlandstiden, är inte bearbetat. De sista åren ägnade han stort intresse åt fågelsträcket vid Vaddökusten.

DAG HANNERZ var den sanne naturvännen med en sådans intresse för allt han såg och hörde i skog och mark. Hans allmänbiologiska insikter var imponerande och mångsidigheten var hans styrka. Han delade villigt med sig av sitt vetande och bedrev en synnerligen betydelsefull naturpropaganda i tjänsten samt i tidningsartiklar och föredrag. För kamraterna var hans smittande entusiasm alltid lika stimulerande och en exkursion tillsammans med honom kunde vara något av en upplevelse.

TÖRE ANDERSSON

Föreningsnotiser

Sveriges Naturvårdsfond

Vid konstituerande sammanträde i Stockholm den 6 nov. 1957 bildades en stiftelse för den svenska naturvården, Sveriges Naturvårdsfond. Initiativtagare till fonden är Svenska Naturskyddsföreningen. Fonden har som föredöme Englands år 1895 stiftade National Trust, som nu äger mer än en tusendedel av Englands och Wales yta och skyddar ytterligare stora områden genom överenskommelser med ägarna. Bland egendomarna finns över femhundra gårdar och tre hela byar och sådana berömda naturparadis som Wicken Fen och Farne Islands. Egendomarna kan inte säljas eller intecknas och de kan inte exproprieras utan parlamentsbeslut.

Stiftare av den svenska fonden är — utom naturskyddsföreningen — Norrlands Skogsvårdsförbund, Skid- och Friluftsförbundet, Svenska Skogsvårdsföreningen, Svenska Turistföreningen och Sveriges Ornitologiska Förening.

Enligt stadgarna skall Sveriges Naturvårdsfond åt framtiden bevara och rätt vårda omistliga, av utvecklingen ännu orörda eller på gammalt sätt hävdade naturtillgångar. Hit hör botaniskt märkliga platser, för fågellivet betydelsefulla skärgårdar, häcknings- eller rastplatser, eljest för faunan viktiga tillflyktsorter samt hedar, lövängar och andra minnesmarker, som vittnar om landskapet i svensk bygd under gången tid.

Med den nybildade fonden avses att bredda underlaget för den av Svenska Natur-

skyddsföreningen bedrivna verksamhet, som går ut på att bevara och vårda omistliga naturområden. Det behövs medel för att kunna raskt ingripa. Avsikten är också att skapa en betryggande organisation till vilken man med förtroende kan skänka områden som givaren vill bevara åt kommande generationer i oförvanskat skick.

Vårt land förvandlas nu fortare än någonsin förr och landskapet utsätts för en fortgående förstörelse. Den tekniska utvecklingen har gett oss en hög levnadsstandard men, om vi inte tänker oss för, kommer den att förinta de skönhets- och trevnadsvärden utan vilka den höga levnadsstandarden blir till ringa glädje. Det gäller öländska och gotländska alvar, västgötska platåberg, västsvenska hedar, jämtländska rikkärr och lappländska urskogar. Det gäller lövängar, sandfält, skärgårdar, vattenfall, rullstensåsar, bäverbäckar, sångsvansmyrar — all den levande rikedom i markerna som är vår främsta källa för fysisk och psykisk vederkvickelse men som hotas av undergång och förintelse om ingenting görs för att bevara den. Ännu kan mycket räddas men vår generation är den sista som kan göra det. Sedan är det oåterkalleligen för sent.

Inom ramen för fondens ändamål skall tillgängliga medel användas för de mest trängande behov i riket som icke kan tillgodoses på annat sätt, med iakttagande av önskemålet att om möjligt olika delar av vårt land blir tillgodosedda. Om särskilda villkor föreskrivits vid gåva eller testamente, skall de självfallet följas. Det blir sålunda t. ex. möjligt för donatorer, som är speciellt intresserade av en viss del av landet, att ge föreskrift om att donerade medel skall användas just för denna del, och kretsen av stiftare bör vara en fullgod borgen för att förvaltningen blir betryggande. Även i övrigt bör beaktas på vad sätt tillgängliga medel tillförts fonden. Utöver gåvo- och testamentsvillkor skall gälla att fonden tillhöriga områden ej får avyttras eller intecknas för gäld utan Kungl. Maj:ts tillstånd. Stiftelsen skall dessutom stå under kontroll av överståthållarämbetet och räkenskaperna — för att bereda ytterligare insyn — varje år delgivas bland annat Vetenskapsakademiens naturskyddskommitté och riksantikvarieämbetet.

Enligt fondens stadgar får med stiftarnas samtycke till fonden ansluta sig de riksorganisationer som verkar för eller vilja stödja naturvård. De anslutna organisationerna väljer på årsstämma styrelse. Svenska Naturskyddsföreningen skall under fondens styrelse svara för skötseln av fondens egna naturskyddsobjekt liksom för den löpande förvaltningen i övrigt.

Till ordförande i stiftelsen utsågs vid det konstituerande sammanträdet Svenska Naturskyddsföreningens ordf., justitierådet GÖSTA WALIN. SOF är representerat i styrelsen genom sin sekr., regeringsrättssekr. BENGT H. GIRELL; suppleant är förste intendenten KAI CURRY-LINDAHL.

Svenska Naturskyddsföreningen tillförde vid sammanträdet fonden en grundplåt på 12.500 kr, som insamlats bland föreningens medlemmar.

SOF har enligt sina stadgar att verka för skyddet av den svenska fågelfaunan. Som av det föregående framgått skall naturvårdsfonden bl. a. söka bevara och vårda för fågellivet betydelsefulla skärgårdar, häcknings- eller rastplatser, vilket helt ligger i linje med SOF:s syften. SOF vill därför varmt rekommendera sina medlemmar och andra intresserade att genom större eller mindre bidrag stödja fonden i dess mycket angelägna uppgifter.

Närmare upplysningar om fonden kan erhållas hos Svenska Naturskyddsföreningen eller hos SOF. Fondens postgironummer är 55 71 71.

B. H. G.

Från föreningens lokala verksamhet

Från verksamheten i Stockholm under våren 1957. — Följande tre mycket uppskattade föredrag hölls under våren i Nordiska museets föreläsningssal: den 25 januari, folkskollärare SVANTE LUNDGREN: »Bottenhavskust»; den 26 februari, läroverksadjunkt VIKING OLSSON: »Fåglar och fågelliv i Valdemarsvikstrakten»; den 15 april, major BENGT FLACH: »Coto Doñana, ett besök i Guadalquivirs delta». Samtliga föredrag beledsagades av utsökta skioptikonbilder. Efter föredragen följde antingen en färgfilm eller färgbilder. Avslutningsvis dracks kaffe på ett litet trivsamt Djurgårdskonditori. Efter sitt föredrag, säsongens sista, avtackades major BENGT FLACH inte enbart för sin insats som föredragshållare utan även som uppskattad ordförande i Stockholmsavdelningen, en post som han nämligen lämnade med vårsäsongens utgång. I samband med denna ceremoni överlämnades en minnesgåva från Stockholmsavdelningen. De närvarande fick också tillfälle att hälsa den nye ordföranden, försäljningschefen ARNE ØRVELIUS, välkommen i sin nya funktion. — Stockholmsavdelningens vårprogram upptog också ett par kurser. Den ena behandlade allmän ornitologi. Följande föreläsningar hölls i Stockholms Högskolas Zootomiska Institut: den 8 januari, fil. kand. KJELL ENGSTRÖM: »Fåglarnas härstamning, byggnad och anpassningstyper»; den 22 januari, docent ERIC FABRICIUS: »Hur fåglarnas beteende är organiserat»; den 5 februari, docent ERIC FABRICIUS: »Hur beteendemönstret fungerar i fåglarnas liv»; den 19 februari, fil. lic. CLAES RAMEL: »Fågelsamhällets struktur»; den 5 mars, fil. kand. CARL EDELSTAM: »Fågelflyttningens problem». Den andra kursen gällde skinnkännedom och omfattade 12 kvällars studium av Riksmuseets skinnsamling under ledning av amanuens ULF BERGSTRÖM. F. ö. har under vintern sjöfågelbeståndet på Stockholms vatten inventerats. Till sist kan nämnas att upprättandet av ett kartotek över Stockholmstraktens fågelfauna påbörjats.

R. B.

Exkursionen till Stockholms skärgård den 28 april 1957. — På grund av båtförsening startade utflykten till skärgården ett par timmar senare än beräknat från Dalarö. En avstickare gjordes därför till de låglänta strandmarkerna vid Sandemar, där bl. a. rödbena, större strandpipare och råka observerades. I lugnt och soligt väder anträdde därefter båtturen ut mot Norsten. På vägen observerades grågäss, havsörn, stora flockar om hundratals sjöorrar samt smärre alfågelflockar. På Torrmulen intill Norsten höll som vanligt en tordmulekoloni till. Vid Norsten iakttogs skrântärna samt en flyttande flock av sädgäss. På Biskopsö fanns gott om småfågel, bl. a. gransångare, bergfink och korsnabb. På hemvägen kunde en svarthakedopping noteras från den inre skärgården. 72 arter observerades under dagens lopp.

C. R.

Exkursionen till några sjöar i Södermanland den 5 maj 1957. — Exkursionen, som startade med abonnerad buss från huvudstaden kl. 3 på morgonen, kom i huvudsak att gälla Hallbosjön och olika delar av Långhalsen jämte kringliggande marker söder om Flen. Vädret var det sämsta tänkbara för årstiden: högst 1–2 plusgrader, nordvästlig vind samt emellanåt regn- och snöbyar. I södra delen av Hallbosjön, vid Skåra, byggde brun kärrhök, medan rördrommen tutade i samma vass. Av nya arter för året kan nämnas gulärla och buskskvätta i

enstaka ex. Vid Dagöholm, längre norrut, sågs 15—20 ladusvalor och åtminstone ett par fisktärnor. Någon enda hussvala noterades också under dagen. På en översvämmad äng vid Dagöholm låg helt oväntat två ungfåglar av sångsvan. Under hemvägen gjordes ett uppehåll vid den lilla trevliga Valasjön nära Gnesta. Förutom en del vanligare änder sågs även hane och hona av snatterand.

R. B.

Exkursionen till Angarnsjön den 26 maj 1957. — Kl. 00.40 lämnade deltagarna Stockholm med tåg, och en timme senare befann sig gruppen på vandring genom skogen mot Angarnsjön. Trots den mycket kyliga morgonen med frost på fälten började så småningom en ganska livlig sång, och främst frapperade då den stora rikedomen på rödhake, som stod i stark kontrast till denna arts starka nedgång under fjolåret. Vid framkomsten till Angarnsjön konstaterades ganska snart att torrläggningen inverkat avsevärt på fågellivet, men att fortfarande en hel del av sjöns karaktärsfåglar höll ut. Skrattmåskolonien var förvånande stor, ett knölsvanpar försökte tydligen häcka, grönbeneflockar under flyttning drev runt sjön, enkelbeckasiner stöttes upp med jämna mellanrum och bruna kärnhöken gjorde sina lovar över vassarna. Att de omgivande skogsbackarna har kvar sitt rika fågelliv kunde också konstateras, när solen började värma och sångare m. fl. kom i gång, och deltagarna fick på det sättet en ganska välfylld artlista med sig hem.

K. E.

Exkursionen till Vissjön och Filmsjön den 2 juni 1957. — 32 morgonpigga deltagare hade mött upp vid Norra Bantorget när bussen startade. Strax före fyra var man framme vid exkursionens första mål: Vissjön. Via ett par backsvalekolonier nåddes fågeltornet vid sjöns sydöstra strand, varifrån man fick en god överblick över de igenväxande sankmarkerna. Småfläckiga sumphönan, som hörts ända fram till bussen, hade nu tystnat, och skrattmåsar försökte som vanligt överrösta varandra. Under ortskunnig ledning av folkskollärare HJALMAR ERICSSON, Björklinge, genomströvades trakterna söder om sjön, där det bl. a. bjöds på verkligt fin svarthättesång. Vidare upptäcktes ett bo av rödvingetrast som innehöll små ungar. Högt i det blå demonstrerade en bivrak sin karakteristiska flygglek, och en stund senare röjde tranor sin närvaro genom några korta trumpetsignaler. Efter en kort visit på den plats där Mjölängesjön en gång varit belägen gjordes nästa anhalt nära Kaggbo vid Dannemorasjön. Här fångades intresset främst av en knipa med till synes nykläckta ungar och ett par storlommar, tills en ung havsörn uppenbarade sig, närgånget uppvaktad av en brun kärnhök. Efter en stunds uppvisning i avancerad segelflygning försvann rovfåglarna, och så småningom återvände man till bussen. Framme vid Filmsjön utlystes en längre tids rast för enskild verksamhet, som emellertid med undantag av en ivrig flyktlekande ormvrak icke gav något nytt för dagen. Först under hemfärden framkom att ett par av deltagarna troligen hört och sett en gräshoppsångare. På hemvägen besöktes som hastigast Alasjön i norra änden av Garnsviken, och vid 17-tiden var man hemma igen. Dagens skörd blev ett 70-tal arter, och som ledare fungerade WOLF JENNING.

W. J.

Verksamheten i Uddevalla våren 1957. — Ombudsverksamheten i Bohuslänsdistriktet har under våren omfattat en föredragsserie och exkursioner i anslutning därtill, ett kåseri och sju exkursioner, varjämte må nämnas, att två lång-

exkursioner måst inställas i sista stund på grund av otjänlig väderlek. — I A. B. F:s regi anordnades under februari—mars en kurs i fältornitologi, omfattande sju lektioner och tre exkursioner under april—juni. Som föreläsare och exkursionsledare anlätades WILHELM ÄNGERMARK. — Årets första långfärd hade Hornborgasjön och sjön Östen som mål. 37 deltagare, fullsatt buss, mötte upp i Uddevalla, Trollhättan och Vänersborg och fingo under sedvanligt förträffligt ciceronskap av jägare SVEN FREDRIKSSON uppleva en givande dag i markerna i det ovanligt vackra och varma vårvädret. Bland de under dagen observerade 53 arterna märktes råka, varfågel, pilgrimsfalk, tornfalk, ormråk, en synnerligen ljus blå kärrhök, som exponerade sig på ett utmärkt sätt, cirka 2.000 sångsvanar i sjön Östen samt 1 bläsgås bland sälgäss; förutom gräsand, kricka, bläsand, brunand, vigg, knipa och storskrake, ljunpipare, tofsvipa och orre (några tuppar arrangerade antydande till spel på morgonen). — Den 10 april hade härvarande I. ●. G. T. inbjudit till kåseri över ämnet »En fågelväns exkursion i markerna kring Uddevalla». Kåseriet, som beledsagades av färgbilder och grammofonillustrationer, hölls av undertecknad. — I tidningen Bohusläningens regi anordnades den 22 april en bussfärd till Hornborgasjön och tranorna. De cirka 20 deltagarna syntes mycket uppskatta vad de fingo se av Hornborgasjöns stolthet, tranan, och de ungefär 20 andra fågelarterna. — Den 28 april och den 15 maj anordnades en cykel- resp. promenadexkursion, den förra till Funneshults- och Kolbengtserödssjöarna med 21 deltagare, den senare med Gustafsberg som mål och utgörande en fortsättning ute i markerna på det högtintressanta, av ytterst vältagna färgbilder beledsagade föredrag om »Naturvård och viltvård», som jaktvårdskonsulenten C. A. FRÄNDÉN, Lerdala, höll i Uddevalla den 14 maj på inbjudan av den nystartade Uddevallakretsen av Svenska Naturskyddsföreningen. Under cykelexkursionen observerades 45 arter, varibland ett par knölsvanor i vardera av de nämnda sjöarna och ett par storlom i den senare. Under exkursionspromenaden studerades huvudsakligen det rika sångfågellivet. — Den traditionella färden till Getterön gick den 12 maj med ett 30-tal deltagare i idealiskt väder. Dagens skörd blev c:a 60 arter. Bland dessa må nämnas ett rätt kraftigt inslag av nordlig gulärta bland de sydliga gulärlorna, en blå kärrhökhona, fiskgjuse, häger, tre eleganta rödspovar, kärr- och drillsnäppa, röd- och grönben, skogs-, svart- och gluttsnäppa, ett fåtal skärfläckor samt av änder bl. a. kricka, skedand och bläsand. Art- och individantalet av särskilt änder föreföll ha minskat i jämförelse med föregående år. Så var ock fallet med skärfläckan. — Vårsäsongen avslutades med en exkursion den 19 maj till Stenungsön för en scoutförening, varvid ungdomarna fingo lära sig de för trakten vanligare fågelarternas utseende och läten, samt en exkursion den 30 maj på inbjudan av Munkedals bandyklubb, som hade som exkursionsområde Torreby gods fågelrika marker vid Färlevsfjorden. Sistnämnda exkursion räknade 60 deltagare, som studerade ungefär 50 arter under ledning av E. ANDRÉASSON och W. ÄNGERMARK. Övriga exkursioner leddes av undertecknad.

B. RUNNERSTRÖM

Verksamheten i Sundsvallstrakten våren 1957. — Våren 1957 hölls i Medelpad tre exkursioner, liksom tidigare i samarbete med Sundsvalls Tidning och olika organisationer, samt ett antal fågelföredrag, ofta med grammofonillustrationer. Den 19.5. vandrade 55 deltagare runt Stornäset och Storgrundet och iakttog summa 50 fågelarter, däribland åtskilliga rastande vadare. I kallt och mulet väder observerade drygt trettioalet personer den 26.5. 25 arter vid Ånge. En ex-

kursion i Timrå den 30.5. hade lockat 40 deltagare, vilka fingo studera 37 fågelarter. Exkursionsledare och föredragshållare var SOF:s ombud.

OLOF ELOFSON

Exkursionen till la Camargue, Frankrike, den 13 maj till den 9 juni 1957. — Skånes Ornitologiska Förenings långexkursioner har med åren fått alltmera avlägsna mål, årets långfärd — gick till la Camargue, floden Rhônes delta. Eftersom deltagareantalet visade sig bli betydligt större än det arrangörerna räknat med, måste färden uppdelas på tvenne. Den första gruppens avfärd skedde den 13 maj, medan den senares gick av stapeln den 27 i samma månad. Inkvartering skedde för första gruppen i staden Arles och för den andra gruppen i staden Sites-Maries-de-la-Mer. Under vistelsen i detta för alla ornitologer välkända fågelområde företogs dagliga exkursioner med buss. Sålunda besöktes förutom det egentliga Camargue, området mellan floden Rhônes båda armar, även la Crau, ett ökenartat hedområde, Alpillerna, en bergskedja nordost om Arles, samt ett kullandskap alldeles i närheten av staden Nîmes.

Dessa fyra helt skilda naturområden uppvisade givetvis en fågelvärld som var för sig hade ganska skild artsammansättning. Camargue med stora strandsjöar, vassrika bevattningskanaler och jättearealer med risfält var tillhåll för mängder av hägrar — sillkes-, purpur- och natthägrar var de vanligaste, men även rallhäger noterades. Jättefloccar av flamingoer poserade i kärren norr om Sites-Maries och vid ett tillfälle iaktogs även en förbiflygande skedstork. Bland tärnorna noterades många arter. Den kentska tärnan iaktogs med några få exemplar vid Medelhavskusten och inne över risfälten flög de snarlika sandtärnorna av och an. Över risfälten fann vi även svart- och skäggtärnor och en ensam vitvingad tärna — ett genomflyttande exemplar. Vid östra stranden av Étang de Vaccarès hade vi tillfälle att beskåda trenne vadaresvalor i magnifik flyguppvisning, medan två tjockfotar visade sig mera markbundna. Två stora kolonier av biätare besöktes också. Som gnistrande smycken kretsade fåglarna över sina strandbrinkar, parbildningen hade redan skett, men till häckning hade de ännu inte skridit.

Det förbrända och torra hedområdet la Crau uppvisade en helt annan fauna. De dominerande fågelarterna var här lärkorna — den lilla korttälårkan var den allra vanligaste, men även vanliga sånglärkor förekom i stort antal. På några ställen iaktogs ängshökar och bruna glador samt en och annan smutsgam. Tjockfoten hördes och iaktogs på flera ställen. Den långstjärtade flyghönan fick vi också efter en stunds vandring se; den var synnerligen snabb i flykten och gick oftast upp på långt håll varigenom den långa spetsiga stjärten var nästan omöjlig att se.

I Alpillerna gjordes åtskilliga observationer av smutsgam, varjämte även hökörn och ormörn visade sig vid några tillfällen. Alpseglaren — betydligt större än tornsvalan med vit undersida och ett mörkt bröstband — svepte fram över höjderna och nere i dalarnas snåriga grönska sjöng rödstrupiga sångare. På en enda lokal lyckades vi även få se och höra provençe-sångaren. I närheten av den nästan obebodda ruin-staden les Baux visade sig blåtrastarna vara ganska talrika, flera sjungande hanar höll revir i klipporna.

I ett kuperat landskapsavsnitt alldeles i närheten av Nîmes stiftade vi bekantskap med en helt annan fauna än den vi tidigare mött. Här iaktogs åtskilliga småtrappar; svarthalsade hanar stöttes upp på flera platser och även några honor visade sig. I samma terrängavsnitt som småtrappen uppehöll sig i, kunde vi även beskåda kalan-

derlärkorna, som inte olik våra inhemska sånglärkor sjöng på fladdrande vingar högt uppe i skyn. Sången var dock mera högljudd och långsammare än sånglärkans. I ett risigt snår satt en skatgök och lät sig ganska villigt beskådas. Denna art har från sydligare trakter vandrat mot norr och uppträder nu som årlig häckfågel i södra Frankrike, där den för endast några år sedan var en ganska sällsynt gäst.

Vid ett mindre samhälle vid namn Boulbon gavs rika tillfällen till studier av den tornfalksliknande rödfalken. Inte mindre än tio exemplar visade sig vid ett och samma tillfälle. I jämförelse med tornfalken verkar den tydligt mindre, vartill kommer att den är mera satt och »knubbigare» till sin konstitution. Hanarnas ofläckade rödbruna ryggar lyste klart i solskenet och vingarnas grå parti — väl synligt även i flykten — var ett gott artecken.

Som exkursionsledare för båda grupperna fungerade SVEN MATHIASSEN, Lund.

S. M.

Fågelförteckningen

Den nya upplagan av SOF:s »Förteckning över Sveriges fåglar» föreligger nu i korrektur och beräknas utkomma under början av 1958. Ytterligare material från 1957 som kompletterar förteckningen i förhållande till den sista (3:dje) upplagan är välkommet att insändas snarast möjligt och senast den 8 januari 1958 via red. av VF.

Stipendium 1958

Till främjande av den ornitologiska undersökningsverksamheten under år 1958 finnes ett belopp på 750 kr disponibelt. Ansökan om bidrag skall ställas till styrelsen för SOF och vara sekreteraren tillhanda senast den 31 januari. Undersökningsplan och ev. övriga handlingar, som sökanden önskar åberopa, bifogas ansökan. Uppgift skall även lämnas om sökanden för samma ändamål erhållit eller söker bidrag från annan institution eller fond.

Kallelser från lokalavdelningarna

Nya medlemmar, som anmälas från ort där lokalavdelning av SOF finnes, registreras automatiskt hos denna genom föreningens expedition när det gäller lokalavdelningarna i Stockholm, Göteborg, Kalmar och Skåne. Medlemmar som bo på annan ort, men som ändå önska kallelser till någon av nämnda eller andra lokalavdelningars sammanträden och exkursioner torde anmäla detta direkt till avdelningen eller ifrågavarande ombud (se förteckning på VF:s andra omslagssida). Vid inbetalning av årsavgiften kan sådan anmälan dock ske på inbetalningskortets kupong.

Upprop

Nötkråke invasionerna. Uppgifter om iakttagelser av nötkråkor (*Nucifraga caryocatactes*) utanför kända häckningsområden eller observationer som på annat sätt är av intresse för studiet av nötkråkornas (både den inhemska och den sibiriska rasen) vandringar emottages tacksamt av tandläkare P. O. SWANBERG, Skara.

Enligt ingångna muntliga rapporter har tornsvalor (*Apus apus*) innevarande höst på många håll dröjt kvar till en tidpunkt långt efter det att de i normala fall skulle ha lämnat landet. Ännu i början av november månad siktades exemplar av denna art på flera platser i Skåne. Det skulle vara värdefullt att få en överblick över

detta fenomenens geografiska spridning och dess omfattning, och VF vädjar därför till var och en att skicka in ett kortfattat meddelande om tornsvalobservationer efter den 20 september 1957, med angivande av fyndort, antal, ev. sträckriktning m. m. Av speciellt intresse är uppgifter om tornsvalorna en längre tid hållit till på samma ställe. Resultatet kommer att publiceras i VF. Notiserna måste vara insända före den 15 januari 1958. De kan sändas till fil. mag. STAFFAN ULFSTRAND, St. Söderg. 4, Lund.

Efterlysning

Vem kan lämna upplysning om när och var märkning med färgringar av följande fåglar utförts?

I trakten av Älvkarleby i norra Uppland iaktogs under våren 1957 dels en koltrast och dels en kråka med röd färgring på höger tars. Ringar med inskription saknades.

Nära Enköping påträffades i maj 1957 en tjäderhöna, som vingskadats efter kollision med en kraftledning. Den bar på ena tarsen en röd ring. I detta fall kan fågeln möjligen ha burit ett vingmärke, som i så fall slitits bort vid sammanstötningen. — Upplysningar rörande de ovannämnda fåglarna mottas av SOF:s kansli, Östermalmsg. 65, Stockholm Ö.

Denna tveksamhet beträffande märkningarnas ursprung hade aldrig uppstått, om fåglarna dessutom försetts med vanliga märkringar med inskription. Använd aldrig färgringar utan att samtidigt anbringa traditionella ringar!

Red. av VF mottar gärna för publicering uppgifter om planerade eller utförda färg-ringmärkningar. Den möjligheten bör ju icke uteslutas att de märkta fåglarna under flyttning kan iakttagas av utomstående.

För iakttagare av färgmärkta fåglar bör påpekas vikten av att ringarnas inbördes läge noggrant anges, t. ex. »metallring under röd ring på fågelns v. tars; gul under röd på h. tars».

B. D.

Fågelstationerna

För arbetsåret 1958 sökes kompetenta ringmärkare för avlönade befattningar vid Ottenby fågelstation. — Ett begränsat antal elever som hjälp åt ordinarie ringmärkare ges tillfälle att delta i verksamheten.

SOF-medlemmar, vilka av olika anledningar önskar övernatta på fågelstationen, kan beredas plats därtill i mån av utrymme.

Till observationsplatsen Skäggenäs (Revsudden) sökes kunniga observatörer för bevakning av sjöfågelsträcket genom Kalmarsund under våren 1958.

Korrespondens i ovanstående ärenden ställes till RAGNAR EDBERG, Nygatan 49, Örebro. Tel. 12 70 73.

En förberedande kurs för ringmärkare, vilka tidigare ej tjänstgjort vid någon av SOF:s fågelstationer, kommer att hållas i Örebro den 21—24 mars 1958. Kursanmälningar ställes till hr ERIK ROSENBERG, Bruksgatan 7, Örebro, före den 15 mars.

Ansökningar om tjänstgöring vid Falsterbo fågelstation bör sändas till Skånes Ornitologiska Förening, Zool. Inst., Lund. Ringmärkningsverksamhet i Falsterbo planeras för månaderna aug.—okt., observationsverksamhet för april—okt. Besökarens önskemål om övernattningsmåste i god tid anmälas till: Banktjänsteman LOUIS RYDBECK, Sergels väg 13 B, Malmö.

Ornitologkongressen i Helsingfors 1958

Medlemmar, som ännu ej erhållit kongressens prospekt men äro intresserade därav, kunna rekvirera detsamma från fil. kand. STEN ÖSTERLÖF, Näsby Allé 18, Näsbypark. Tel. Stockholm 56 13 02.

KALLELSE

Föreningens medlemmar kallas härmed till årsmöte i Stockholm lördagen den 15 mars 1958, kl. 19 å Nordiska museet (föreläsningssalen).

Ärenden

1. Val av två justeringsmän.
2. Styrelsens årsberättelse.
3. Revisorernas berättelse.
4. Fråga om ansvarsfrihet för styrelsen.
5. Fastställande av stat för löpande kalenderår.
6. Fastställande av avgifternas storlek.
7. Val av styrelseledamöter.
8. Val av två revisorer med suppleanter.
9. Fastställande av nya stadgar.
10. Ev. övriga ärenden.
11. Föredrag av dr. phil. FINN SALOMONSEN, Köpenham: »Fugletraekketets betydning for evolutionen» med ljusbilder.

Efter sammanträdet serveras supé på Solliden (Skansen) till ett pris av c:a 12 kr. Medlemmar och deras gäster, som önska närvara vid supén, torde benäget göra anmälan därom skriftligen eller muntligen till SOF:s expedition senast den 10 mars 1958. Expeditionens adress är Östermalmsgatan 65, Stockholm Ö, tel. 63 43 63.

Någon särskild personlig kallelse till årsmötet kommer icke att tillställas medlemmarna. Däremot kommer erinran om årsmötet att göras i lokalavdelningarnas meddelanden om exkursioner och sammanträden.

Årsavgiften 1958

Med detta häfte följer ett inbetalningskort för årsavgiften 1958. Medlemmarna uppmanas enträget att använda detta kort och göra inbetalningen så snart som möjligt. Inbetalning mot postförskott medför extra kostnader för såväl föreningen som den enskilda medlemmen och därtill mycket arbete för föreningens funktionärer. Även familjemedlemsavgiften inbetalas till SOF:s postgirokonto 19 94 99. — Nya medlemmar äro välkomna; anmälan kan ske på vanligt inbetalningskort.

Medlemsavgiften är 15 kr; familjemedl. betalar 2:50. Samma avgifter gälla i utlandet.

Styrelseberättelse för Sveriges Ornitologiska Förening, verksamhetsåret 1957

1. *Allmän verksamhet.* Under det gångna året har det tydligt framgått, att det för föreningens administration varit av största betydelse att äga tillgång till en egen lokal med en fast anställd arbetskraft. Med det stigande medlemsantalet och föreningens vidgade arbetsuppgifter skulle det icke längre ha varit möjligt för föreningen att enbart med stöd av frivilliga krafter fylla sina uppgifter på ett tillfredsställande sätt. För medlemmarna och ombuden m. fl. har det inneburit en fördel att via expeditionen utan onödig omgång kunna få önskade upplysningar eller eljest bli betjänade i olika föreningen berörande angelägenheter.

Även under 1957 har verksamheten på det lokala planet gått starkt framåt. främst givetvis på de platser, där lokala avdelningar eller arbetsutskott verkat. Under året tillkom ytterligare ett lokalt ombud, nämligen för södra Lappland. I stort sett kan sägas att det ofta är ett betydande arbete i form av exkursioner, föredrag, kurser i fågelkännedom m. m., som ombud och ledamöter i styrelser för lokalavdelningar m. m. påtagit sig. Även på fågelskyddets område ha aktionsvärda insatser i några fall gjorts. Av stor betydelse har varit det fasta ekonomiska stöd, som under året lämnats till lokalavdelningar och ombud, beräknat efter antalet medlemmar inom avdelningens resp. ombudets verksamhetsområde.

Vid årsmötet antogs förslag till nya stadgar för föreningen, i vilka uttryckligen stadfästes att lokala avdelningar av föreningen må förekomma. De nya stadgarna bli gällande efter årsmötet 1958.

Föreningen har anlitats som remissinstans av Kungl. domänstyrelsen över en framställning av Svenska Jägarförbundet ang. rätt för viltuppfödare att utan hinder av fridlysning få skjuta duvhök. Vidare har viltforskningsrådet inhämtat föreningens yttrande över framställningar, dels om skydd för fridlysta fåglar mot förgiftade beten, dels om utredning angående ändernas biologi. Härjämte har föreningen av domänstyrelsen beretts tillfälle yttra sig över ansökningar från konservatorer m. fl. om rätt att under fridlysningstid få skjuta vissa fåglar ävensom över domänstyrelsens förslag till jakttider för jaktåret 1957/58.

Ett visst samarbete med de lokala jaktvårdsföreningarna har inletts så tillvida som föreningen beretts tillfälle utse en representant med uppgift att närvara vid styrelsesammanträden med Norrbottens läns jaktvårdsförening.

Under året erhöll föreningen ett anslag å 6.400 kr från Konung Gustav VI Adolfs 70-årsfond för svensk kultur, avsett för driftskostnader m. m. vid Capri fågelstation. Från Hierta-Retzius stipendiefond erhöles 1.000 kr för bestridande av kostnader för fasta fångstanordningar vid Ottenby fågelstation. Längmanska kulturfonden tilldelade föreningen ett anslag å 480 kr för inköp av en världsatlas.

Bearbetningen av det vid Ottenby insamlade materialet över sträckobservationer har fortsatt med ekonomiskt stöd av förut beviljat anslag från Knut och Alice Wallenbergs stiftelse. Fjärde upplagan av föreningens fågelförteckning beräknas kunna föreligga i bokhandeln under april 1958.

2. *Sammanträden.* Föreningens årsmöte hölls i Stockholm den 30 mars. Styrelsen har jämte arbetsutskottet sammanträtt tre gånger under året och arbetsutskottet ensamt tre gånger.

Sammanträden med föredrag, stundom film, samt exkursioner ha i lokalavdelningarnas eller i de lokala ombudens regi förekommit på flera platser i landet. Referat härom ha införts i tidskriften. I mindre omfattning ha även förekommit kurser i fågelkännedom av såväl mera elementär som kvalificerad art.

3. *Antalet medlemmar.* Medlemsökningen under året uppgår till 184 personer, därav 3 ständiga. Detta måste mot bakgrunden av den från 10 till 15 kr höjda medlemsavgiften betraktas som synnerligen tillfredsställande. Hela antalet medlemmar uppgick vid årsskiftet 1957/58, till 3.028, därav 89 ständiga och 228 familjemedlemmar.

Professor BERTIL HANSTRÖM, Lund, utsågs på årsmötet till hedersledamot av föreningen.

4. *Tidskriften.* För utgivandet av Vår Fågelvärld erhöles föreningen statsbidrag med 5.000 kr vilket innebär en glädjande höjning med 1.500 kr i förhållande till

Medlemsantal i SOF, prenumeranter och byten av VF år 1957
(föreg. års siffror inom parentes)

Land	Medlemmar			Bytesex. Friex.	Pren.	Summa
	Ständ.	Årsbet.	Fam.			
Sverige	78 (75)	2 551 (2 438)	228 (156)	41 (36)	89 (90)	2 987 (2 795)
Danmark	2 (1)	93 (92)	1 (2)	7 (4)	3 (1)	106 (100)
Finland	— (1)	24 (29)	—	6 (4)	19 (18)	49 (52)
Island	—	2 (3)	—	—	—	2 (3)
Norge	2 (1)	13 (13)	—	6 (4)	2 (3)	23 (21)
Belgien	—	1 (1)	—	1 (1)	—	2 (2)
England	1 (1)	7 (4)	—	11 (11)	— (2)	19 (18)
Frankrike	1 (1)	—	—	2 (2)	—	3 (3)
Grekland	1 (1)	1 (1)	—	—	—	2 (2)
Holland	—	2 (2)	—	2 (2)	3 (2)	7 (6)
Italien	—	— (1)	—	3 (3)	—	3 (4)
Jugoslavien	—	—	—	2 (2)	—	2 (2)
Schweiz	—	—	—	2 (2)	—	2 (2)
Sovjet	—	—	—	4 (3)	4 (4)	8 (7)
Spanien	2 (2)	—	—	1 (1)	—	3 (3)
Tjeckoslov.	—	—	—	2 (2)	—	2 (2)
Tyskland	1 (1)	5 (8)	—	14 (13)	1 (3)	21 (25)
Ungern	—	—	—	1 (1)	—	1 (1)
Österrike	—	—	—	—	1 (1)	1 (1)
Persien	—	1 (1)	—	—	—	1 (1)
Sydafrika	— (1)	—	—	—	—	— (1)
Canada	—	3 (3)	—	—	—	3 (3)
Holl. Guyana	—	1 (1)	—	—	—	1 (1)
U. S. A.	1 (1)	6 (3)	—	8 (7)	—	15 (11)
Australien	—	—	—	2 (2)	—	2 (2)
Nya Zeeland	—	—	—	1 (—)	—	1 (—)
Kina	—	—	—	—	1 (1)	1 (1)
Japan	—	—	—	1 (1)	—	1 (1)
Argentina	—	—	—	1 (—)	—	1 (—)
Summa	89 (86)	2 710 (2 600)	229 (158)	118 (101)	123 (125)	3 269 (3 070)
Summa medlemmar 3 028 (2 844)						

1956. Fyra häften utgavos om sammanlagt 328 sidor, vilket är det största omfång tidskriften hittills haft. Det är styrelsens förhoppning att tidskriften skall få samma omfattning under 1958.

Tidskriftens spridning samt medlemmarnas fördelning redovisas i ovanstående tablå.

5. *Biblioteket*. Biblioteket är sedan den 1 juni 1957 inrymt i föreningens lokal i Stockholm.

Styrelsen har under året anslagit 1.200 kr för inbindning och nyanskaffning. Genom byte har antalet tidskrifter ytterligare ökat. Flera gåvor i form av böcker, tidskrifter och särtryck av egna arbeten ha överlämnats till biblioteket. Därvid må särskilt följande gåvor nämnas: Bokförlaget Svensk Natur — som tidigare skänkt hittills utkomna delar i sin serie över svenska landskap — Natur i Blekinge; professor SVEN HÖRSTADIUS — som i flera år fortlöpande skänkt tidskrifterna *Alauda* och *Ornithologische Mitteilungen* — en större samling ornitologiska böcker och särtryck; herr SVEN ARMINGTON: tidskrifter; fil. kand. CARL EDELSTAM:

ornitologiska särtryck; Mr A. G. PARSONS, England: ornitologisk litteratur, behandlande äldre svensk ornitologi.

Under året ha 654 tidskriftshäften och böcker distribuerats som lån.

6. *Fågelstationerna*. Vid Ottenby pågick arbete under tiden 18—24 april och 6 maj—3 nov. Sammanlagt 12.649 fåglar ringmärktes. Totalsumman vid Ottenby hittills ringmärkta fåglar utgör därmed 120.244. Ett större antal vadarefallor har anskaffats. Dessa ha liksom under tidigare år levererats av medlemmar i Vetlanda Ornitologiska Förening. Styrelsen vill rikta ett varmt tack för den värdefulla hjälp SOF härutinnan rönt från Vetlanda-ornitologernas sida.

Stationen är fr. o. m. 1 nov. 1957 bemannad även under vintern. Detta har åstadkommits därigenom att samarbete inletts med H.K.H. Prinsessan Sibyllas hovförvaltning, som anställt en jaktvårdare vid Ottenby kungsgård.

Stationsbyggnaden har under året utvändigt ommålats.

De i föreningens regi under kortare perioder 1955 och 1956 företagna räkningarna av sjöfågelsträcket i Kalmarsund från Revsudden norr om Kalmar fortsatte i väsentligt ökad omfattning under 1957. Betydelsefulla resultat har därvid vunnits, särskilt i fråga om ejderus bestånd.

Vid Falsterbo fågelstation pågick arbetet under tiden 1 april — 30 nov. Under denna tid företogs dagliga observationer av sträcket över Nabben från gryning till skymning. Ringmärkningsarbetet pågick under tiden 1 aug. — 30 nov. Sammanlagt ringmärktes 3.750 fåglar. Beträffande arbetet i övrigt vid stationen m.m. hänvisas till Skåneföreningens styrelseberättelse.

För finansiering av flyttfågelforskningarna vid Ottenby (inbegripet Kalmarsund) och Falsterbo tillerkändes föreningen 11.500 kr av viltforskningsrådet.

I detta sammanhang må vidare nämnas att lokalavdelningen i Kalmar av Kalmars läns södra landsting erhölet ett anslag å 500 kr.

Föreningens nya fågelstation på Capri genomförde sitt andra verksamhetsår med mycket uppmuntrande resultat. Tillgängliga medel tillät ordinarie bemanning endast under april och maj. Ehuru stationens utrustning med fångstanordningar m.m. alltjämt är ofullständig, ringmärktes nära 2.000 fåglar. Återfynd ha noterats både från italienska fastlandet och från Nordeuropa. Vägningar och mätningar av de märkta fåglarna ha företagits i större omfattning än som hittills skett vid våra inhemska fågelstationer, medan observationerna över dagflyttningen tills vidare skett i mycket begränsad omfattning. Gjorda stickprov visa dock, att sådana observationer kunna utföras med gott resultat. — Verksamheten har nästan uteslutande bestritts av medel från Kungafonden.

7. *Ornitologisk undersökningsverksamhet*. Det för ornitologisk undersökningsverksamhet till förfogande stående beloppet å 500 kr tillerkändes fil. stud. ERIK NORLING m. fl., Uppsala, såsom representanter för Uppsala ornitologiska klubb. Beloppet har avsetts för fortsatta flyttfågelundersökningar m.m. vid Ledsjär i norra Uppland. — Härjämte har BERTIL ANVÉN, Göteborg, tillerkänts ett mindre bidrag för vissa kostnader för en undersökning om bofinkens ortstrohet.

8. *Fågelskydd*. Efter förslag av SOF och Svenska Naturskyddsföreningen genomfördes fr. o. m. 1 juli 1957 tills vidare t. o. m. den 30 juni 1958 totalfridlysning av prutgås, sillgrissla, tobisgrissla, pilgrimsfalk, lärkfalk, tornfalk, stenfalk, aftonfalk, hökuggla, sparvuggla, minervauuggla, slaguggla, hornuggla, jorduggla, pärluggla, bi-vråk, alla hackspettar utom spillkråka, stenknäck, sidensvans och tofslärka. Detta innebär bl. a. att numera alla ugglor utom kattuggla, alla hackspettar utom spillkråka samt alla falkar äro fredade under hela året.

Kungl. Maj:t meddelade på förslag av SOF och Svenska Naturskyddsföreningen förbud mot vårjakt på sjöfågel våren 1957.

Med anledning av en oljekatastrof i januari 1957 vid Gotlands östkust anlog SOF 300 kr ur fågelskyddsfonden att användas för avlivning av svårt och för räddning av lindrigt oljeskadade sjöfåglar.

Efter framställning av SOF och Svenska Naturskyddsföreningen har advokatfiskalsämbetet vid kammarkollegiet anfört besvär vid vederbörande vattendomstol över en vid syneförrättning i april 1957 beslutad invallning av västra delen av Askö-viken i Mälaren sydväst om Västerås.

9. *Föreningens funktionärer.* Trots tillkomsten av en fast anställd arbetskraft kräves för fullgörandet av föreningens uppgifter betydande arbetsinsatser från frivilliga krafterns sida.

Styrelsen har under året bestått av, förutom undertecknade ordförande och sekreterare, generallöjtnant AXEL LJUNGDAHL (vice ordf.), herr SVEN ARMINGTON (bibliotekarie), förste intendent KAI CURRY-LINDAHL, alla i Stockholm, komminister GÖSTA CHRISTIANSSON, Kalmar, lektor OLOF ELOFSON, Sundsvall, civiljägarmästare BERTIL HAGLUND, Stuvsta, fil. lic. ANDERS ENEMAR, stadssekreterare SVEN GARPINGER, fil. mag. TORSTEN MALMBERG, alla i Lund, fil. lic. GUNNAR OTTERLIND, Lysekil, (redaktör för *Vår Fågelvärld*), författare ERIK ROSENBERG, Örebro, direktör RAGNAR WITTHOFF, Stockholm, (skattmästare) samt fil. kand. STEN ÖSTERLÖF, Näsbypark.

Föreståndare för föreningens expedition har varit f. bankkamreraren GUNNAR WAHLSTRÖM. Distributionen av tidskriften har ombesörjts genom expeditionen.

Arbetsutskottet har bestått av herrar WITTHOFF och CURRY-LINDAHL samt banktjänsteman GUSTAF DANIELSSON, försäljningschef ARNE ORVELIUS och föreningens sekreterare med dr. phil. WOLF JENNING, laborator BENGT DANIELSSON och fil. dr. OLOF DIXELIUS som suppleanter.

Ottenbykommittén har bestått av herrar ARMINGTON, G. DANIELSSON, B. DANIELSSON, JENNING, ORVELIUS och ÖSTERLÖF samt docent GUNNAR SVÄRDSON och verk-mästare ÅKE PERSSON, den sistnämnde i Kalmar.

Fågelskyddskommittén har utgjorts av herrar CURRY-LINDAHL och MALMBERG samt fil. lic. CLAËS RAMEL och föreningens sekreterare.

Ledamöter från SOF i Svenska Jägarförbundets förtroenderåd ha varit herr CURRY-LINDAHL och föreningens sekreterare med hr RAMEL som suppleant. Representant för SOF i Svenska Naturskyddsföreningens förbundsråd har varit herr CURRY-LINDAHL.

Redaktör för *Vår Fågelvärld* har varit herr OTTERLIND och medlemmar i redaktionen herr ENEMAR samt fil. kand. GUNNAR MARKGREN och fil. mag. STAFFAN ULFSTRAND, båda i Lund, ävensom läroverksadjunkt VIKING OLSSON, Valdemarsvik.

Arbetsutskottet för lokalavd. i Stockholm har bestått av konsulent RUNE BOLLVIK (ekursionsledare m.m.), vet. med. dr. KARL BORG, fil. mag. KJELL ENGSTRÖM, försäljningschef ARNE ORVELIUS (ordf.) samt byråassist. P.-A. ÅKERLUND (sekr.).

Föreningens lokala representationer och ombud ha under året varit följande: *Skåne*: Skånes Ornitologiska Förening, Lund; *Halland*: ingenjör O. F. REUTERWALL, Varberg; *Göteborgstrakten*: SOF:s lokalavd., c/o byggnäst. K. G. ARKELSSÖ, Göteborg, *Bohuslän*: postkontrollör B. RUNNERSTRÖM, Uddevalla; *Skaraborgs län och Dalsland*: lektor N.-G. KARVIK, Lidköping; *Örebrotrakten*: stadsombudsman B. GEIJER, Örebro; *Västerås med omnejd*: verkmästare H. AVELIN, Västerås; *Jönköpings län*: Norra Smålands Ornitologiska Förening, c/o H. WIGSTEN, Huskvarna; *Kalmartrakten och Öland*: SOF:s lokalavd., c/o komminister G. CHRISTIANSSON, Kalmar; *Gotland*: herr G. HÅKANSSON, Visby; *Länköpingstrakten*: fil. kand. B. WAHLIN, Malmslätt; *Valdemarsvikstrakten*: läroverksadj. V. OLSSON, Valdemarsvik; *Stockholmstrakten*: SOF:s lokalavd., c/o byråassist. P.-A. ÅKERLUND, Jakobsberg; *Norr-tälje trakten*: köpman T. ANDERSSON, Norrtälje; *Södra Dalarna*: läroverksadj. G. NYHLÉN, Avesta; *Jämtlands län*: apotekare S. NORSTRÖM, Östersund; *Hälsingland*: arkivarie B. WITT-STRÖMER, Ljusdal; *Medelpad*: lektor O. ELOFSON, Sundsvall; *Angermanland*: läroverksadj. E. BARTLER, Örnsköldsvik; *Södra Lappland*: landsfiskal R. THORÖ, Åsele; *Övre Norrland*: häradssekreterare B. HOLM, Kiruna.

Föreningens utländska ombud ha varit: i *Danmark* landsretssagfører E. TOBIESEN, Köpenhamn, i *Finland* docent L. v. HAARTMAN, Helsingfors, och i *Norge* cand. real. S. HAFTORN, Trondheim.

10. *Föreningens ekonomi.* Föreningens ekonomi vid 1957 års utgång framgår av nedanstående tablå.

Det av viltforskningsrådet beviljade anslaget å 11.500:— kr för flyttfågel-forskningar 1957/58 har med 9.000:— använts till ersättningar för resor och traktamenten åt observatörer och ringmärkare vid Falsterbo och Ottenby samt för sjöfågelsräkningen i Kalmarsund. Kr 2.500:— avses som bidrag till motsvarande kostnader under första halvåret 1958.

Ständiga medlemmars fond har under året ökat med kr 500:—. Av till Ottenby fågelstation influtna gåvor har kr 1.050:— överförts till Ottenbyfonden.

Årets ränteavkastning har möjliggjort smärre avsättningar till övriga fonder enligt den framlagda vinst- och förlusträkningen. Tidigare innehav av förlagslån har med hänsyn till penningvärdesförsämringen under året omplacerats i börsnoterade aktier.

Inkomster och utgifter 1957

Inkomster:

Saldo från 1956.....	1.230: 25
----------------------	-----------

Bidrag för 1957:

Statsbidrag till »Vår Fågelvärld»	5.000: —	
Viltforskningsrådet	11.500: —	
Konung Gustaf VI Adolfs 70-årsfond för svensk kultur ...	6.400: —	
Hierta-Retzius Stipendiefond	1.000: —	
Längmanska kulturfonden	480: —	24.380: —
Från 1956 överförda anslagsmedel		21.631: 99

Medlemsavgifters konto:

Medlemsavgifter	41.375: 91	
Ständiga medlemsavgifter	500: —	41.875: 91

Gåvors konto:

Gåvor till Ottenby Fågelstation	1.550: —	
Övriga gåvor	187: 50	1.737: 50
Räntor och utdelningar		2.642: 53

Övriga inkomster:

Annonser, försäljn. av publ. m. m.	3.462: 60	
Ur fond för fågelskydd	300: —	
	Kronor 97.260: 78	

Utgifter:

Tidskriften	26.496: 81	
Allmänna omkostnader	4.347: 12	
Expeditionen	7.672: 01	
Biblioteket	3.397: 90	
Sammanträden	1.528: 90	
Lokalavdelningarna	3.210: —	
Stipendier	500: —	

Ottenbystationen:

Resekostnader o. traktamenten	2.998: —	
Fångstredskap	2.027: 94	
Utrustning och inventarier	88: 25	
Underhållskostnader	503: 07	
Elektrisk ström	247: —	
Försäkring och telefon	515: 35	6.379: 61

Falsterbostationen:

Resekostnader o. traktamenten	4.210: —	
-------------------------------------	----------	--

Capristationen:

Resekostnader	4.165: —	
Utrustning och inventarier	632: 45	4.797: 45
Sjöfågelsräkningen		2.345: —
Märkningsringar		650: 55
Bearbetning av forskningsmaterial		3.753: 80
Avskrivning å värdepapper		525: —
Till fågelskydd		300: —
Till fond för fågelforskning		700: —
Till fond för fågelskydd		500: —
Till Ottenbyfonden		1.050: —
Till biblioteksfonden		500: —
Till ständiga medlemmars fond		500: —
Till 1958 överförda anslagsmedel		21.959: 66
Saldo till 1958		1.936: 97
	Kronor	97.260: 78

Balansräkning per 31 december 1957

Tillgångar:

Kassa	244: 21
Innestående å postgiro	4.880: 78
Innestående å bankräkningar	22.834: 89
Aktieinnehav	16.230: —
Inteckningar	10.000: —
Fågelstationen vid Ottenby	1: —
Biblioteket	1: —
Diverse debitorer	8.115: 68
	Kronor 62.307: 56

Skulder:

Ständiga medlemmars fond	10.125: —
Fond för fågelforskning	7.900: —
Fond för fågelskydd	1.700: —
Ottenbyfonden	4.800: —
Biblioteksfonden	500: —
Diverse kreditorer	34.370: 09
Förskottsbetalda årsavgifter	975: 50
Saldo till 1958	1.936: 97
	Kronor 62.307: 56

Stockholm i februari 1958.

SVEN HÖRSTADIUS
Ordf.

BENGT GIRELL
Skr.

Revisionsberättelse

Undertecknade, av Sveriges Ornitologiska Förening utsedda att granska föreningens räkenskaper och förvaltning för verksamhetsåret 1957, få efter verkställt uppdrag härmed avgiva följande revisionsberättelse.

Föreningens räkenskaper äro förda med stor noggrannhet och ordning samt försedda med vederbörliga verifikationer. Vinst- och förlusträkningen samt utgående balansräkningen överensstämma med styrelsens berättelse. Banktillgodohavandena bestyrkas av företedda bankbesked, och föreningens värdehandlingar ha av oss inventerats. Vi ha även genomgått protokollen från styrelsens och arbetsutskottets sammanträden och därvid ej funnit anledning till erinran.

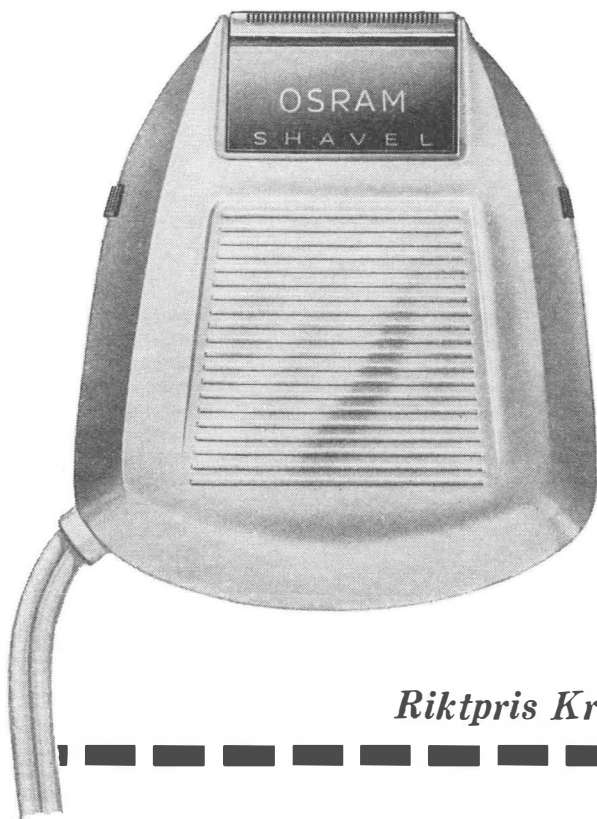
Föreningens fastigheter, inventarier och bibliotek äro försäkrade till, enligt vår uppfattning, betryggande belopp.

På grund av den sålunda verkställda revisionen föreslå vi, att styrelsen beviljas ansvarsfrihet för skötseln av föreningens angelägenheter under år 1957.

Stockholm den 1 mars 1958.

NILS LORICHS

BERNT JANNEDAL

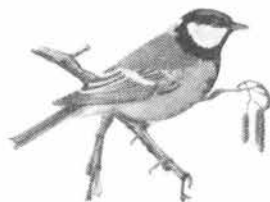

Riktpris Kr 89:—

Endast moderna OSRAM SHAVEL har alla dessa fördelar

- växel- och likström för 110/220 volt — nödvändigt vid resor
- gummiupphängd motor som ger tyst, vibrationsfri gång
- alla rörliga delar är självsmörjande, lagren är självjusterande och knivarna självslipande
- höljet och vitala delar är av okrossbar nylon
- strömbrytare på apparaten — S-märkt
- 2 års garanti

Fågelböcker i toppklass!

Erik Rosenberg

FÅGLAR I SVERIGE

»Mästerlig, definitiv, det finns liksom inget mer att tillägga. Varje artbeskrivning i den boken är inte bara vetenskapligt utan också en litterär fullträff.»

Gunnar Brusewitz i Stockholms-Tidningen

Mycket rikt illustr. i färg och svart-vitt.
Inb. 35:-

R. Peterson—G. Mountfort—P. A. D. Hollom

EUROPAS FÅGLAR

»Denna praktfullt illustrerade bok... Det är den idealiska, den oöverträffade examinationsboken.»

Knut Hagberg i Svenska Dagbladet

Överdådigt rikt illustrerad med över 1.200 bilder
i färg och svart-vitt samt 360 utbredningskartor.
Inb. 25:-

SVENSK NATUR